BMC
YACHT GROUP

Strategiebepaling voor een gezonde toekomst

Rapport | mei 2024

Partners in verbetering

Strategiebepaling voor een gezonde toekomst

Rapport
Gemeente Zevenaar

Inhoudsopgave

H1 | Samenvatting **1**
1.1 Opdracht 1
1.2 Een beperkt deel van de begroting is maar beïnvloedbaar 1
1.3 Beïnvloedbaar is niet hetzelfde als ‘franje’ 1
1.4 Een onderscheid tussen de beleidsterreinen en de algemene middelen 1
1.5 Het beïnvloedbare deel bedraagt ongeveer € 32 miljoen 1
H2 | Aanleiding, opdracht en aanpak **3**
2.1 Gemeentefinanciën onder druk 3
2.2 Begrotingsadvies VNG 3
2.3 Situatie in Zevenaar 3
2.4 Vraag aan BMC 4
2.5 Aanpak: een kwantitatief spoor en een kwalitatief spoor 5
H3 | Samenvatting uit de benchmark **6**
3.1 Uitgangspunten voor de benchmark 6
3.2 Samenvattend overzicht van de benchmark 7
3.3 Belangrijkste conclusies van de benchmark 7
3.4 Overzicht van de uitkeringsmaatstaven 13
3.5 Analyse van de uitkeringsmaatstaven 15
H4 | Vrije beleidsruimte **16**
4.1 Speelruimte gemeenten is beperkt 16
4.2 Totaaloverzicht van de beleidsruimte 18
4.3 Invulling van de vrije beleidsruimte in Zevenaar 19
H5 | Voorzet voor een verdeling van een taakstelling **20**
5.1 Taakstelling naar rato van de vrije beleidsruimte 20
5.2 Taakstelling op basis van de benchmark 21
5.3 Begrotingsadvies van de VNG 22
5.4 Modelmatige doorrekening naar advies VNG 23
5.5 Een vergelijking van de varianten 24
H6 | Aanzet voor bezuinigingsrichtingen **26**
6.1 Een samenhangend geheel 26
6.2 Verwevenheid van de beleidsterreinen 26
6.3 De vijf meest significante ombuigingsrichtingen 28
6.4 Overzicht per programma 30
Bestuur en organisatie 31
Veiligheid 32
Verkeer en vervoer 33
Economie 34
Onderwijs 35
Sport, cultuur en recreatie 37
Sociaal Domein 38
Sociaal Domein - Basisvoorzieningen 38
Sociaal Domein - Participatie 39

Sociaal Domein - Wmo/Opvangvoorzieningen 40
Sociaal Domein - Jeugd 41
Volksgezondheid en duurzaamheid 43
Ruimtelijke ontwikkeling, Volkshuisvesting en Stedelijke Vernieuwing 45
H7 | Aanzet voor een vervolgproces 47
Bijlage 1: Overzicht van de algemene middelen 49
Bijlage 2: Beschrijving van beleidsterreinen 50
Programma Bestuur en Ondersteuning 50
Programma Veiligheid 55
Programma Verkeer en Vervoer 57
Programma Economie 60
Programma Onderwijs 62
Programma Sport, cultuur en recreatie 66
Programma Sociaal Domein - Basisvoorzieningen 75
Programma Sociaal Domein - Participatie 79
Programma Sociaal Domein - Wmo/Opvangvoorzieningen 82
Programma Sociaal Domein - Jeugd 87
Programma Volksgezondheid en Duurzaamheid 91
Programma Volkshuisvesting, RO en Stedelijke Vernieuwing 98
Algemene middelen 101
Colofon 108

Dit document (inclusief eventuele bijlagen) is opgesteld door BMC en de (auteurs)rechten met betrekking tot de inhoud en het format van dit document berusten bij BMC. Dit document is uitsluitend bedoeld voor gebruik door de opdrachtgever en mag niet worden gepubliceerd of aan anderen ter beschikking worden gesteld zonder uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van BMC.

H1 | Samenvatting

1.1 Opdracht

De gemeente Zevenaar staat voor de opgave om de meerjarenbegroting vanaf 2026 structureel reëel sluitend te maken. Hiertoe is het traject 'Strategiebepaling voor een gezonde toekomst' in gang gezet. De gemeente Zevenaar heeft aan BMC gevraagd om op korte termijn (uiterlijk 1 mei 2024) op taakveldniveau een (financieel-technische en beleidsmatige) analyse op hoofdlijnen te vervaardigen, waarbij inzicht wordt gegeven in de wendbaarheid (beïnvloedbaarheid) van de verschillende onderdelen van de begroting van de gemeente Zevenaar. Deze inzichten zijn vertaald in een lijst met mogelijke, realistische bezuinigingsrichtingen, die op 4 juni 2024 aan de gemeenteraad worden gepresenteerd.

1.2 Een beperkt deel van de begroting is maar beïnvloedbaar

De beleidsvrijheid van gemeenten wordt ingeperkt door factoren als wet- en regelgeving, de mate van financiële vrijheid en de mate waarin verschillen tussen gemeenten maatschappelijk worden geaccepteerd. Studies van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) leiden tot de conclusie dat het deel waarin de gemeenten een eigen beleidsvrijheid hebben circa 15 tot 20% bedraagt van de totale uitgaven. In dit rapport borduren we voort op deze analyse, brengen we hier op onderdelen enkele verfijningen aan, en passen we dit toe op de begroting van de gemeente Zevenaar. De opbouw en de aanpak zijn in het rapport verder toegelicht.

1.3 Beïnvloedbaar is niet hetzelfde als 'franje'

Beïnvloedbaar wil alleen maar zeggen of de gemeente een eigen afweging heeft om bepaalde uitgaven wel of niet te doen. Beïnvloedbaar is niet per definitie hetzelfde als 'franje'. Het is zeer wel denkbaar dat de gemeente de eigen beleidsruimte gebruikt voor taken die alom noodzakelijk worden ervaren. Bij deze analyse staat de vraag centraal of de gemeente hierbij een eigen afwegingsruimte heeft.

1.4 Een onderscheid tussen de beleidsterreinen en de algemene middelen

In de analyse maken we een onderscheid tussen de beleidsterreinen en de algemene middelen. Als het gaat om wendbaarheid, kennen de algemene middelen een andere dynamiek en lenen ze zich minder makkelijk voor een meer modelmatige benadering.

1.5 Het beïnvloedbare deel bedraagt ongeveer € 32 miljoen

Bij de analyse van de beleidsterreinen komen we uit op een beïnvloedbaar deel van bijna € 32 miljoen. Op een totale begroting van circa € 165 miljoen (jaarschijf 2024) bedraagt dit aandeel ongeveer 19%. Dat is in lijn met andere studies waarop wij ons hebben gebaseerd. In onderstaand overzicht hebben we dat clustergewijs weergegeven. In het rapport zelf is een meer gespecificeerd overzicht opgenomen.

Tabel 1: Overzicht van het beïnvloedbare gedeelte per cluster van taakvelden

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-ruimte
Bestuur en organisatie	23.083	866	22.217	2.890	19.327	2.000
Openbare orde en veiligheid	4.822	34	4.788	131	4.657	1.500
Verkeer en vervoer	5.988	632	5.356	279	5.077	3.300
Economie	853	37	816	45	771	600
Onderwijs	6.098	2.376	3.722	1.077	2.645	400
Sport, Cultuur en recreatie	11.724	520	11.204	1.421	9.783	8.700
Basisvoorzieningen	10.326	25	10.301	591	9.710	1.500
Participatie	26.700	0	26.700	11.464	15.236	1.500
WMO	15.878	0	15.878	1.635	14.243	4.700
Jeugd	19.576	0	19.576	0	19.576	2.700
Volksgezondheid en milieubeheer	5.639	81	5.558	804	4.754	2.400
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	4.730	29	4.701	1.250	3.451	2.300
Totaal clusters	**135.417**	**4.600**	**130.817**	**21.587**		
Algemene Middelen	30.061			143.881		
Totaal	**165.478**			**165.468**		**31.600**

H2 | Aanleiding, opdracht en aanpak

In dit hoofdstuk worden allereerst de aanleiding en achtergrond van dit onderzoek toegelicht. Vervolgens wordt de opdracht zoals die aan BMC is verstrekt weergegeven en tot slot wordt de gekozen aanpak voor dit onderzoek toegelicht.

2.1 Gemeentefinanciën onder druk

De financiën van gemeenten staan voor de langere termijn onder druk. Voor de korte termijn (tot en met 2025) is er brede overeenstemming dat de middelen toereikend zijn. Vorig jaar rekende de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) uit dat gemeenten vanaf 2026 € 3 miljard zouden inleveren op de algemene uitkering. In antwoord op Kamervragen is dat bedrag min of meer bevestigd door het kabinet. Ook eerdere analyses, waaronder die van het COELO, kwamen uit op dit bedrag. Uit het meest recente onderzoek dat door BDO is uitgevoerd, blijkt dat gemeenten voor 2026 rekenen met een negatief saldo van ongeveer € 1 miljard. In de Voorjaarsnota heeft het Rijk aangegeven dat de Opschalingskorting van € 675 miljoen met ingang van 2026 definitief geschrapt wordt. Daar staat echter een eenmalige korting van € 675 miljoen in 2025 tegenover.

2.2 Begrotingsadvies VNG

De VNG heeft de gemeenten geadviseerd om na te denken over een situatie waarin de rijkscompensatie uitblijft. Tegelijkertijd geeft de VNG aan te willen voorkomen dat gemeenten te vroeg onnodige en onomkeerbare ombuigingen in gang zetten. Daartoe heeft de VNG een begrotingsadvies uitgebracht. In het kort komt het begrotingsadvies op het volgende neer:

- Bereid ombuigingen voor waartoe in uw gemeente besloten zal worden als de korting van € 3 miljard vanaf 2026 niet wordt teruggedraaid of verzacht. Breng deze zo goed mogelijk in kaart, maar zet ze nog niet in gang.
- Presenteer deze gevolgen financieel én inhoudelijk zo scherp mogelijk.
- Betrek daarbij het advies van de Taskforce Taken en Middelen die aangeeft vooral te focussen op taken in medebewind. We realiseren ons dat dit voor elke gemeente een eigen afweging vraagt die tot andere keuzes kan leiden.
- Beschrijf in ieder geval de vijf meest significante ombuigingsmaatregelen, hun consequenties en het taakveld dat daarmee geraakt wordt.

2.3 Situatie in Zevenaar

In de kadernota 2024-2027 had de gemeente Zevenaar te maken met negatieve begrotingssaldi. Begin juni 2023 is onder de noemer ‘vervolgtraject kadernota’ een traject gestart om dit voor de korte termijn (2024 en 2025) te herstellen. De insteek hierbij was om het voorzieningenniveau op peil te houden, waarbij de maatregelen zo min mogelijk impact hebben op de maatschappij. Daarbij is onder meer gekeken of er rek in reeds beschikbaar gestelde budgetten zat, of het noodzakelijk was om alle budgetten te indexeren, er dekking uit reserves mogelijk was en of er sprake was van planningsoptimisme. Dit traject heeft ervoor gezorgd dat voor de jaren 2024 en 2025 een reëel sluitende begroting kon worden opgesteld. De jaren vanaf 2026 geven echter een negatief saldo te zien. Deze negatieve saldi

worden mede veroorzaakt door de hierboven beschreven ontwikkelingen. Gezien de hoogte van het structurele tekort, wil de gemeente Zevenaar tijdig anticiperen op de financiële situatie vanaf 2026. De opstelling van het Rijk is hierin medebepalend en zorgt voor onzekerheid. Gezien deze onzekerheid is een 'strategiebepaling voor een gezonde toekomst' opgesteld, waarin we verschillende momenten hebben geformuleerd waarop we de benodigde maatregelen kunnen treffen, zodat we ook op de lange termijn een structureel sluitende begroting kunnen presenteren. Op dit moment gaat Zevenaar uit van een tekort van € 9,7 miljoen.

Verwacht wordt dat voor het structureel en reëel sluitend maken van de jaren 2026 en 2027 maatregelen nodig zijn die nadrukkelijk de dienstverlening en het voorzieningenniveau raken. Het gaat om een traject met een lange doorlooptijd en grote complexiteit.

De gemeente Zevenaar wil op hoofdlijnen de volgende stappen doorlopen:

1. Onderzoeksrapport
2. Taakstelling per domein
3. Vervolgproces schetsen
4. Tussentijdse bestuurlijke behandeling

Vervolgproces:

5. Uitwerken per domein
6. Bestuurlijke behandeling

2.4 Vraag aan BMC

De gemeente Zevenaar heeft BMC de opdracht gegeven voor het eerste onderdeel: het onderzoeksrapport. Het onderzoeksrapport bevat belangrijke input voor de vervolgstappen. De gemeente Zevenaar verwacht daarbij de volgende resultaten:

- een beleidsmatige en technische analyse op taakveldniveau (en kostenstructuur) met inbegrip van een vergelijking met andere (vergelijkbare) gemeenten;
- inzicht in beïnvloedbaarheid van de begroting (baten en lasten). Hierbij moet een focus (verdieping) plaatsvinden op de taakvelden van het sociaal domein (met name programma 6). Het resultaat moet integreerbaar zijn in Lias voor meerjarig gebruik;
- inzicht in hoe we de vrije ruimte in de gemeente Zevenaar hebben ingevuld. Wat is (minimaal) wettelijk en wat is eigen beleid/lokale beleidskeuze? Welke beleidskaders spelen een rol?;
- een lijst met mogelijke, realistische bezuinigingsrichtingen. Op welke medebewindstaken zijn bezuinigingen mogelijk?;
- dat het begrotingsadvies 2025-2028 van de VNG van 1 maart 2024 hierbij in acht wordt genomen. Dit betekent in ieder geval het in beeld brengen van 'de vijf meest significante ombuigingsmaatregelen, hun consequenties en het taakveld dat daarmee geraakt wordt', en het in concept opstellen van het onderdeel 'Maatregelen vanwege korting gemeentefonds 2026';
- voorstel voor een taakstellingsbedrag per domein op basis van de beïnvloedbare ruimte. Voorstel voor het doorlopen van het vervolgproces om te komen tot een sluitende reële begroting.

2.5 Aanpak: een kwantitatief spoor en een kwalitatief spoor

Het kwantitatieve spoor: een modelmatige analyse
Onze aanpak bestond uit een meer kwantitatief spoor en een meer kwalitatief spoor. Het kwantitatieve spoor bestaat uit een benchmark en een modelmatige analyse die is gemaakt van de beïnvloedbare uitgaven van de gemeente Zevenaar. We hebben daarbij gebruikgemaakt van eerdere studies en verkenningen, onder meer van de ROB en het ministerie van BZK.

Voor de benchmark wordt de begroting 2024 van de gemeente Zevenaar afgezet tegen die van vergelijkbare gemeenten. In onze analyse maken we een onderscheid tussen:

a. sociale structuur (Zevenaar: redelijk);
b. de mate van stedelijkheid (Zevenaar: matig stedelijk);
c. de grootteklasse (Zevenaar: 20.000 - 50.000 inwoners);
d. centrumfunctie (Zevenaar: redelijk).

Gemeenten die op deze onderdelen vergelijkbaar zijn met Zevenaar:

- Borne (24.526 inwoners);
- Boxtel (33.761 inwoners);
- Geldrop-Mierlo (40.463 inwoners);
- Haaksbergen (24.503 inwoners);
- Oldenzaal (31.919 inwoners);
- Stede Broec (22.135 inwoners);
- Vught (32.115 inwoners);
- Waalwijk (49.945 inwoners);
- Wijchen (41.540 inwoners);
- Winterswijk (29.253 inwoners).

Op basis van beschikbare IV3-data vergelijken we Zevenaar met de referentiegroep wat betreft de baten, lasten, maatstaven van de algemene uitkering en een beperkte set niet-financiële data. De benchmark is gebaseerd op openbare data.

De volledige benchmark vormt een aparte bijlage bij dit rapport en is een zelfstandig leesbaar document. In deze notitie geven wij de belangrijkste conclusies uit de benchmark weer.

Het kwalitatieve spoor: een beschrijvende analyse van het beleidsterrein
Een modelmatige analyse is altijd een verschraalde weergave van de werkelijkheid. Voor het complete beeld is ook een kwalitatieve beschrijving noodzakelijk. We hebben daarom ook ieder beleidsterrein meer kwalitatief beschreven. Het gaat daarbij om eigen beleidsnormen, de mate waarin meerjarige verplichtingen zijn aangegaan, de nog niet budgettair vertaalde ambities en de risico’s van stopzetting van beleid. Aan de drie domeinen is gevraagd om per taakveld een schets te maken van het betreffende beleidsterrein. In een drietal sessies met vertegenwoordigers uit de verschillende domeinen zijn deze schetsen besproken. Ze vormen daarmee de belangrijkste ingrediënten voor de beschrijving per programma in hoofdstuk 6. Daarmee ontstaat als het ware een kwalitatieve tegenhanger van de meer modelmatige rekenexercitie.

H3 | Samenvatting uit de benchmark

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de benchmark gepresenteerd. In paragraaf 2.5 staat beschreven welke referentiegemeenten onderdeel uitmaken van de referentiegroep. De benchmark is onderdeel van het kwantitatieve spoor (technische analyse) van dit onderzoek.

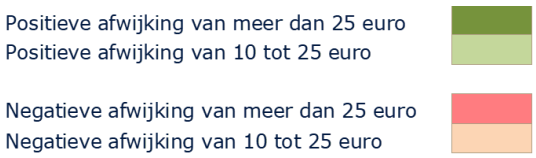
3.1 Uitgangspunten voor de benchmark

IV3-informatie
De gegevens in de benchmark zijn gebaseerd op de IV3-informatie (informatie voor derden) die de gemeenten bij het CBS aangeleverd hebben. De cijfers voor de begroting 2024 zijn gebaseerd op de cijfers van de zogenoemde '2e plaatsing' van januari 2024.

Bedragen per inwoner
De benchmarkcijfers zijn weergegeven in bedragen per inwoners, tenzij anders aangegeven. Negatieve bedragen zijn lasten, positieve bedragen zijn opbrengsten. De lasten zijn uitgedrukt in negatieve bedragen; de baten worden uitgedrukt in positieve bedragen.

Netto-lasten, tenzij anders aangegeven
In de regel presenteren we de netto-lasten; dat wil zeggen de lasten na aftrek van corresponderende inkomsten. Soms worden lasten en baten tot hun brutobedrag weergegeven. Waar daar sprake van is, wordt dat aangegeven.

Afwijkingen zijn gekleurd weergegeven
Daar waar de gemeente afwijkt van de referentiegroep, zijn de afwijkingen in kleur weergegeven. De afwijkingen zijn gekleurd weergegeven als ze groter zijn dan € 10 per inwoner. Dat is als volgt weergegeven:

Hogere inkomsten gelden als een positieve afwijking
In alle gevallen, dus ook bij hogere belastingopbrengsten, gelden hogere inkomsten als een positieve afwijking. Hogere belastingopbrengsten zijn dan ook in groen weergegeven.

3.2 Samenvattend overzicht van de benchmark

In onderstaande tabel presenteren we het samenvattende overzicht van de financiële benchmark. De bedragen zijn in euro's per inwoner. Daar waar de afwijkingen groter zijn dan € 10 ten opzichte van de referentiegroep, is dat financieel geduid.

Positieve afwijking van meer dan 25 euro
Positieve afwijking van 10 tot 25 euro

Negatieve afwijking van meer dan 25 euro
Negatieve afwijking van 10 tot 25 euro

Tabel 2: Samenvattend overzicht financiële benchmark

Omschrijving	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
Algemene Uitkering	2.374	2.002	2.042	**2.129**
Belastingen	354	273	271	**333**
Bestuur en Burgerzaken	-89	-93	-96	**-61**
Overhead	-464	-411	-350	**-386**
Overige baten en lasten	-11	-16	-38	**-24**
Veiligheid	-138	-111	-106	**-104**
Verkeer, vervoer en waterstaat	-238	-182	-185	**-150**
Economie	-1	0	-14	**-15**
Onderwijs	-133	-103	-110	**-111**
Sport, cultuur en recreatie	-304	-241	-266	**-229**
Sociaal domein	-1.269	-1.013	-1.059	**-1.305**
Volksgezondheid en milieu	-48	-40	-39	**-76**
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	-68	-65	-70	**-77**
Reserves	36	2	20	**76**

3.3 Belangrijkste conclusies van de benchmark

Algemene uitkering

De uitkering uit het gemeentefonds is in Zevenaar hoger dan in de referentiegemeenten. Per inwoner ontvangt Zevenaar € 87 meer dan het gemiddelde van de referentiegroep. Dit komt vooral doordat Zevenaar hoger scoort op de maatstaven 'lage inkomens' en 'bijstandsontvangers'. Vergeleken met de referentiegroep heeft Zevenaar meer huishoudens met een laag inkomen en ook meer bijstandsontvangers. Op deze onderdelen ontvangt Zevenaar, omgerekend in een bedrag per inwoner een hoger bedrag dan het gemiddelde van de referentiegroep. Dit vertaalt zich overigens ook in hogere uitgaven op het taakveld 6.3 (inkomensregelingen).

Integratie-uitkering Sociaal Domein
Ten opzichte van de referentiegroep ontvangt Zevenaar een lager bedrag voor de integratie-uitkering Sociaal Domein. Dit heeft met name betrekking op de uitkering in het kader van de Participatiewet. De vergoeding voor de mensen die onder de oude WSW-regeling vallen, valt hier ook onder. Het ligt in de rede om te veronderstellen dat Zevenaar een kleinere WSW-doelgroep heeft dan het gemiddelde van de referentiegroep. Dat zien we ook terug bij de uitgaven op het taakveld 6.4 (begeleide participatie).

Overige maatstaven
De gemeenten in de referentiegroep hebben naar verhouding een iets jongere bevolking en een iets sterkere centrumfunctie. Dat vertaalt zich omgerekend in een lager bedrag per inwoner op deze maatstaven. Daarnaast zien we op de onderliggende maatstaven enkele verschillen. Deze worden nader toegelicht bij de analyse van de uitkeringsmaatstaven (paragraaf 3.5)

Hogere belastingopbrengst dan de referentiegemeenten
De belastingopbrengsten liggen in Zevenaar gemiddeld hoger dan bij de referentiegemeenten. Dat wordt met name veroorzaakt door de onroerende zaakbelasting. De afvalstoffenheffing ligt evenwel lager dan het gemiddelde van de referentiegemeenten. Dat kan worden veroorzaakt door Diftar en de uitgangspunten die in de COELO-vergelijking zijn gekozen.

Tabel 3: Belastingopbrengsten

Omschrijving	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
0.61 OZB woningen	149	155	154	**175**
0.62 OZB niet-woningen	146	104	108	**131**
0.63 Parkeerbelasting	55	12	8	**28**
0.64 Belastingen overig	3	1	2	**-1**
Totaal	**354**	**273**	**271**	**333**

Lagere uitgaven voor verkeer en vervoer
De kosten voor onderhoud wegen liggen beduidend lager dan in de referentiegemeenten. Het verschil is ongeveer € 35 per inwoner.

Tabel 4: Benchmark programma 2 (Verkeer en Vervoer)

Programma 2	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
2.1 Verkeer en vervoer	-206	-168	-150	**-126**
2.2 Parkeren	-17	-7	-7	**-23**
2.3 Recreatieve havens	-1	-1	0	**0**
2.4 Economische havens en waterwegen	-7	-4	-3	**0**
2.5 Openbaar vervoer	-7	-3	-24	**0**
Totaal	**-238**	**-182**	**-185**	**-150**

Uitgaven onderwijs in lijn met referentiegemeenten

Zevenaar geeft ongeveer evenveel uit aan onderwijs als de referentiegroep. Ook bij de maatstaven van de algemene uitkering scoort Zevenaar redelijk gelijk op dit onderdeel.

Tabel 5: Benchmark programma 4 (onderwijs)

Pogramma 4	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
4.1 Openbaar basisonderwijs	-3	-4	-2	**0**
4.2 Onderwijshuisvesting	-77	-58	-64	**-76**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-53	-41	-44	**-35**
Totaal	**-133**	**-103**	**-110**	**-111**

Lagere netto-lasten bij sport en cultuur

Zevenaar kent lagere netto-lasten bij sport en cultuur dan het gemiddelde van de referentiegroep. Dat geldt voor alle onderdelen.

Openbaar groen op het gemiddelde

De uitgaven voor openbaar groen liggen op het gemiddelde van de referentiegroep.

Tabel 6: Benchmark Programma 5 (Sport, cultuur en recreatie)

Programma 5	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
5.1 Sportbeleid en activering	-19	-14	-15	**-10**
5.2 Sportaccommodaties	-58	-57	-62	**-55**
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproduct..	-63	-26	-34	**-24**
5.4 Musea	-20	-7	-10	**-6**
5.5 Cultureel erfgoed	-7	-6	-7	**-5**
5.6 Media	-27	-22	-23	**-15**
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recr..	-110	-109	-115	**-114**
Totaal	**-304**	**-241**	**-266**	**-229**

Sociaal Domein

Het sociaal omvat een groot deel van de gemeentebegroting. Op alle onderdelen zijn in Zevenaar de netto-lasten per inwoner hoger dan in de referentiegroep. Dat zien we terug in de onderstaande tabel.

Tabel 7: Benchmark programma 6 (Sociaal Domein)

Sociaal Domein	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
Basisvoorzieningen	-240	-196	-171	**-216**
Participatie	-309	-257	-288	**-338**
WMO	-394	-263	-264	**-316**
Jeugd	-326	-297	-336	**-435**
Totaal Sociaal Domein	**-1.269**	**-1.013**	**-1.059**	**-1.305**

Hogere kosten voor de bijstand
Op het onderdeel participatie geeft Zevenaar beduidend meer uit dan de referentiegroep. Het aantal bijstandsgerechtigden is in Zevenaar hoger dan in de referentiegemeenten: net als Zevenaar zijn dit gemeenten met een redelijke sociale structuur. De gemeenten in dezelfde grootteklassen geven omgerekend per inwoner minder uit aan bijstand en arbeidsparticipatie. Het tekort op de inkomensvoorzieningen is weliswaar groter dan dat van de referentiegroep, maar dit ligt in lijn met de hogere score op de maatstaf bijstandsontvangers in de algemene uitkering.

Tabel 8: Benchmark Participatie

Sociaal Domein / Participatie	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
6.3 Inkomensregelingen (lasten)	-511	-345	-374	**-400**
6.3 Inkomensregelingen (baten)	380	246	254	**254**
6.3 Inkomensregelingen (saldo)	**-131**	**-99**	**-120**	**-146**
6.4 Begeleide participatie	**-118**	**-121**	**-136**	**-120**
6.5 Arbeidsparticipatie	**-61**	**-38**	**-32**	**-73**
Totaal Participatie	**-309**	**-257**	**-288**	**-338**

Wmo
Het aantal huishoudens met een Wmo-voorziening ligt hoger dan het gemiddelde van de referentiegroep. Voor een deel kan dit worden verklaard door het feit dat de grijze druk (het aantal mensen van 65 jaar en ouder uitgedrukt in een percentage van het aantal mensen in de leeftijd van 20 t/m 64 jaar) in Zevenaar hoger ligt dan in het gemiddelde van de referentiegroep.

Hogere kosten voor Wmo-dienstverlening
De kosten voor Wmo-dienstverlening (huishoudelijke hulp en vervoer) vallen in Zevenaar hoger uit dan de referentiegroep.

Tabel 9: Benchmark Wmo

Sociaal Domein / WMO dienstverlening en voorzieningen	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	-52	-53	-43	**-42**
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-1	-1	0	**0**
6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)	-94	-101	-98	**-152**
6.71b Begeleiding (WMO)	-86	-68	-88	**-107**
6.71c Dagbesteding (WMO)	-18	-21	-14	**-1**
6.71d Overige maatwerkarrangementen ..	-17	-8	-16	**0**
Totaal WMO Dienstverlening en voorzieningen	**-268**	**-252**	**-260**	**-302**

Jeugd

Het percentage jongeren met jeugdhulp ligt in Zevenaar hoger dan het gemiddelde van de referentiegemeenten. Het aantal huishoudens met een voorziening op grond van de Jeugdwet ligt in lijn met die van de referentiegroep. Echter, omdat de groene druk (het aantal personen van 19 jaar en jonger, uitgedrukt in een percentage van het aantal personen in de leeftijd van 20 tot 65 jaar) in Zevenaar lager is, geeft ook deze indicator eenzelfde beeld. Met andere woorden: op grond van de demografie zou je hier een lagere waarde verwachten, terwijl het aantal in lijn ligt met de referentiegroep.

Tabel 10: Benchmark Jeugdhulp

Sociaal Domein / Jeugdhulp	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-1	-3	-1	**0**
6.72a Jeugdhulp begeleiding	-55	-53	-60	**-71**
6.72b Jeugdhulp behandeling	-55	-46	-78	**-91**
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	-17	-20	-13	**-22**
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf	-33	-27	-51	**-15**
Totaal Jeugdhulp	**-160**	**-150**	**-203**	**-199**

Jeugdzorg met verblijf
In vergelijking met de referentiegemeenten heeft Zevenaar veel jongeren in een jeugdzorgtraject met verblijf. Dat is een dure voorziening. Dat zien we ook terug in de hogere kosten voor Jeugdzorg met verblijf in vergelijking met de referentiegroep.

Tabel 11: Benchmark Jeugdzorg met verblijf

Sociaal Domein / Jeugdzorg	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
6.73a Pleegzorg	-14	-14	-8	**-18**
6.73b Gezinsgericht	-19	-13	-11	**-45**
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	-34	-33	-33	**-64**
6.74a Jeugd behandeling GGZ	-44	-38	-37	**-64**
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-	-19	-20	-16	**-22**
6.74c Gesloten plaatsing	-6	-6	-8	**-2**
Jeugdzorg	**-136**	**-123**	**-112**	**-214**

Kosten eigen organisatie
De kosten voor de eigen organisatie vallen hoger uit dan het gemiddelde van de referentiegroep. Op het onderdeel Bestuur en Burgerzaken vallen de lasten per inwoner gemiddeld lager uit. In totaliteit liggen deze twee in lijn met het gemiddelde van de referentiegroep.

Verrekeningen met reserves
Per saldo onttrekt Zevenaar voor een bedrag van € 76 per inwoner uit de reserves. Ook de referentiegemeenten onttrekken per saldo meer aan de reserves dan dat ze erin storten, maar dat komt neer op een bedrag van € 20. Dat is een verschil van € 56 per inwoner. Er zijn dus taakvelden waar de uitgaven nu als hoger worden aangemerkt, terwijl die gedekt worden uit de reserves. Dat is op grond van de IV3-benchmark bij de referentiegroep niet te achterhalen, omdat daarvoor de specificaties ontbreken.

3.4 Overzicht van de uitkeringsmaatstaven

In onderstaande tabel zijn de scores van Zevenaar op de verschillende uitkeringsmaatstaven weergegeven. De getallen zijn in bedragen per inwoner. Afwijkingen van meer dan € 10 per inwoner zijn gekleurd weergegeven.

Positieve afwijking van meer dan 25 euro
Positieve afwijking van 10 tot 25 euro

Negatieve afwijking van meer dan 25 euro
Negatieve afwijking van 10 tot 25 euro

Tabel 12: Benchmark maatstaven algemene uitkering

Omschrijving	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
inwoners	526	526	526	**526**
lage inkomens met drempel	441	419	443	**541**
regionale centrumfunctie	185	110	163	**135**
inwoners jongeren jonger dan 18 jaar	148	148	147	**136**
bijstandsontvangers	131	97	96	**119**
omgevingsadressendichtheid (oad)	88	60	69	**59**
oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	86	93	94	**81**
inwoners 75 plus met drempel	70	87	89	**98**
inwoners met migratieachtergrond	61	40	40	**31**
oppervlakte bebouwing woonkernen	51	55	59	**51**
landelijke centrumfunctie	50	27	42	**32**
inwoners met laag opleidingsniveau met drempel	37	40	40	**53**
eenpersoonshuishoudens	39	34	34	**36**
woonruimten * bodemfactor woonkernen	35	35	35	**35**
oppervlakte bebouwing buitengebied	20	28	20	**27**
vast bedrag voor iedere gemeente	30	41	42	**30**
bedrijven	24	24	23	**20**
leerlingen (V)SO	15	10	14	**7**
meerkernigheid	35	51	22	**50**
leerlingen VO	21	18	25	**17**
lokale centrumfunctie	15	14	15	**14**
oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheid	15	12	7	**6**
Oppervlakte historische kern	8	7	2	**6**
overige	91	101	76	**92**
OZB niet woningen eigenaren	-48	-45	-46	**-43**
OZB niet woningen gebruikers	-35	-32	-33	**-32**
OZB woningen eigenaren	-115	-116	-113	**-97**
Herindeling	1	1	2	**0**
Suppletie-uitkeringen	-10	7	-20	**-13**
Art. 12	1	0	0	**0**
Sociaal domein	219	107	133	**109**
Integratie-uitkeringen	0	0	0	**0**
Decentralisatie-uitkeringen	10	9	7	**6**
G4 / Artikel 12 / verschil 2023 - 2024	127			
Verschil IV3 - Maatstafanalyse		-4	-11	**-3**
Totaal begroting 2024	**2.374**	**2.002**	**2.042**	**2.129**

3.5 Analyse van de uitkeringsmaatstaven

Gemiddeld € 80 per inwoner meer dan de referentiegroep
Verderop is een vergelijking gemaakt op basis van de maatstaven van de algemene uitkering. Per saldo ontvangt Zevenaar € 80 per inwoner meer dan het gemiddelde van de referentiegroep.

Meer huishoudens met een laag inkomen en meer bijstandsontvangers
Vergeleken met de referentiegroep heeft Zevenaar meer huishoudens met een laag inkomen en ook meer bijstandsontvangers. Dat zien we terug in de maatstaven voor de algemene uitkering. Op deze onderdelen ontvangt Zevenaar, omgerekend in een bedrag per inwoner, een hoger bedrag dan het gemiddelde van de referentiegroep. Dit vertaalt zich ook in hogere uitgaven op het taakveld 6.3 (inkomensregelingen).

Maatstaf jongeren
De gemeenten in de referentiegroep hebben naar verhouding een iets jongere bevolking en een iets sterkere centrumfunctie. Dat vertaalt zich omgerekend in een lager bedrag per inwoner op deze maatstaven.

Sociaal Domein
Ten opzichte van de referentiegroep ontvangt Zevenaar een lager bedrag voor de integratie-uitkering Sociaal Domein. Dit heeft met name betrekking op de uitkering in het kader van de Participatiewet. De vergoeding voor de mensen die onder de oude WSW-regeling vallen, valt hier ook onder. Het ligt in de rede om te veronderstellen dat Zevenaar een kleinere WSW-doelgroep heeft dan het gemiddelde van de referentiegroep. Dat zien we ook terug bij de uitgaven op het taakveld 6.4 (Begeleide participatie).

Herverdeling gemeentefonds

Bij de herverdeling van het gemeentefonds is Zevenaar een voordeelgemeente. Zowel het nadeel als het voordeel is nu nog begrensd. Dat wordt gecompenseerd via een suppletie-uitkering. De referentiegemeenten zijn per saldo ook een voordeelgemeente.

Sociaal Domein

De integratie-uitkering Sociaal Domein ligt in Zevenaar lager dan de referentiegemeenten.

H4 | Vrije beleidsruimte

4.1 Speelruimte gemeenten is beperkt

Een belangrijk element bij het inventariseren van mogelijkheden voor bezuinigingen is het feit dat gemeenten te maken hebben met een groot aantal taken die hen van rijkswege zijn opgelegd. Beïnvloedbare ruimte of beleidsvrijheid is een relatief begrip. Gemeenten hebben zich niet alleen aan wet- en regelgeving te houden, maar dienen zich ook rekenschap te geven van maatschappelijke normen. Zo is er in theorie veel beleidsvrijheid in het sociaal domein, maar maatschappelijk worden verschillen daar veel minder geaccepteerd dan in sommige andere domeinen. Er bestaat dan ook geen absoluut objectieve maat voor het vaststellen van de mate van beleidsvrijheid. Dat erkent ook de ROB. De ROB heeft in een adviesrapport een analyse gemaakt van het gemeentelijke takenpakket en inzichtelijk gemaakt welke factoren de mate van beleidsvrijheid bepalen.

De mate van beleidsvrijheid wordt onder meer bepaald door:

a. de mate waarin decentrale overheden de mogelijkheid hebben zelf aanvullende regels te stellen;
b. de gedetailleerdheid waarin gemeenten zich moeten houden aan uitvoeringsregels;
c. de mate waarin er besluitvormingsregels gelden waaraan de gemeenten zich hebben te houden;
d. de mate waarin gemeenten verplicht, dan wel aangewezen zijn of geheel vrij zijn in het aangaan van samenwerkingsverbanden.

Beïnvloedbaar is niet hetzelfde als 'franje'

Beïnvloedbaar wil alleen maar zeggen of de gemeente een eigen afweging heeft om bepaalde uitgaven wel of niet te doen. Beïnvloedbaar is niet per definitie hetzelfde als 'franje'. Het is zeer wel denkbaar dat de gemeente de eigen beleidsruimte gebruikt voor taken die alom noodzakelijk worden ervaren. Bij deze analyse staat de vraag centraal of de gemeente hierbij een eigen afwegingsruimte heeft.

Indicatieve rangorde naar de mate van beleidsvrijheid

Daarmee komt de ROB tot een rangorde naar de mate van beleidsvrijheid over de verschillende uitgavenclusters. Het betreft hier de netto-uitgaven (na aftrek van corresponderende inkomsten), ongeveer 65% van de totale uitgaven. Bij een score 1 is er weinig sprake van beleidsvrijheid en bij een score van 10 is er sprake van volledige beleidsvrijheid. Deze scores zijn door ons omgezet in percentages ten behoeve van de doorrekening. Dat geeft het beeld[1] dat is weergegeven in tabel 13.

[1] De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) heeft een indeling gemaakt naar de clusters van taakvelden binnen de Algemene Uitkering. Dat is een andere indeling dan de indeling op basis van programma's zoals Zevenaar die hanteert. In de detailberekeningen zijn de taakvelden toebedeeld aan de Zevenaarse indeling.

Tabel 13: Overzicht indicatieve score beleidsterreinen

Beleidsterrein	Indicatieve score	Mate van beleidsvrijheid
Inkomen en participatie	2	10%
Bestuur en organisatie	2	10%
Jeugdzorg	3	15%
Onderwijs / educatie	3	15%
Wijkteams en welzijnswerk	3	15%
WMO & opvangvoorzieningen	4	33%
Openbare orde en veiligheid	4	33%
Volksgezondheid	4	33%
Openbare ruimte	7	66%
Economie	8	80%
Cultuur, sport en recreatie	9	90%

Niet alle taakvelden zijn in de analyse betrokken

Niet alle taakvelden zijn meegenomen in deze modelmatige bepaling van de omvang van de beleidsvrijheid. Met name de taakvelden waar de baten hoger zijn dan de lasten zijn buiten beschouwing gelaten. Het saldo van deze taakvelden (lasten minus de baten) is voor het merendeel negatief en zou daarmee de omvang van de vrije beleidsruimte doen dalen. Dit zijn onderdelen die zich niet lenen voor een modelmatige analyse, maar ze kunnen op onderdelen wel degelijk extra middelen opleveren. Dit vraagt echter om een eigen afweging.
Per saldo gaat het om de taakvelden weergegeven in bijlage 1. Daarbij hebben we een correctie aangebracht voor de kapitaallasten.

Beleidsruimte aan de batenkant

Aan de batenkant kent de gemeente ook een vrije beleidsruimte. Zo is de gemeente vrij om de OZB-tarieven vast te stellen. Dat geldt eveneens voor de parkeertarieven en de toeristenbelasting (taakveld economische promotie). De beleidsruimte bij de tarieven voor afvalstoffenheffing, rioolheffing en de begraafrechten is geringer, omdat deze heffingen maximaal kostendekkend mogen zijn. De vrije beleidsruimte bij de inkomsten uit de grondexploitatie kan worden beïnvloed door bijvoorbeeld het woningbouwprogramma. In de regel leiden dure woningen tot een hogere grondopbrengst dan sociale woningbouw.

De vrije beleidsruimte bedraagt ongeveer 19% van de totale lasten

Op basis van deze uitgangspunten hebben we de modelmatige vrije beleidsruimte van de gemeente Zevenaar berekend. De uitkomsten hiervan hebben we weergegeven op de volgende pagina. Daaruit blijkt dat van de totale uitgaven van € 165 miljoen een bedrag van € 32 miljoen vrij beïnvloedbaar is.

4.2 Totaaloverzicht van de beleidsruimte

In onderstaand overzicht is de beleidsruimte weergegeven per programma, met dien verstande dat het programma Sociaal Domein nader is onderverdeeld in Basisvoorzieningen, Wmo en Jeugd.

Tabel 14: Overzicht beleidsruimte per programma

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-ruimte
Bestuur en organisatie	23.083	866	22.217	2.890	19.327	2.000
Openbare orde en veiligheid	4.822	34	4.788	131	4.657	1.500
Verkeer en vervoer	5.988	632	5.356	279	5.077	3.300
Economie	853	37	816	45	771	600
Onderwijs	6.098	2.376	3.722	1.077	2.645	400
Sport, Cultuur en recreatie	11.724	520	11.204	1.421	9.783	8.700
Basisvoorzieningen	10.326	25	10.301	591	9.710	1.500
Participatie	26.700	0	26.700	11.464	15.236	1.500
WMO	15.878	0	15.878	1.635	14.243	4.700
Jeugd	19.576	0	19.576	0	19.576	2.700
Volksgezondheid en milieubeheer	5.639	81	5.558	804	4.754	2.400
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	4.730	29	4.701	1.250	3.451	2.300
Totaal clusters	**135.417**	**4.600**	**130.817**	**21.587**		
Algemene Middelen	30.061			143.881		
Totaal	**165.478**			**165.468**		**31.600**

4.3 Invulling van de vrije beleidsruimte in Zevenaar

Per taakveld is een kwalitatieve beschrijving gemaakt. Daarbij gaan we in op de eigen beleidsnormen, de grote ontwikkelingen, de nog niet vertaalde ambities en de risico's bij het stopzetten van beleid. De volledige beschrijving treft u aan in bijlage 2. Een samenvatting van deze beschrijving wordt gebruikt voor de aanzet voor de bezuinigingsrichtingen, in hoofdstuk 6.

H5 | Voorzet voor een verdeling van een taakstelling

In dit hoofdstuk schetsen we een verdeling van de taakstelling naar rato van het aandeel van het betreffende programma in de vrije beleidsruimte. We zijn hierbij uitgegaan van een taakstelling van € 10 miljoen. Hierbij moet worden opgemerkt dat in het onderdeel bestuur en organisatie ook de overhead is begrepen. De directe salariskosten zitten verwerkt in de programma's.

5.1 Taakstelling naar rato van de vrije beleidsruimte

In dit overzicht is de taakstelling bepaald naar rato van de modelmatige vrije beleidsruimte. Een beleidsterrein met een grote mate van vrije beleidsruimte deelt zwaarder mee in de bezuinigingstaakstelling dan een beleidsterrein waar de vrije beleidsruimte veel geringer is.[2]

Tabel 15: Overzicht taakstelling naar rato van de vrije beleidsruimte

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-ruimte	Aandeel	Taak stelling
Bestuur en organisatie	23.083	866	22.217	2.890	19.327	2.000	6,3%	600
Openbare orde en veiligheid	4.822	34	4.788	131	4.657	1.500	4,7%	500
Verkeer en vervoer	5.988	632	5.356	279	5.077	3.300	10,4%	1.000
Economie	853	37	816	45	771	600	1,9%	200
Onderwijs	6.098	2.376	3.722	1.077	2.645	400	1,3%	100
Sport, Cultuur en recreatie	11.724	520	11.204	1.421	9.783	8.700	27,5%	2.700
Basisvoorzieningen	10.326	25	10.301	591	9.710	1.500	4,7%	500
Participatie	26.700	0	26.700	11.464	15.236	1.500	4,7%	500
WMO	15.878	0	15.878	1.635	14.243	4.700	14,9%	1.500
Jeugd	19.576	0	19.576	0	19.576	2.700	8,5%	900
Volksgezondheid en milieubeheer	5.639	81	5.558	804	4.754	2.400	7,6%	800
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	4.730	29	4.701	1.250	3.451	2.300	7,3%	700
Totaal clusters	**135.417**	**4.600**	**130.817**	**21.587**	**109.230**			
Algemene Middelen	30.061			143.881				
Totaal	**165.478**			**165.468**		**31.600**		**10.000**

[2] We hebben de taakstelling berekend naar rato van het aandeel van de vrije beleidsruimte van het betreffende programma in het totaal van de vrije beleidsruimte. Bestuur en organisatie kent een vrije beleidsruimte van € 2 miljoen. De totale vrije beleidsruimte bedraagt € 31,6 miljoen. Het aandeel bedraagt daarmee 6,3%.

Impliciet werkt de benchmark ook in deze taakstelling door. Hogere uitgaven leiden namelijk tot een hogere vrije beleidsruimte en dus ook tot een relatief hoger aandeel in de bezuinigingstaakstelling. Dit is echter een afgezwakt effect. In een van de varianten die we verderop presenteren, wordt de afwijking ten opzichte van de benchmark sterker meegewogen.

5.2 Taakstelling op basis van de benchmark

In de volgende tabel hebben we de taakstelling bepaald op basis van de benchmark. Het is een modelmatige berekening. We brengen de netto-lasten op het niveau van het gemiddelde van de referentiegroep. Een eventueel restant wordt verdeeld naar rato van de vrije beleidsruimte.

Deze benadering is ingegeven door de redenering dat alle netto-uitgaven die boven het gemiddelde van de referentiegroep uitkomen een volledige beleidsvrijheid kennen. Dat is dus een andere benadering dan de benadering in de vorige paragraaf. Daar gingen we impliciet uit van de veronderstelling dat hogere uitgaven een relatief even grote vrije beleidsruimte kennen.

In dat geval zijn er een paar programma's die er budget bij krijgen: het programma verkeer en vervoer en het programma sport, cultuur en recreatie. Die programma's krijgen in dit model een negatieve taakstelling. Dat leidt ertoe dat uiteindelijk de volledige taakstelling in deze benadering bij het sociaal domein terechtkomt.

Dat resulteert in het volgende overzicht:

Tabel 16: Taakstelling op basis van de benchmark

	Referentie groep	Zevenaar	Verschil	Verschil	Restant taakstelling	Totaal taakstelling
	(per inw.)	(per inw.)	(per inw.)	(x € 1.000)		
Bestuur en Organisatie	446	447	1	45	93	100
Openbare orde en veiligheid	106	104	-2	-106	78	0
Verkeer en vervoer	178	127	-51	-2.302	156	-2.100
Economie	15	18	3	130	31	200
Onderwijs	110	111	1	50	16	100
Sport, cultuur en recreatie	266	229	-38	-1.689	421	-1.300
Basisvoorzieningen	171	216	45	2.028	78	2.100
Participatie	288	338	50	2.272	78	2.300
WMO	260	302	42	1.912	234	2.100
Jeugd	336	435	98	4.431	140	4.600
Opvangvoorzieningen	4	14	10	430	125	600
Volksgezondheid en milieu	92	107	16	707	109	800
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	67	77	10	450	0	500
Totaal	**2.340**	**2.525**	**186**	**8.357**	**1.558**	**10.000**

5.3 Begrotingsadvies van de VNG

Op 1 maart jl. heeft de VNG een begrotingsadvies uitgebracht aan de gemeenten over de vraag hoe om te gaan met de komende begroting. Een tweede deel van het advies wordt na publicatie van de meicirculaire verwacht. Het advies luidt als volgt:

- Bereid ombuigingen voor waartoe in uw gemeente besloten zal worden als de korting van € 3 miljard vanaf 2026 niet wordt teruggedraaid of verzacht.
- Breng deze zo goed mogelijk in kaart, maar zet ze nog niet in gang.
- Presenteer deze gevolgen financieel én inhoudelijk zo scherp mogelijk.
- Betrek daarbij het advies van de Taskforce Taken en Middelen, die aangeven vooral te focussen op taken in medebewind.

De VNG geeft aan dat ze zich realiseert dat dit voor elke gemeente om een eigen afweging vraagt, die tot andere keuzes kan leiden, maar adviseert om in ieder geval de vijf meest significante ombuigingsmaatregelen te beschrijven, en hun consequenties en het taakveld dat daarmee geraakt wordt.

5.4 Modelmatige doorrekening naar advies VNG

In het onderstaande overzicht hebben we een taakstelling van € 10 modelmatig doorgerekend aan de hand van het advies van de VNG, waarbij we de eigen taken (sport, cultuur, recreatie en economie) volledig hebben ontzien. Dat betekent dat de bezuinigingstaakstelling volledig op de medebewindstaken komt te liggen. Afgezien van een aantal taakvelden die we tot de algemene middelen rekenen, betreffen de meeste taakvelden in meer of mindere mate medebewindstaken. De volledig eigen (autonome) taken hebben betrekking op de taakvelden sport, cultuur, recreatie en economie.[3]

Helft van de taakstelling komt bij het sociaal domein
Deze rechtlijnige doorvertaling van het VNG-advies heeft tot gevolg dat ongeveer de helft van de taakstelling bij het sociaal domein komt te liggen (Basisvoorzieningen, Participatie, Wmo en Jeugd: € 4,6 miljoen van de benodigde € 10 miljoen). In feite worden alle overige taakstellingen met ongeveer 50% verzwaard. Dat is niet verwonderlijk, omdat de beleidsterreinen waar een grote vrije beleidsruimte geldt, niet meedoen in de taakstelling.

[3] Zie ook Raad voor het Openbaar Bestuur, Beleidsvrijheid gewogen, 2019.

Tabel 17: Overzicht taakstelling op basis van het VNG-advies

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-ruimte	Aandeel	VNG
Bestuur en organisatie	23.083	866	22.217	2.890	19.327	2.000	9,0%	900
Openbare orde en veiligheid	4.822	34	4.788	131	4.657	1.500	6,7%	700
Verkeer en vervoer	5.988	632	5.356	279	5.077	3.300	14,8%	1.400
Economie	853	37	816	45	771	600	0,0%	0
Onderwijs	6.098	2.376	3.722	1.077	2.645	400	1,8%	200
Sport, Cultuur en recreatie	11.724	520	11.204	1.421	9.783	8.700	0,0%	0
Basisvoorzieningen	10.326	25	10.301	591	9.710	1.500	6,7%	700
Participatie	26.700	0	26.700	11.464	15.236	1.500	6,7%	700
WMO	15.878	0	15.878	1.635	14.243	4.700	21,1%	2.100
Jeugd	19.576	0	19.576	0	19.576	2.700	12,1%	1.200
Volksgezondheid en milieubeheer	5.639	81	5.558	804	4.754	2.400	10,8%	1.100
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	4.730	29	4.701	1.250	3.451	2.300	10,3%	1.000
Totaal clusters	**135.417**	**4.600**	**130.817**	**21.587**	**109.230**			
Algemene Middelen	30.061			143.881				
Totaal	**165.478**			**165.468**		**31.600**		**10.000**

5.5 Een vergelijking van de varianten

In de volgende tabel zijn de varianten naast elkaar gezet, om een beeld te krijgen van de verschillende effecten ervan. Daar is nog een vierde variant aan toegevoegd: naar rato van de omvang van de netto (gecorrigeerde) uitgaven. Dat geeft het volgende beeld.

Tabel 18: Overzicht van de verschillende varianten

			Taakstelling op basis van			
Bedragen x € 1.000	**Netto uitgaven**	**Beleids-ruimte**	**Beleids ruimte**	**Bench mark**	**VNG**	**Netto uitgaven**
Bestuur en organisatie	19.327	2.000	**600**	**1.600**	**900**	**1.800**
Openbare orde en veiligheid	4.657	1.500	**500**	**400**	**700**	**400**
Verkeer en vervoer	5.077	3.300	**1.000**	**400**	**1.400**	**500**
Economie	771	600	**200**	**100**	**0**	**100**
Onderwijs	2.645	400	**100**	**400**	**200**	**200**
Sport, Cultuur en recreatie	9.783	8.700	**2.700**	**800**	**0**	**900**
Basisvoorzieningen	9.710	1.500	**500**	**700**	**700**	**900**
Participatie	15.236	1.500	**500**	**1.200**	**700**	**1.400**
WMO	14.243	4.700	**1.500**	**1.600**	**2.100**	**1.300**
Jeugd	19.576	2.700	**900**	**2.100**	**1.200**	**1.800**
Volksgezondheid en milieubeheer	4.754	2.400	**800**	**400**	**1.100**	**400**
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	3.451	2.300	**700**	**300**	**1.000**	**300**
Totaal clusters	**109.230**					
Totaal		**31.600**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**

H6 | Aanzet voor bezuinigingsrichtingen

6.1 Een samenhangend geheel

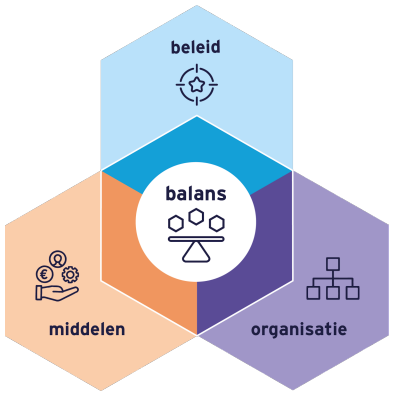
Een aantal elementen komen samen
In dit hoofdstuk komen een aantal stappen samen: de uitkomsten van de benchmark, de uitkomsten van de modelmatige berekening van de vrije beleidsruimte en daaruit voortvloeiende taakstelling, een eerste inventarisatie van bezuinigingen die bij andere gemeenten worden overwogen en de eigen kwalitatieve invulling van het eigen beleidsterrein.

Volledige kwalitatieve invulling in de bijlage
Zoals gezegd heeft in de organisatie een kwalitatieve beschrijving van de betreffende taakvelden plaatsgevonden. De volledige beschrijving treft u aan in bijlage 1. Per programma zijn de uitkomsten in dit hoofdstuk samengevat weergegeven. In dit stadium gaat het niet om besluiten te nemen over concrete bezuinigingsvoorstellen, maar om enigszins 'beeld en geluid' te krijgen bij de verdeling van de financiële opgave.

Inventarisatie van bezuinigingsmaatregelen
We hebben verkend welke praktijkvoorbeelden mogelijk relevant kunnen zijn voor het vervolgtraject. Het gaat hierbij om een inventarisatie van bezuinigingsmaatregelen die bij andere gemeenten worden overwogen of zijn doorgevoerd. We zijn hier mede afhankelijk van de informatie die hierop beschikbaar is gekomen. De meeste gemeenten bevinden zich nog in de inventarisatiefase en verwachten bij de begroting in november 2024 of bij de kadernota in het voorjaar van 2025 definitieve besluiten te kunnen nemen. Niettemin kan er al wel een eerste globaal beeld worden geschetst. Ook hier geldt dat de ene gemeente de andere niet is. Het komt aan op de uitwerking van de voorstellen, die op maat en schaal moeten worden toegesneden op de Zevenaarse situatie.

6.2 Verwevenheid van de beleidsterreinen

Balans vinden tussen beleid, organisatie, middelen is de opgave vanaf 2026
De terugloop in middelen met ingang van 2026 vraagt om een hernieuwde balans in de driehoek beleid, organisatie en middelen. De drie elementen beleid, organisatie en middelen beïnvloeden elkaar. Deze zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Een verandering in een van de drie elementen leidt vaak tot een verandering in één of beide andere onderdelen. Op dit moment zijn er ontwikkelingen in alle drie de elementen van de hiernaast weergegeven driehoek:

- **Beleid:** het Rijk vraagt steeds meer aan gemeenten, onder andere in bijdragen aan (onder andere) woningbouw, asielopvang, klimaatadaptatie en energietransitie.
- **Organisatie:** gemeenten hebben moeite met de invulling van vacatures. Dit zet de uitvoeringskracht van de organisatie onder druk.

- **Middelen:** vanaf 2026 lopen de rijksmiddelen voor gemeenten hard terug. De voorjaarsnota heeft niet geleid tot een drastische bijstelling van dit beeld.

Dat er op alle drie deze aspecten ontwikkelingen zijn, maakt het voor gemeenten extra complex: het beperkt de keuzemogelijkheden om de balans te hervinden. Ook kan het betekenen dat op basis van organisatie en middelen keuzes gemaakt moeten worden in beleid die gemeenten vanuit hun visie en ambitie liever niet zouden maken, of die wellicht niet aansluiten bij de doelstellingen van het Rijk.

Verwevenheid tussen de beleidsterreinen

De beleidsterreinen binnen de gemeenten staan niet op zichzelf, maar kennen een sterke onderlinge verwevenheid. Dat constateerde ook de Taskforce Taken en Middelen in balans[4] van de VNG. Een van de centrale thema's daarbij vormde het integrale karakter van het werk van gemeenten en de investeringen die gedaan zijn en worden om taken meer integraal op te pakken. Door te moeten bezuinigen zal de aandacht voor deze werkwijze naar verwachting verminderen, wat leidt tot een meer verkokerde en minder efficiënte aanpak. Hoewel uiteindelijk duurder, ontbreekt dan in de beleving van gemeenten de tijd en (financiële) ruimte om meer integraal te werken, terwijl integraal werken ook juist een manier kan zijn om te besparen, bijvoorbeeld door gebruik te maken van koppelkansen in het fysieke domein: de weg aanpakken als deze toch open moet voor werkzaamheden aan het warmtenet, waarbij meteen de biodiversiteit en klimaatadaptatie van de groenstrook langs de weg meegenomen worden. Besparen is daarbij vaak geen doel op zich, maar een gevolg van de gehanteerde werkwijze.

Waterbedeffect

Daarnaast hebben besparingen op het ene terrein vaak een negatief financieel effect op het andere terrein. Zo kunnen besparingen in het zorgdomein leiden tot een toename van kosten in het veiligheidsdomein, wanneer bijvoorbeeld de preventieve aanpak van jeugdcriminaliteit wegvalt. Ook kunnen besparingen in het fysieke domein impact hebben op de kosten in het zorgdomein en het veiligheidsdomein, wanneer bijvoorbeeld de sociale structuur niet beïnvloed kan worden door middel van woningbouw, of de ontwikkeling van leegstaande panden stokt en meer inzet vraagt vanuit toezicht en handhaving.

Herkenbaar in de Zevenaarse context

In de ambtelijke sessies binnen de gemeente Zevenaar kwam deze verwevenheid nadrukkelijk op tafel: de hogere beheerlasten van de openbare ruimte als gevolg van de groei van de gemeente, de investeringen in preventie en de gevolgen voor de uitgaven voor maatwerkvoorzieningen, en de relatie tussen kosten voor de energietransitie en klimaatadaptatie werden hierbij onder meer genoemd.

[4] BMC, Taken en Middelen in Balans, 4 augustus 2023, analyse uitgevoerd in opdracht van de VNG.

6.3 De vijf meest significante ombuigingsrichtingen

Voorop staat de erkenning dat bezuinigen niet gemakkelijk is. Het is hard werken. Het betekent dat ambities naar beneden bijgesteld moeten worden, terwijl uit de kwalitatieve analyse blijkt dat de huidige ambities uit het coalitieakkoord nog niet in alle gevallen financieel vertaald zijn. Daarnaast zullen beleidsterreinen geconfronteerd worden met kostenstijgingen. Dat vraagt om doorzettingsvermogen, maar wellicht biedt het ook kansen.

De uitkomst van de vijf meest significante ombuigingsrichtingen is deels afhankelijk van de vraag voor welke verdeling van de taakstelling wordt gekozen. Wij gaan hierbij uit van ombuigingsrichtingen die we in de praktijk tegenkomen. Binnen de gemeente Zevenaar hebben we geen gesprek gehad over bezuinigingsmaatregelen binnen de Zevenaarse context.

Bestuur en organisatie
Maatregelen om de dienstverlening van de gemeente te moderniseren of efficiënter te maken:

- digitalisering;
- het terugdringen van personele en bestuurskosten;
- inkrimping personeel of management;
- efficiencymaatregelen ICT;
- efficiencyverbeteringen en besparingen interne organisatie.

Risico's die zich hierbij voordoen zijn onder meer dat de bestuurlijke samenwerking niet van de grond komt. De doorontwikkeling van ICT wordt niet doorgezet, waardoor er een achterstand ontstaat in de digitaliseringsslag van de dienstverlening. Daarnaast kan een verdere bezuiniging leiden tot een verminderde inzetbaar van personeel, met afbreukrisico als gevolg.

Sport, cultuur en recreatie
Maatregelen om te komen tot efficiëntere inzet van sportvoorzieningen, vercommercialiseren van clubgebouwen en het aanpassen van het beleid rond buitensportaccommodaties en het beheer van de openbare ruimte:

- lagere indexering van subsidies gedurende een aantal jaren;
- multigebruik van sportaccommodaties;
- vercommercialisering van clubgebouwen;
- huurprijsverhoging van de buitensportaccommodaties;
- verhoging van de leges van evenementen;
- verlagen van het onderhoudsniveau van het openbaar groen;
- versobering van het maaibeleid;
- faseren van de vervanging van de speelplekken.

De bezuinigingen leiden ertoe dat de ambities van het collegeakkoord niet worden gerealiseerd. Stopzetten van dit beleid zorgt voor verdere verschraling van de voorzieningen en het concreet wegvallen van voorzieningen, omdat deze al op een minimaal niveau worden gefinancierd.

Minimabeleid

- versoberen van de bijzondere bijstand/armoedebeleid;
- vervallen van de individuele inkomenstoeslag;
- versoberen van het lokaal minimabeleid (zorgverzekering/Leergeld).

De bezuinigingen leiden ertoe dat meer mensen in achterstandssituaties raken en geconfronteerd worden met een verslechtering van de inkomenspositie. Armoede kan op andere terreinen tot verhoging van problematiek leiden (meer beslag op zorgkosten).

Wmo

Meer focus aanbrengen op preventieve maatregelen en integraliteit, terwijl daarnaast wordt bezien of vermindering/aanpassen van bepaalde diensten en het beleid rond minima en schuldhulpverlening tot de mogelijkheden behoort. Meer concreet worden de volgende opties genoemd:

- eigen bijdrage Wmo conform wetsvoorstel en de grens te leggen op 120% van het sociaal minimum;
- meer individuele ondersteuning collectief aanbieden (bijv. begeleiding in groepen i.p.v. individueel) en meer dagactiviteiten als algemene voorziening aanbieden;
- bezuinigingsafspraken verbonden partijen.

Er ontstaan grotere wachtlijsten, er wordt minder maatwerk geleverd en de toegankelijkheid van de Wmo als maatwerkvoorziening neemt af.

Jeugd

Meer focus aanbrengen op preventieve maatregelen en integraliteit, terwijl daarnaast wordt bezien of vermindering/aanpassen van bepaalde diensten en het beleid rond minima en schuldhulpverlening tot de mogelijkheden behoort. Meer concreet worden de volgende opties genoemd:

- inzetten op meer efficiënte en effectievere samenwerking tussen partijen op het gebied van sociale preventie;
- inzetten op synergievoordelen tussen de wijkteams;
- minder budget voor specialistische jeugdhulp;
- bezuinigingsafspraken verbonden partijen.

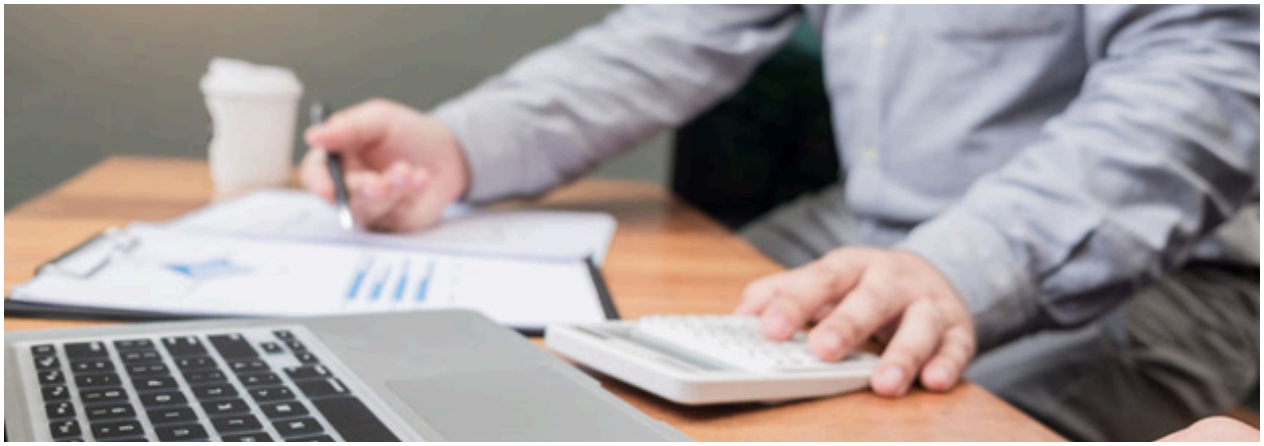
Minder werken aan preventie betekent hogere zorgkosten en meer geïndiceerde zorg. Als de gemeente Zevenaar niet meegaat in de landelijke en regionale ontwikkelingen dan is er geen regionale samenwerking en is er ook geen samenwerking mogelijk met partners en met aanbieders als GI’s, Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming. Dit heeft een negatief effect op de inwoners, omdat de gemeente hen niet de zorg, veiligheid en bescherming kan bieden die ze nodig hebben.

6.4 Overzicht per programma

In deze paragraaf geven we per programma het samengevatte beeld weer:

- **Score op de benchmark**: we geven kwalitatief weer hoe de gemeente Zevenaar zich verhoudt in de financiële benchmark op dit programma in relatie tot de referentiegemeenten.
- **Programmatotaal**: hierbij geven we de omvang van de bruto-uitgaven weer van de taakvelden die op dit programma horen.[5]
- **Indicatie van de vrije beleidsruimte**: de uitkomst van de modelmatige berekening van de vrije beleidsruimte.
- **Taakstelling bij een opgave van € 10 miljoen**: hierbij wordt de taakstelling weergegeven zoals die in het vorige hoofdstuk is berekend naar rato van de vrije beleidsruimte.
- **Bezuinigingsvoorstellen in de praktijk**: hierbij geven we een indicatie van bezuinigingsvoorstellen die bij andere gemeenten zijn voorbereid of worden overwogen. Het gaat hierbij om een algemeen beeld.
- **Eigen beleidsnormen**: een samengevatte weergave van de eigen beleidsnormen gegroepeerd per programma, zoals die in bijlage 2 per taakveld meer uitgebreid zijn beschreven.
- **Risico's**: een samengevatte weergave van de risico's, gegroepeerd per programma, zoals die in bijlage 2 per taakveld meer uitgebreid zijn beschreven.

[5] De taakvelden die in het kader van deze analyse tot de 'algemene middelen' worden gerekend maken geen onderdeel uit van dit totaal.

Onderdeel	Toelichting
Score op de benchmark	**Gemiddeld ten opzichte van de referentiegroep** Hogere netto-uitgaven op de overhead, lagere netto-uitgaven op Bestuur en Burgerzaken.
Programmatotaal (bruto)	€ 23,1 miljoen
Indicatie vrije beleidsruimte	€ 2 miljoen
Taakstelling bij een opgave van € 10 miljoen	€ 0,6 miljoen
Bezuinigingsvoorstellen in de praktijk	Het kan hierbij gaan om een breed scala aan maatregelen om de dienstverlening van de gemeente te moderniseren of efficiënter te maken. Dit omvat digitalisering, het terugdringen van personeel en bestuurskosten. Meer concreet worden genoemd: • inkrimping personeel of management • efficiencymaatregelen ICT • incidentele opbrengsten door verkoop vastgoed • efficiencyverbeteringen en besparingen interne organisatie
Eigen beleidsnormen in Zevenaar	• besturingsfilosofie • inkoop en aanbestedingsbeleid • datastrategie/I&A visie en strategie • visie op communicatie • participatiebeleid • integraal accommodatieplan
Risico's	• bestuurlijke samenwerking komt niet van de grond • achterstand in digitaliseringsslag dienstverlening • doorontwikkeling ICT komt niet verder • verminderde inzetbaarheid personeel, afbreukrisico

Veiligheid

Onderdeel	Toelichting
Score op de benchmark	**Gemiddeld ten opzichte van de referentiegroep**
Programmatotaal (bruto)	€ 4,8 miljoen
Indicatie vrije beleidsruimte	€ 1,5 miljoen
Taakstelling bij een opgave van € 10 miljoen	€ 0,5 miljoen
Bezuinigingsvoorstellen in de praktijk	Versoberen of stopzetten van activiteiten in het kader van het eigen lokaal veiligheidsbeleid en het doorsluizen van een deel van de taakstelling naar veiligheidsregio. In de praktijk worden onder meer de volgende opties genoemd: • verlagen van de bijdrage aan de veiligheidsregio • stopzetten activiteiten jaarwisseling • stopzetten subsidie bureau Halt • stoppen bijdrage veiligheidshuis
Eigen beleidsnormen in Zevenaar	• integrale veiligheidsagenda • aanpak ondermijnende criminaliteit • cybercrime
Risico’s	De prioriteiten zoals vastgesteld in de veiligheidsagenda worden niet doorgevoerd.

Verkeer en vervoer

Onderdeel	Toelichting
Score op de benchmark	**Lagere uitgaven opzichte van de referentiegroep** NB De hogere uitgaven voor parkeren worden gedekt door de opbrengst parkeerbelastingen bij de algemene middelen.
Programmatotaal (bruto)	€ 6,0 miljoen
Indicatie vrije beleidsruimte	€ 3,3 miljoen
Taakstelling bij een opgave van € 10 miljoen	€ 1,0 miljoen
Bezuinigingsvoorstellen in de praktijk	In dit domein zien we vooral het overwegen van strategische keuzes om de kwaliteit en het onderhoud van de openbare ruimte te verlagen naar een wettelijk minimum. Meer concreet worden de volgende opties genoemd: • verlaging van het onderhoudsniveau van de wegen/openbare ruimte • versoberen van het schoonmaakonderhoud in de openbare ruimte
Eigen beleidsnormen in Zevenaar	• uitvoeringsprogramma van het Gemeentelijke Verkeers- vervoersplan
Risico's	Er wordt geen invulling gegeven aan het collegeprogramma. Waardering en tevredenheid van bewoners voor de openbare ruimte blijft laag. Ontevreden bewoners. Geen aantrekkelijke gemeente voor bedrijven en inwoners.

Economie

Onderdeel	Toelichting
Score op de benchmark	**Gemiddeld ten opzichte van de referentiegroep**
Programmatotaal (bruto)	€ 0,9 miljoen
Indicatie vrije beleidsruimte	€ 0,6 miljoen
Taakstelling bij een opgave van € 10 miljoen	€ 0,2 miljoen
Bezuinigingsvoorstellen in de praktijk	In de praktijk zien we op deze dossiers voorstellen terugkomen die betrekking hebben op de versobering van de beleidsmatige inzet of de versobering van projecten activiteiten. Meer concreet worden genoemd: • versobering van de beleidsmatige inzet op diverse dossiers • versoberen van werkbudgetten en projectgelden • stoppen met accountmanagement
Eigen beleidsnormen in Zevenaar	• Centrumvisie Zevenaar 2015 - 2025 (2015) • Liemers Economische Visie LEV (2019) • Economische Agenda Zevenaar (2021) • Regionaal Programma Werklocaties (RPW) 2021 - 2024 • Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 (2017) • Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030 (2012)
Risico's	• afbreukrisico relatie met ondernemers • geen doorontwikkeling op toekomstbestendig maken werklocaties • verslechtering vestigingsklimaat en ondernemersklimaat • verslechtering regionale samenwerking met onderwijs en ondernemers (triple helix)

Onderdeel	Toelichting
Score op de benchmark	**Gemiddeld ten opzichte van de referentiegroep**
Programmatotaal (bruto)	€ 6,1 miljoen
Indicatie vrije beleidsruimte	€ 0,4 miljoen
Taakstelling bij een opgave van € 10 miljoen	€ 0,1 miljoen
Bezuinigingsvoorstellen in de praktijk	In de praktijk zien we voorstellen terugkomen die betrekking hebben op de versobering van de beleidsagenda of de eigen lokaal educatieve agenda. Meer concreet worden volgende opties genoemd: • het versoberen van samenwerking met de kinderopvang • versoberen van de activiteiten voor laaggeletterdheid • inkrimpen van de schoolbegeleiding
Eigen beleidsnormen in Zevenaar	• Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Zevenaar • Visie Sociaal Domein • Verordening bekostiging Leerlingenvervoer Gemeente Zevenaar 2024 • Verbeterplan doelgroepenvervoer 2024-2025
Risico's	De gemeente heeft een wettelijke taak om voor adequate onderwijshuisvesting te zorgen. Met het stoppen van de verordening en/of IHP verandert dit niet zomaar. Het zou zelfs tot gevolg kunnen geven dat we minder lokale richtlijnen en handvatten hebben. Zevenaar kan uit de GRHVOL treden, maar dan zal er een financiële afrekening plaats moeten vinden. Ook zal moeten worden gekeken of dit financiële voordelen oplevert als Zevenaar zelf opdraait voor

Onderdeel	Toelichting
	alle kosten voor de drie (straks twee) vo-gebouwen binnen de gemeente ten opzichte van de afdracht voor de vo-gebouwen binnen de andere twee gemeenten. Daarnaast kan het ook de relatie met de andere deelnemende gemeenten verstoren. Ten aanzien van het leerlingenvervoer heeft de gemeente een wettelijke verplichting.

Sport, cultuur en recreatie

Onderdeel	Toelichting
Score op de benchmark	**Lagere netto-uitgaven ten opzichte van de referentiegroep**
Programmatotaal (bruto)	€ 11,7 miljoen
Indicatie vrije beleidsruimte	€ 8,7 miljoen
Taakstelling bij een opgave van € 10 miljoen	€ 2,7 miljoen
Bezuinigingsvoorstellen in de praktijk	Op dit domein zien we dat gemeenten zoeken naar beheersing van uitgaven, efficiëntere inzet van sportvoorzieningen, vercommercialiseren van clubgebouwen en het aanpassen van het beleid rond buitensportaccommodaties. Meer concreet worden de volgende opties genoemd. • lagere indexering van subsidies gedurende een aantal jaren • multigebruik van sportaccommodaties • vercommercialisering van clubgebouwen • huurprijsverhoging van de buitensportaccommodaties • verhoging van de leges van evenementen • verlagen van het onderhoudsniveau van het openbaar groen • versobering van het maaibeleid • faseren van de vervanging van de speelplekken
Eigen beleidsnormen in Zevenaar	• Lokaal sportakkoord • Beleidsnota Sport en Bewegen • Realisatie herinrichting Sportpark Hengelder • Visie Sociaal Domein • Subsidieprogramma Welzijn, Cultuur, Sport • Beleidskader Liemers t.b.v. Kunstwerk!
Risico's	De ambities van het collegeakkoord worden niet gerealiseerd. Stopzetten van dit beleid zorgt voor verdere verschraling van de voorzieningen; concreet het wegvallen van voorzieningen, omdat deze al op een minimaal niveau worden gefinancierd.

Sociaal Domein - Basisvoorzieningen

Onderdeel	Toelichting
Score op de benchmark	**Hogere netto-uitgaven ten opzichte van de referentiegroep**
Programmatotaal (bruto)	€ 10,3 miljoen
Indicatie vrije beleidsruimte	€ 1,5 miljoen
Taakstelling bij een opgave van € 10 miljoen	€ 0,5 miljoen
Bezuinigingsvoorstellen in de praktijk	Meer focus aanbrengen op preventieve maatregelen en integraliteit, terwijl daarnaast wordt bezien of vermindering/aanpassen van bepaalde diensten en het beleid rond minima en schuldhulpverlening tot de mogelijkheden behoort. Meer concreet worden de volgende opties genoemd: • inzetten op meer efficiënte en effectievere samenwerking tussen partijen op het gebied van sociale preventie • inzetten op synergievoordelen tussen de wijkteams • efficiëntere en effectieve maatwerkinzet Gemeentelijke Gezondheidsdienst • eigen bijdrage Wmo conform wetsvoorstel en de grens te leggen op 120% van het sociaal minimum • minder budget voor specialistische jeugdhulp; meer individuele ondersteuning collectief aanbieden (bijv. begeleiding in groepen i.p.v. individueel) en meer dagactiviteiten als algemene voorziening aanbieden • versoberen van de bijzondere bijstand/armoedebeleid • vervallen van de individuele inkomenstoeslag • versoberen van het lokaal minimabeleid (zorgverzekering/Leergeld)

Onderdeel	Toelichting
	• bezuinigingsafspraken verbonden partijen
Eigen beleidsnormen in Zevenaar	• Visie Sociaal Domein • Subsidieprogramma Welzijn en Sport • Programma Zevenaar Verbindt • Subsidieregeling Burgerinitiatieven en Vrijwilligerswerk • Hervormingsagenda Jeugd
Risico's	Op korte termijn zou het een invulling van de bezuinigingsopgave kunnen betekenen, maar dat vertaalt zich vervolgens in heel veel meerkosten van zwaardere zorg en ondersteuning, evenals in een verlies van levenskwaliteit en veerkracht van inwoners, buurten, wijken en dorpen, met alle gevolgen en maatschappelijk kosten van dien. Stopzetten van het programma Zevenaar Verbindt betekent een groot risico op het verliezen van de verbinding met inwoners, raden en (vrijwilligers)organisaties, met gevolgen voor de veerkracht van dien. Het broze vertrouwen tussen overheid en samenleving komt verder onder druk, wat preventie en de uitvoering van wettelijke taken kan bemoeilijken. Wanneer deze beweging niet wordt gemaakt, zal het aantal af te geven beschikkingen Jeugdhulp en Wmo conform trend sterk oplopen. Dat zijn langjarige verplichtingen van hulp en ondersteuning die aanzienlijk duurder zijn dan de beoogde lichte en kortdurende ondersteuning. Bovendien betekent het dat inwoners een grotere mate van afhankelijkheid hebben en minder kwaliteit van leven.

Sociaal Domein - Participatie

Onderdeel	Toelichting
Score op de benchmark	**Hogere netto-uitgaven ten opzichte van de referentiegroep**
Programmatotaal (bruto)	€ 26,7 miljoen
Indicatie vrije beleidsruimte	€ 1,5 miljoen
Taakstelling bij een opgave van € 10 miljoen	€ 0,5 miljoen
Bezuinigingsvoorstellen in de praktijk	Meer focus aanbrengen op preventieve maatregelen en integraliteit, terwijl daarnaast wordt bezien of vermindering/aanpassen van bepaalde diensten en het beleid rond minima en schuldhulpverlening tot de mogelijkheden behoort. Meer concreet worden de volgende opties genoemd: • versoberen van de bijzondere bijstand/armoedebeleid

Onderdeel	Toelichting
	• vervallen van de individuele inkomenstoeslag • versoberen van het lokaal minimabeleid (zorgverzekering/Leergeld) • bezuinigingsafspraken verbonden partijen
Eigen beleidsnormen in Zevenaar	• Participatiewet • schuldhulpverlening • minimabeleid
Risico's	Mensen raken in achterstandssituaties, verslechtering van de inkomenspositie, armoede, waaruit op andere terreinen verhoging van problematiek kan ontstaan (meer beslag op zorgkosten).

Sociaal Domein - Wmo/Opvangvoorzieningen

Onderdeel	Toelichting
Score op de benchmark	**Hogere netto-uitgaven ten opzichte van de referentiegroep**
Programmatotaal (bruto)	€ 15,9 miljoen
Indicatie vrije beleidsruimte	€ 4,7 miljoen
Taakstelling bij een opgave van € 10 miljoen	€ 1,5 miljoen
Bezuinigingsvoorstellen in de praktijk	Meer focus aanbrengen op preventieve maatregelen en integraliteit, terwijl daarnaast wordt bezien of vermindering/aanpassen van bepaalde diensten en het beleid rond minima en schuldhulpverlening tot de mogelijkheden behoort. Meer concreet worden de volgende opties genoemd: • eigen bijdrage Wmo conform wetsvoorstel en de grens te leggen op 120% van het sociaal minimum • meer individuele ondersteuning collectief aanbieden (bijv. begeleiding in groepen i.p.v. individueel) en meer dagactiviteiten als algemene voorziening aanbieden • bezuinigingsafspraken verbonden partijen
Eigen beleidsnormen in Zevenaar	• Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 • Visie Sociaal Domein • Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Zevenaar • nadere en beleidsregels maatschappelijke ondersteuning gemeente Zevenaar
Risico's	Escalatie van complexe problematiek die voortkomt uit psychische kwetsbaarheid en daarbij een verhoging van de (maatschappelijke) kosten en een gevoel van onveiligheid van onze inwoners.

Onderdeel	Toelichting
	Het aanwenden van de gelden van centrumgemeente Arnhem voor andere doeleinden dan afgesproken heeft de volgende risico's: • Er is geen ontwikkeling van preventieve voorliggende voorzieningen t.b.v. een kleine maar wel problematische doelgroep. • De signalen van Wmo-consulenten en regiefunctionarissen orde en veiligheid over ontbrekend aanbod voor dagbesteding, time-out voorziening zullen blijven. • Het beroep op bemoeizorg zal onverminderd groot blijven, aangezien preventieaanbod ontbreekt. • We ondermijnen de samenwerking met centrumgemeente Arnhem en de regiogemeenten. De versterking van de sociale infrastructuur is noodzakelijk om mensen met een psychische kwetsbaarheid (psychisch en/of psychosociale problematiek lvb) te ondersteunen in zelfstandig wonen. Zonder deze versterking wordt instroom in BW niet afgeremd, is uitstroom uit BW niet mogelijk en krijgen lokale gemeenten die niet of onvoldoende investeren in de sociale lokale infrastructuur uiteindelijk een dure rekening te betalen.

Sociaal Domein - Jeugd

Onderdeel	Toelichting
Score op de benchmark	**Hogere netto-uitgaven ten opzichte van de referentiegroep**
Programmatotaal (bruto)	€ 19,6 miljoen
Indicatie vrije beleidsruimte	€ 2,7 miljoen
Taakstelling bij een opgave van € 10 miljoen	€ 0,9 miljoen
Bezuinigingsvoorstellen in de praktijk	Meer focus aanbrengen op preventieve maatregelen en integraliteit, terwijl daarnaast wordt bezien of vermindering/aanpassen van bepaalde diensten en het beleid rond minima en schuldhulpverlening tot de mogelijkheden behoort. Meer concreet worden de volgende opties genoemd: • inzetten op meer efficiënte en effectievere samenwerking tussen partijen op het gebied van sociale preventie • inzetten op synergievoordelen tussen de wijkteams • minder budget voor specialistische jeugdhulp • bezuinigingsafspraken verbonden partijen
Eigen beleidsnormen in Zevenaar	• Beleidsplan Jeugdwet • Visie Sociaal Domein

Onderdeel	Toelichting
	• Verordening Jeugdhulp • Subsidieprogramma Welzijn en Sport • Programma Zevenaar Verbindt • Subsidieregeling Burgerinitiatieven en Vrijwilligerswerk • Hervormingsagenda Jeugd
Risico's	Minder werken aan preventie betekent hogere zorgkosten en meer geïndiceerde zorg. Als de gemeente Zevenaar niet meegaat in de landelijke en regionale ontwikkelingen dan is er geen regionale samenwerking en is er ook geen samenwerking mogelijk met partners en met aanbieders als GI's, Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming. Dit heeft een negatief effect op de inwoners, omdat wij hen niet de zorg, veiligheid en bescherming kunnen bieden die ze nodig hebben.

Volksgezondheid en duurzaamheid

Onderdeel	Toelichting
Score op de benchmark	**Hogere netto-uitgaven ten opzichte van de referentiegroep** Kleinere verschillen op de achterliggende taakvelden
Programmatotaal (bruto)	€ 5,6 miljoen
Indicatie vrije beleidsruimte	€ 2,4 miljoen
Taakstelling bij een opgave van € 10 miljoen	€ 0,8 miljoen
Bezuinigingsvoorstellen in de praktijk	• bezuinigingsopdrachten richting GGD • versoberen van duurzaamheidsinitiatieven
Eigen beleidsnormen in Zevenaar	Visie Sociaal Domein
Risico's	Stopzetten betekent dat de GGD zijn wettelijke taken niet naar behoren kan uitvoeren. Uiteindelijk worden gemeenten er dan mee geconfronteerd dat de gezondheidsachterstanden die zo worden opgebouwd zich vertalen naar meer en duurdere hulp en ondersteuning, los van het kwaliteit-van-leven-verlies van inwoners. Het niet kunnen leveren wat het Rijk van de gemeenten vraagt bij de energietransitie. Met allerlei consequenties (niet voldoen aan het klimaatakkoord, niet voldoen aan de internationale afspraken, het bereiken van onomkeerbare situaties etc.). Gezichtsverlies ten aanzien voor het commitment en de samenwerkingen die zijn aangegaan met o.a. woningcorporaties, bedrijven en inwoners.

Onderdeel	Toelichting
	Wij verduurzamen onze eigen organisatie en vastgoed (CP 7.2.2) Gemeente Zevenaar vervult een voorbeeldfunctie voor inwoners en bedrijven. Door het stopzetten van beleid ontstaat het risico dat ook zij temporiseren en/of dat wij niet meer serieus worden genomen. Ook zijn er diverse wettelijke verplichtingen in het beleid opgenomen (onder andere de Energiebesparingsplicht en Rapportageverplichting werkgebonden personenmobiliteit). Stopzetten van het beleid betekent dat wij niet voldoen aan deze wettelijke taken alsook het behalen van eigen klimaatdoelstellingen 2030/2050. Als we de doelstellingen omtrent water- en hitteoverlast niet halen, krijgen we vaker water op straat en schade aan panden. Ook gaan we door de hitteoverlast vaker oversterfte meemaken in warme periodes. Door aanhoudende droogte kan gewassenverlies optreden en krijgen we door bodemdaling en inklinking ook lokaal schade aan panden. Als we geen nieuw beleid invoeren om de toekomstige problematiek te voorkomen, worden de voorgenoemde situaties alleen verergerd. Het klimaat verandert en wordt steeds extremer en warmer. Er is op het moment vrij weinig beleid op het vlak van biodiversiteit. Dat betekent niet dat er niets gebeurt, integendeel. Het staat alleen niet geborgd in een overkoepelende visie. Als al het beleid wegvalt, dan kan er overal gekapt worden, komt er waarschijnlijk een hogere mate van bodemverontreiniging voor, en zullen populaties van verscheidene plant- en diersoorten verder kelderen. Dit geldt ook als er verder geen nieuw beleid meer wordt ingevoerd.

Ruimtelijke ontwikkeling, Volkshuisvesting en Stedelijke Vernieuwing

Onderdeel	Toelichting
Score op de benchmark	**In lijn met de referentiegroep**
Programmatotaal (bruto)	€ 4,7 miljoen
Indicatie vrije beleidsruimte	€ 2,3 miljoen
Taakstelling bij een opgave van € 10 miljoen	€ 0,7 miljoen
Bezuinigingsvoorstellen in de praktijk	• versobering van de beleidsmatige inzet op diverse dossiers • versoberen van werkbudgetten en projectgelden.
Eigen beleidsnormen in Zevenaar	• Structuurvisie Zevenaar 2012-2030 • Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030 • Integraal Accommodatieplan 2020-2040 (IAP) • Nota Grondbeleid Zevenaar 2021 • Woondeal Arnhem Nijmegen 2.0 (2023) • Nota vastgoedbeleid • Liemerse Woonagenda 2020 • Toets- en afwegingskader grootschalige duurzame energieopwekking (zon en wind) • VAB-beleid (2012)
Risico's	Gemeenten spelen een cruciale rol in de toekomst van het landelijk gebied. Zij weten als geen ander welke impact de stikstofaanpak heeft op de gezinnen van deze bedrijven en de gemeenschap in het algemeen. Gemeenten weten als geen ander wat de ondernemers nodig hebben om vooruit te kunnen en hoe ze het landelijk gebied weer perspectief kunnen bieden. Dat doen ze met de samenleving en vanuit hun rol als verantwoordelijke voor de planologische

Onderdeel	Toelichting
	herbestemming en vergunningverlening. Om stoppende agrariërs perspectief te kunnen bieden is actualisatie nodig van het VAB-beleid. Wanneer we niet gaan investeren in een gebiedsdekkend omgevingsplan voor 2032, voldoen we niet aan een wettelijke verplichting. De Wet Versterking regie volkshuisvesting geeft overheden de juiste wettelijke instrumenten om – met meer tempo en doorzettingskracht – te sturen op de woningbouwopgave. Hiermee moet de gemeente zorgen voor voldoende woongelegenheid in het betaalbare segment en gelijke kansen creëren voor urgent woningzoekenden. Het opstellen van een volkshuisvestingsprogramma is ook een wettelijke verplichting. Mocht de gemeente dat niet doen, dan heb je kans op toename van dakloosheid, stijging van huisvestingskosten, verergering van sociale ongelijkheid, slechte leefomgeving, gezondheidsrisico's, minder sociale cohesie en economische instabiliteit. Een ander risico is dat we onze woningbouwopgave niet halen.

H7 | Aanzet voor een vervolgproces

In dit hoofdstuk geven we een aanzet voor een vervolgproces. Het proces is erop gericht om uiterlijk in het voorjaar van 2025, bij de kadernota tot definitieve besluitvorming te komen.

Stap 1: Formuleer de financiële opgave en laat deze bestuurlijk vaststellen
De kadernota ter voorbereiding op de begroting is het moment om de financiële opgave bestuurlijk te laten vaststellen. Dat geeft de organisatie een richtpunt waarop gekoerst moet worden. Geadviseerd wordt om de financiële opgave door de gemeenteraad te laten vaststellen.

Stap 2: Maak een verdeling tussen de inkomstentaakstelling en de uitgaventaakstelling
Zoals eerder is aangegeven zijn in deze analyse een aantal taakvelden niet betrokken, maar die kunnen wel degelijk een bijdrage leveren aan de oplossing van de financiële opgave. Dit zijn vooral de taakstellingen die betrekking hebben op de inkomstenkant. Geadviseerd wordt om vooraf een heldere verdeling te maken van in welke mate de inkomsten een bijdrage kunnen en vooral mogen leveren aan de oplossing van de financiële opgave.

Stap 3: Maak een heldere verdeling verdeling over de programma's/domeinen
Maak een heldere verdeling van de taakstellingen over de programma's/domeinen en bepaal in welke mate er al dan niet een uitruil mag plaatsvinden. Geadviseerd wordt om deze taakstelling/spelregels door de gemeenteraad te laten vaststellen.

Stap 4: Richt een projectstructuur in voor de bezuinigingsopgave
Maak in het begin van het proces heldere afspraken over de projectstructuur. Maak daarin ten minste onderscheid tussen de volgende rollen en procesinrichting, zodanig dat de betrokkenheid van de organisatie is gewaarborgd, een heldere projectstructuur is ingericht en gewerkt kan worden aan de hand van een uitgewerkt plan van aanpak. Meer concreet kan worden gedacht aan de volgende elementen:

a. inrichten van de stuurgroep;
b. inrichten van de werkgroepen (aantal en bemensing);
c. benoemen van een ambtelijk trekker van de bezuinigingsopgave;
d. organiseren van voldoende betrokkenheid en deelname van zowel inhoud als de financiële discipline;
e. inrichten van een startconferentie;
f. plannen van de werksessies;
g. plannen van de stuurgroepbijeenkomsten.

Stap 5: voorbereiden en organiseren van werksessies
Per programma(onderdeel) of domein(onderdeel) zullen een aantal werksessies moeten worden georganiseerd, die uiteindelijk tot doel hebben om met bezuinigingsvoorstellen te komen. De ervaring leert dat per onderdeel een aantal sessies noodzakelijk zijn. De doorlooptijd van deze sessies bedraagt al gauw vier à vijf maanden. Meer concreet gaat het dan om:

- de wettelijke taken en de taken die voortvloeien uit eigen gemeentelijk beleid per progamma(onderdeel) meer gedetailleerd in kaart brengen;
- de taken koppelen aan formatie, budgetten en activiteiten;
- de mogelijkheden van clustering of verdere opsplitsing bezien;
- de taken naar de formatie vertalen;
- de taken aan de doelstellingen van beleid koppelen;
- de inventarisatie naar concrete bezuinigingsmogelijkheden vertalen.

Stap 6: Tussentijds informeren van college en gemeenteraad
Het is van belang dat college en gemeenteraad tussentijds worden geïnformeerd over de voortgang van het traject.

Stap 7: Bijtijds betrekken van relevante stakeholders in het traject
In het plan van aanpak dient aandacht te zijn voor de wijze waarop ook relevante stakeholders een plek krijgen in het proces. Dat kan variëren van actief meedenken over de invulling van de taakstelling tot het achteraf informeren over de uitkomsten ervan.

Stap 8: Opstellen van het eindrapport
Dit vormt het document met de keuzes die het college aan de raad wil voorleggen.

Bijlage 1: Overzicht van de algemene middelen

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven
0.10 Mutaties reserves	2.393	0	2.393	5.423	-3.030
0.11 Resultaat van de rekening van bat..	-379	0	-379	12	-391
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	2.231	533	1.698	816	882
0.5 Treasury	540	-1.852	2.392	896	1.496
0.61 OZB woningen	960	0	960	8.826	-7.866
0.62 OZB niet-woningen	30	0	30	5.948	-5.918
0.63 Parkeerbelasting	0	0	0	1.277	-1.277
0.64 Belastingen overig	262	0	262	223	39
0.7 Algemene uitkeringen en overige ui..	0	0	0	95.940	-95.940
0.9 Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0
2.2 Parkeren	1.032	403	629	1	628
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	8.685	-142	8.827	8.685	142
3.4 Economische promotie	321	1	320	448	-128
7.2 Riolering	4.172	1.034	3.138	5.115	-1.977
7.3 Afval	4.389	190	4.199	5.036	-837
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	323	31	292	135	157
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijvente..	5.102	530	4.572	5.100	-528
Algemene Middelen	**30.061**	**728**	**29.333**	**143.881**	**-114.548**

Bijlage 2: Beschrijving van beleidsterreinen

Programma Bestuur en Ondersteuning

Financiën Bestuur en Ondersteuning

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
0.1 Bestuur	2.234	0	2.234	0	2.234	10%	200
0.2 Burgerzaken	1.400	0	1.400	879	521	10%	100
0.4 Overhead	19.405	866	18.539	1.995	16.544	10%	1.700
0.8 Overige baten en lasten	44	0	44	16	28	10%	0
Bestuur en organisatie	**23.083**	**866**	**22.217**	**2.890**	**19.327**		**2.000**

Relevante wetgeving

- Gemeentewet
- Rechtspositiebesluit
- Wet Basisregistratie personen
- Besluit Paspoortgelden

Beleidsvrijheid

- Verplichte taak
- Enige mate van vrijheid ten aanzien van intensiteit

Taakveld 0.1 Bestuur

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Besturingsfilosofie Collegeprogramma 2022-2026 Verordening Rekenkamer 2023 Nota Verbonden partijen verordening op de raadscommissie
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Regionale agenda van de GMR (Groene Metropool Regio) bijdrage Regiobureau (€ 115.000) en de bijdrage aan The Economic Board € 1 per inwoner (EUR 45.000) Deelname in de EU-regio
Majeure ontwikkelingen	Bestuurlijke samenwerking/gemeenten met minder bestuurskracht in de Liemers/bestuurskrachtonderzoek Duiven Verzoek vanuit de regio richting verbonden partijen om indexatie in begroting te beperken/keuzes te maken Rekenkameronderzoeken Op grond van nieuwe verordening raadscommissie is vergoeding leden verhoogd Aankomende verkiezingen gemeenteraad in 2026
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Uitbreiding van de raad naar 45.000 + gemeente Diverse ambities uit de Raadsagenda o.a. vergroten en stimulering van inwonersparticipatie o.a. verbetering bestuurlijk en ambtelijk samenspel En andere onderwerpen van de raadsagenda die niet binnen dit taakveld thuis horen.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Bestuurlijke samenwerking komt in de ijskast

Taakveld 0.2 Burgerzaken

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Publiekszaken volgt algemeen landelijk beleid. Geen eigen beleidsnormen, enige mogelijke bezuiniging is welkomstpakket nieuwe inwoners afschaffen of kwaliteit van dienstverlening verlagen en/of wachttijden verhogen. Veel prijzen zijn vastgesteld door de centrale overheid (leges), enkele kunnen lokaal verhoogd worden (bijvoorbeeld uittreksel BRP). Visie op dienstverlening: zoveel mogelijk digitaal, persoonlijk waar nodig.
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Enkel op onderliggende faciliteiten die we nodig hebben; systemen.
Majeure ontwikkelingen	Wettelijke verplichtingen op het gebied van digitale dienstverlening (WMEBV) en toegankelijkheid

Onderdeel	Toelichting
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	-Doorontwikkeling KCC met KCC Zorg (of zit dit in organisatieontwikkeling?) -Implementatie digitalisering dienstverlening (incl. ontwikkeling en implementatie mijn omgeving) -Nieuwe telefooncentrale KCC (bellen met Team – adoptie in de organisatie en ondersteuning) -Nieuwe applicatie burgerzaken
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	We hebben voor alle onderdelen al budget in de kadernota opgenomen. Het zou hoogstens kunnen zijn dat er een aanvulling hierop wordt gevraagd.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	(Financiële) penalty's van niet (tijdig) voldoen aan wettelijke verplichtingen Achterstand in digitaliseringsslag dienstverlening die lastig/niet meer in te halen is. Effect hiervan is dat inwoners meer moeten bellen/langskomen. Druk op front- en backoffice neemt hiermee uiteindelijk toe, zelfredzaamheid van inwoners (voorliggend veld) af.

Taakveld 0.4 Overhead

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2017 Liemerse gemeenten en SDL Verordening controle financieel beheer en organisatie (artikel 213 Gemeentewet) 2023 Datastrategie (vastgesteld 14 maart 2023) I&A visie en strategie (vastgesteld april 2024) Organisatiebesluit (2024, nieuw) Mandaatverordening o.b.v. organisatiebesluit (nieuw) Normen- en toetsingskader 2023 Visie op communicatie Participatieleidraad (2022) Integraal Accommodatieplan (2020)
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Softwarecontracten met leveranciers, Veelal in regionaal verband bij de RID. Onderhoudscontracten gemeentehuis (?) Bij intern beheer lopen allerlei abonnementen bij uitgevers
Majeure ontwikkelingen	Doorontwikkeling ICT-samenwerking, organisatieontwikkeling, datagedreven werken, dynamiek arbeidsmarkt waardoor processen HR aangepast moet worden, vermindering productieve uren a.g.v. wettelijke verloven, ontvlechting/professionalisering inkoop en aanbesteding en borging in eigen organisatie, Cloudgang/transitie, E-depot, domeingericht archiveren, langlopende juridische vraagstukken vergen veel capaciteit, aanbesteding PersoneelsInformatieSysteem (PIS). Aanpassing functiehuis en conversietabel. Strategische personeelsplanning, continuïteit op personele capaciteit (verminderde inzetbaarheid en personeelsverloop) Wet Open Overheid

Onderdeel	Toelichting
	Aantrekkelijke werkgever blijven Ravijnjaren vanaf 2026 met forse financiële begrotingstekorten Druk op werkplekken kantoorgedeelte gemeentehuis Verduurzamen vastgoed om aan klimaatdoelstellingen 2030 en 2050 te voldoen. Er loopt een verkenning naar verplaatsing van de gemeentewerf naar een andere locatie. Invulling geven aan wet- en regelgeving met een I-component o.a. NIS2, AI Act, eIDAS 2.0, Data Governance verordening (Digital Decade)
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	ICT-doorontwikkeling, Cloudgang, Informatiemanagement, functioneel specialisten ICT, loongebouw teammanagement n.a.v. organisatieontwikkeling, aanbesteding PIS, vermindering productieve uren a.g.v. wettelijke verloven. Aanpassing functiehuis en conversietabel Strategische personele begroting, continuïteit op personele capaciteit. Aanpassing werkplekken Turmac kantoorgebouw. het oplossen van de financiële tekorten/ravijnjaren (projectleiding, uitvoeringskosten, frictiekosten etc.) Voor het verduurzamen van gemeentehuis en kantoor gemeentewerf is onvoldoende budget beschikbaar om gasloos te worden.
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Vervanging hardware werkplekken in 2025 en verder opleidingstrajecten/cultuurtraject/management development diverse gehonoreerde formatie-uitbreidingen op diverse afdelingen welke nog niet zijn ingezet
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Zevenaar komt niet meer mee in veranderopgaven, er vindt geen innovatie in de bedrijfsvoering plaats, kwetsbaarheid in onze informatieveiligheid, zonder ontwikkeling op gebied van inkoop/aanbesteding rechtmatigheidsrisico's, de positie op de arbeidsmarkt verzwakt, de ingezette ontwikkeling in datagedreven werken stokt, uitvoering van wettelijke taken komt in het gedrang, verdere prioritering in de uitvoering van het collegeprogramma.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Normbedrag voor onvoorziene uitgaven Nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2022 Beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen 2023
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	N.v.t. Onder dit taakveld vallen algemene baten en lasten en onvoorziene uitgaven.
Majeure ontwikkelingen	Sterke daling van de vrije ruimte in de algemene reserve en de weerstandsratio

	Sterke inflatie geeft een wisselend beeld in de stelpost voor inflatie. In de huidige begroting ± 9 ton.
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Anticiperend op het traject van ombuigingen/strategische keuzes: incidenteel budget voor projectleiding, uitvoeringskosten, frictiekosten etc.
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	

Financiën Veiligheid

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.469	34	3.435	71	3.364	33%	1.100
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.353	0	1.353	60	1.293	33%	400
Openbare orde en veiligheid	**4.822**	**34**	**4.788**	**131**	**4.657**		**1.500**

Relevante wetgeving

- Gemeentewet
- Wet op de Veiligheidsregio's
- Drank en Horecawet
- Wet Openbare Manifestaties
- Wet Bibob
- Wet bijzondere opnemingen

Beleidsvrijheid

- Verplichte taak/beperkte beleidsvrijheid
- Enige mate van vrijheid ten aanzien van intensiteit met name bij toezicht en handhaving
- Veel keuzes worden in regionaal verband gemaakt

Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Binnen dit domein valt de bijdrage VGGM, de bijdrage voor de brandweer, en opleiden, trainen, oefenen van de gemeentelijke crisisorganisatie.

Onderdeel	Toelichting
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Niet. Bijdrage VGGM gaat jaarlijks. Opleidingsbehoefte wordt ook jaarlijks geïnventariseerd.
Majeure ontwikkelingen	Binnen VGGM loopt het project 'beter bedrijfsvoeren'. De organisatie van de VGGM moet versterkt worden. Hierdoor wordt er een hogere bijdrage gevraagd van de deelnemende gemeenten.
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Toekomst van de VGGM voor de komende jaren.
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	/
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Geen optie.

Taakveld 1.2 Openbare Orde en Veiligheid

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Drie benoemde prioriteiten waarop we extra investeren: 1. Aanpak ondermijnende criminaliteit 2. Zorg en veiligheid 3. Cybercrime Hierop doen we iets extra's. Presentatie dag jaarlijks. Verbinding zoeken met partijen
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	MMA-contract - € 660 Hackshield drie jaar (2023 – 2024 – 2025) – € 2500,- En vast jaarlijkse bijdragen aan bepaalde samenwerkingsverbanden, totale afdracht ongeveer € 50.000: - Veiligheidshuis Arnhem: 30 - ODRA: 7 - Veiligheidsnetwerk Oost-NL: 3 - RIEC: 10
Majeure ontwikkelingen	Aanpak vakantieparken.
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	De aanpak van vakantiepark Rhederlaagse Meren.
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Al jarenlang werken we binnen OOV met een relatief klein budget dat 'vrij' te besteden is. Alle extra zaken en aandacht voor de prioriteiten realiseren we binnen dit budget.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	De integrale veiligheidsagenda 2023-2026 is in 2023 door de raad vastgesteld. De prioriteiten komen overeen met de andere gemeenten in de regio, de Liemers, als Gelderland-Midden. Om een waterbed-effect te voorkomen moeten we meegaan in de stroom en de aanpak resoluut voortzetten.

Financiën Verkeer en Vervoer

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
2.1 Verkeer en vervoer	5.972	632	5.340	279	5.061	66%	3.300
2.3 Recreatieve havens	0	0	0	0	0	66%	0
2.4 Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	66%	0
2.5 Openbaar vervoer	16	0	16	0	16	66%	0
Verkeer en vervoer	**5.988**	**632**	**5.356**	**279**	**5.077**		**3.300**

Relevante wetgeving

- Onderhoudsplicht o.g.v. Wegenwet
- CROW-normen voor wegonderhoud
- Omgevingswet

Beleidsvrijheid

Voornamelijk wettelijke taken, maar biedt wel ruimte voor eigen beleidskeuzes

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

Onderdeel	Toelichting voetgangersoversteekplaatsen Parkeerring 7255 FcL
Eigen beleidsnormen	In het Gemeentelijk Verkeers en Vervoersplan is deze maatregel in het bijbehorende uitvoeringsprogramma opgenomen
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	niet
Majeure ontwikkelingen	Landelijk is er de ontwikkeling om alle wegen binnen de bebouwde kom om te zetten naar 30 km per uur. De parkeerring zou ook in aanmerking kunnen komen voor omvorming naar een regime van 30 km per uur.
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Voor deze maatregel is nog geen plan opgesteld.
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Betreft een beschikbaar gesteld krediet van € 100.000. Kapitaallasten: € 2.500.

Onderdeel	Toelichting voetgangersoversteekplaatsen Parkeerring 7255 FcL
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Landelijk is er de ontwikkeling om wegen binnen de bebouwde kom af te waarderen naar GOW 30 km/h. De parkeerring komt mogelijk in aanmerking voor deze afwaardering. Een eventuele afwaardering gaat gepaard met een volledige herinrichting van de centrumring. Hiervoor dient allereerst een integraal plan opgesteld te worden voor de gehele parkeerring. De oversteekplaatsen op de centrumring worden daarmee onderdeel van een volledige herinrichting van de parkeerring. Het voorafgaand uitvoeren van specifieke maatregelen (oversteekplaatsen) draagt daarmee niet bij aan de integraliteit die wij willen bereiken bij een toekomstige herinrichting van de parkeerring.

Onderdeel	Toelichting fietspad Geitenwaard 7093 FcL
Eigen beleidsnormen	Maakt onderdeel uit van het recreatief fietsnetwerk
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	niet
Majeure ontwikkelingen	niet
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Voor dit fietspad is nog geen plan opgesteld
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Betreft een beschikbaar gesteld krediet van € 100.000. Kapitaallasten: € 2.500.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Het krediet is niet toereikend voor realisatie van het fietspad. Er zijn nog geen initiatieven richting aanwonenden geweest. Er zijn dus geen financiële of andere afbreukrisico's. Wel ontbreekt er een schakel in ons recreatief fietsnetwerk.

Taakveld 2.5 Openbaar Vervoer

Onderdeel	Toelichting Subsidie FCL 6117
Eigen beleidsnormen	Jaarlijkse subsidie aan de Buurtbusvereniging Zevenaar.
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Verplichting aangegaan om jaarlijks gemeentelijke subsidie te verstrekken aan buurtbusvereniging Zevenaar
Majeure ontwikkelingen	In 2026 wijzigt de Provinciale bijdrage aan de buurtbusvereniging. De financiële gevolgen voor de gemeente Zevenaar zijn nog onbekend.
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	-
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Betreft een beschikbaar gesteld budget van € 5.452
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	De buurtbus is van grote waarde voor de bereikbaarheid van onze kleine kernen. Het coalitieakkoord geeft het belang van de gemeente Zevenaar weer om de bereikbaarheid van de kleine kernen te behouden. Bij het stopzetten van het beleid vervalt er een belangrijk middel qua bereikbaarheid van de kleine kernen.

Onderdeel	Toelichting Subsidie FCL 6117
Eigen beleidsnormen	Jaarlijkse subsidie aan de Buurtbusvereniging Zevenaar.
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Verplichting aangegaan om jaarlijks gemeentelijke subsidie te verstrekken aan buurtbusvereniging Zevenaar
Majeure ontwikkelingen	In 2026 wijzigt de provinciale bijdrage aan de buurtbusvereniging. De financiële gevolgen voor de gemeente Zevenaar zijn nog onbekend.
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	-
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Betreft een beschikbaar gesteld budget van € 5.452
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	De buurtbus is van grote waarde voor de bereikbaarheid van onze kleine kernen. Het coalitieakkoord geeft het belang van de gemeente Zevenaar weer om de bereikbaarheid van de kleine kernen te behouden. Bij het stopzetten van het beleid vervalt er een belangrijk middel qua bereikbaarheid van de kleine kernen.

Financiën Economie

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
3.1 Economische ontwikkeling	687	34	653	0	653	80%	500
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	166	3	163	45	118	80%	100
Economie	**853**	**37**	**816**	**45**	**771**		**600**

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Centrumvisie Zevenaar 2015 - 2025 (2015) Liemers Economische Visie LEV (2019) Economische Agenda Zevenaar (2021) Regionaal Programma Werklocaties (RPW) 2021 - 2024 Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 (2017) Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030 (2012)
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Driejarige overeenkomst met Liemerse Ambassade (2024-2026) Driejarige overeenkomst uitvoering Liemers Economische Visie (2024-2026) Vierjarige uitvoering LEADER (vanaf 2024) Structurele ondersteuning stadspromotie Structurele ondersteuning professionalisering samenwerking (BIZ) Lidmaatschappen Clok, DNWS, Provinciale Werkgelegenheids Enquête (PWE), Deelname Groene Metropoolregio, Productieve regio (inclusief verplicht RPW)
Majeure ontwikkelingen	Netcongestie, circulaire economie, transitie landbouw, toekomstbestendig maken werklocaties, Via15, Human Capital inclusief krappe arbeidsmarkt, arbeidsmigranten

Onderdeel	Toelichting
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Nieuw horeca- en detailhandelsbeleid en actualisatie centrumvisie. Herstructurering en transformatie bedrijventerreinen.
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Incidenteel 20.000 (horecabeleid) 25.000 detailhandelsvisie 30.000 centrumvisie; structureel 10.000 Dag van de Ondernemer.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Afbreukrisico relatie met ondernemers, geen doorontwikkeling op toekomstbestendig maken werklocaties, verslechtering vestigingsklimaat en ondernemersklimaat, verslechtering regionale samenwerking met onderwijs en ondernemers (triple helix).

Taakveld 3.3 Bedrijfsloket en Bedrijfsregelingen

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Centrumvisie Zevenaar 2015 - 2025 (2015) Liemers Economische Visie LEV (2019) Economische Agenda Zevenaar (2021) Regionaal Programma Werklocaties (RPW) 2021 - 2024 Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 (2017) Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030 (2012)
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Lidmaatschappen Lindus, MKB Zevenaar, Locatus.
Majeure ontwikkelingen	Netcongestie, circulaire economie, transitie landbouw, toekomstbestendig maken werklocaties, Via15, Human Capital inclusief krappe arbeidsmarkt, arbeidsmigranten
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	n.v.t.
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	n.v.t.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Afbreukrisico relatie met ondernemers, geen doorontwikkeling op toekomstbestendig maken werklocaties, verslechtering vestigingsklimaat en ondernemersklimaat.

Financiën Onderwijs

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
4.1 Openbaar basisonderwijs	10	0	10	0	10	15%	0
4.2 Onderwijshuisvesting	3.448	2.363	1.085	14	1071	15%	200
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.640	13	2.627	1.063	1.564	15%	200
Onderwijs	**6.098**	**2.376**	**3.722**	**1.077**	**2.645**		**400**

Relevante wetgeving

- Huisvestingsverordening
- Wet onderwijsachterstandenbeleid
- Leerplichtwet

Beleidsvrijheid

- Verplichte taak
- Enige mate van vrijheid ten aanzien van intensiteit

Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Zevenaar 2020
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Uitbetaling klokuren bewegingsonderwijs, wettelijke verplichting, staat ook vermeld in verordening
Majeure ontwikkelingen	Onbekend
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Onbekend

Onderdeel	Toelichting
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Onbekend
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Dan hebben we nog steeds een wettelijke verplichting en zorgplicht

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Zevenaar 2020 Gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs de Liemers (GRHVOL) Mogelijk per 2025 wordt een Integraal Huisvestingsplan wettelijk verplicht met een bindend besluit op de eerste vier jaar voor huisvestingsprojecten (uitbreiding/vervangende nieuwbouw)
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Er zijn meerdere meerjarige verplichtingen waar we niet zomaar mee kunnen stoppen: Kapitaallasten bestaande onderwijsgebouwen (po en vo) Klokurenvergoeding bewegingsonderwijs basisonderwijs (zowel voor openbare als bijzondere scholen) GRHVOL, voor een langdurige/duurzame portefeuille vo-gebouwen binnen regio de Liemers IHP wat iedere vier jaar moet worden geüpdatet Jaarprogramma aanvragen voorzieningen onderwijshuisvesting
Majeure ontwikkelingen	Updaten nieuwe IHP vóór 2025 Raadsbesluit voor onderzoeken nieuwe schoollocaties voor twee basisscholen en evt. verhuizing van de Taalschool Nieuw vo-gebouw (vanuit GRHVOL) binnen de gemeente Zevenaar (9.500 m2) Uitbreiding bestaande po-gebouwen, als gevolg van woningbouw in kernen Grote woningbouwopgave, met als potentieel gevolg dat nieuwe po-gebouwen/scholen nodig zijn Verdere uitwerking verduurzaming schoolgebouwen om klimaatdoelstellingen te halen en bijbehorende aanpassingen/verbouwingen
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Vervangende nieuwbouw voor twee basisscholen en de Taalschool. Vorig budget was bestemd voor twee scholen op één locatie maar het plan is weggestemd vorig jaar. Voor het opsplitsen van de twee basisscholen en op andere locaties vervangende nieuwbouw te realiseren (iets nieuws te regelen) is het vorige budget niet toereikend. Daarnaast dienen er budgetten beschikbaar te worden gesteld voor de aanschaf van Onderwijsleerpaketten in de nieuwe scholen. Nieuw vo-gebouw. Ook hier budgettair niet toereikend wegens wegstemming van het project en opzet nieuw bouwproject, dat hogere kosten met zich mee zal brengen want meegenomen in eerder weggestemd project

	Renovatie/uitbreiding bestaande po-scholen (een deel hiervan is 40+ jaar oud) Potentieel nieuwe po-scholen n.a.v. woningbouwopgave Vervolgstappen n.a.v. duurzaamheidsonderzoek schoolgebouwen en gemeentelijke mede-investeringen
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	IHP dient opnieuw ontwikkeld en vastgesteld te worden. Dit is beoogd voor eind 2024/begin 2025. Het huidige IHP is verouderd en niet gericht op de toekomstige situatie binnen de gemeente Zevenaar (woningbouwopgave) of aan wettelijke verduurzamingseisen/doelen. Mogelijk samenhang met IAP vanwege verduurzamingsrealisatie conform routekaart verduurzaming.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	De gemeente heeft een wettelijke taak om voor adequate onderwijshuisvesting te zorgen. Met het stoppen van de verordening en/of IHP verandert dit niet zomaar. Het zou zelfs tot het gevolg kunnen geven dat we minder lokale richtlijnen en handvatten hebben. Zevenaar kan uit de GRHVOL treden maar dan zal er een financiële afrekening plaats moeten vinden. Ook zal moeten worden gekeken of dit financiële voordelen oplevert als Zevenaar zelf opdraait voor alle kosten voor de drie (straks 2) vo-gebouwen binnen de gemeente t.o.v. de afdracht voor de vo-gebouwen binnen de andere twee gemeenten. Daarnaast kan het ook de relatie met de andere deelnemende gemeenten verstoren.

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en Leerlingzaken

Onderdeel Leerlingzaken (leerlingenvervoer)	Toelichting
Eigen beleidsnormen	- Wettelijke taak - Visie Sociaal Domein - Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Zevenaar 2024 - Verbeterplan doelgroepenvervoer 2024-2025
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Het leerlingenvervoer is als onderdeel van het doelgroepenvervoer ondergebracht in de opdracht aan de BVO DRAN. Gemeente Zevenaar is een van de achttien deelnemende gemeenten in deze gemeenschappelijke regeling. Voor het doelgroepenvervoer en specifiek het leerlingenvervoer is een meerjarige verplichting aangegaan.
Majeure ontwikkelingen	In het coalitieakkoord 2022-2026 is opgenomen om te besparen op de kosten voor het doelgroepenvervoer via de BVO DRAN. Daartoe is het verbeterplan doelgroepenvervoer 2024-2025 vastgesteld. Actualisatie kaderbeleid is een van de verbeteringen: Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Zevenaar 2024. Door in de praktijk verbeteringen op te pakken is in 2023 al een structurele bezuiniging doelgroepenvervoer, incl. het leerlingenvervoer, voor de komende jaren gerealiseerd.
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	De behaalde besparingen kunnen budgettair vertaald worden.
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	De investeringsbudgetten om alle verbeteringen in het verbeterplan uit te kunnen voeren zijn in maart 2024 door de gemeenteraad toegekend.

Onderdeel Leerlingzaken (leerlingenvervoer)	Toelichting
	Hiermee is de verwachting dat (verder) bespaard kan worden op het leerlingenvervoer, in ieder geval op het leerlingenvervoer via de BVO DRAN.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Stopzetten van dit beleid is niet mogelijk aangezien het leerlingenvervoer een wettelijke taak is.

Financiën Sport, cultuur en recreatie

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
5.1 Sportbeleid en activering	431	0	431	0	431	90%	400
5.2 Sportaccommodaties	3.697	339	3.358	1.198	2.160	90%	1.900
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproduct..	1.228	111	1.117	161	956	90%	900
5.4 Musea	290	0	290	17	273	90%	200
5.5 Cultureel erfgoed	248	6	242	24	218	66%	100
5.6 Media	684	0	684	0	684	90%	600
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recr..	5.146	64	5.082	21	5.061	90%	4.600
Sport, Cultuur en recreatie	**11.724**	**520**	**11.204**	**1.421**	**9.783**		**8.700**

Relevante wetgeving

- Archiefwet
- Mediawet
- Wsob
- Flora en faunawet
- Wet natuurbescherming

Beleidsvrijheid

- Voornamelijk eigen taken

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Lokaal sportakkoord, beleidsnota sport en bewegen
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	In de Brede SPUK 2023-2026 zijn doelstellingen en daarmee budgetten opgenomen voor lokale aanpak voor samenwerking en cofinanciering op gebied van sport en bewegen, gezonde leefstijl, preventie.
Majeure ontwikkelingen	Gemeente wil Centrum voor Uniek Sporten realiseren op Sportpark van de Toekomst 2.0. Gemeente wil hiermee Zevenaar 'Sportief op de kaart zetten' en daarmee ook regionaal een 'pin' op de regionale kaart zetten.

Onderdeel	Toelichting
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Zie § 5.2
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Collegeakkoord: realisatie/herinrichting Sportpark Hengelder
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	
Majeure ontwikkelingen	Realisatie/herinrichting Sportpark Hengelder (Sportpark van de Toekomst 2.0). Aanbesteding voor Projectonderzoek/-begeleiding. Er worden minimaal drie scenario's uit het vorige onderzoek (Synarchis) uitgewerkt door het extern bureau (CB5) in samenwerking met de Projectgroep. Er staan op de schetsen een aantal gebouwen: - (handhaven)huidig clubgebouw jeu de boulesclub - (handhaven) huidig clubgebouw rugby - nieuw gezamenlijk clubgebouw voetbal/hockey - (handhaven) huidig gebouw materialenopslag Sportbedrijf Ataro - wens: sporthal - wens: medisch centrum (zorggebouw voor eerstelijnsprofessionals) (mogelijk gefinancierd door zorgaanbieders/zorgverzekeraars). - wens: centrum voor Uniek Sporten (sporters met beperking). Besparing in gebouwen: Er kan een flinke besparing bereikt worden als er één groot multifunctioneel gebouw komt waar alle voorgaande functies in ondergebracht worden. Er zijn voorbeelden in den lande waar dit gerealiseerd is. Het is niet van deze tijd dat elke club zijn eigen gebouw heeft. Bovendien handhaven en daarmee onderhouden, wellicht zelfs renoveren van bestaande gebouwen is in verhouding vele malen duurder. We starten binnenkort (medio mei 24) met Project Herinrichting Sportpark. Er zullen berekeningen gemaakt moeten worden. Grofweg (puur indicatie) zou qua gebouwen een flinke besparing gerealiseerd kunnen worden. In raming van Synarchis is voor handhaving bestaande gebouwen 'PM' opgenomen, terwijl voor multigebouw voor voetbal/tennis € 3,5 miljoen is opgenomen. Voorstelbaar is om bestaande gebouwen te slopen. Gebouw jeu de boules zou evt. ingepast kunnen worden in

Onderdeel	Toelichting
	multi-accommodatie. Voor evt. sporthal is geen bedrag geraamd, evenals voor zorggebouw. We zouden (voorstel) raming kunnen (laten) maken van totale kosten o.b.v. nu voorliggende scenario's en vervolgens keuzes kunnen maken die daarmee leidend zijn voor vervolgopdracht. Besparing in investering velden: Als er aangestuurd wordt op fusie van voetbalverenigingen kan dat besparing in aanleg en renovatie/onderhoud van velden betekenen. Multifunctioneel gebruik van velden kan besparing opleveren. Dat kan binnenkort berekend worden. Opdracht voor aanpassing opdracht: er zou voor gekozen kunnen worden om een aantal varianten nader te duiden, die uitgewerkt worden: - 0-variant: niets doen - minimale variant: een van de drie scenario's uitwerken - multi-variant: alle bestaande gebouwen slopen en één multi-sport-complex. Gemeente Zevenaar wil met Sportpark van de Toekomst 2.0 de regionale sportfunctie 'pakken en verstevigen'.
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	De totale kosten van herinrichting van sportpark. Planning is dat in dec 24 het Eindrapport door DB5 wordt opgeleverd met daarbij zicht op Voorlopig Ontwerp en voorlopige kostenraming. In Q5 financiële besluitvorming door de raad.
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Dat er geen Sportpark van de Toekomst 2.0 wordt gerealiseerd.

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuur- productie en cultuurparticipatie

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Visie Sociaal Domein, subsidieprogramma welzijn, cultuur en sport, beleidskader Liemers t.b.v. Kunstwerk!
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Regioprogramma volwasseneducatie, deelname Groene Metropool regio, langlopende subsidierelaties (deels jaarlijks beschikt) met o.a. Filmhuis en Kunstwerk!
Majeure ontwikkelingen	- De sociale basis en voorliggende voorzieningen, waaronder kunst en cultuur, zijn van cruciaal belang om inwoners sterker en meer zelf-, en samenredzaam te maken. In de (nieuwe) Visie Sociaal Domein staat deze beweging beschreven en is de ambitie vertaald naar meer preventie en gerichter en meer decentraal werken. Voor Zevenaar is dit van extra belang, wegens groot vrijwilligers- en verenigingsleven, verspreidde dorpskernen met eigen identiteiten, veel kwetsbaarheden (o.a. lage SES, herindeling,) en de bezuinigingsoperatie van enkele jaren geleden die diepe sporen in het voorliggende veld heeft achtergelaten.

	- Gedreven door meerdere bezuinigingen en landelijke ontwikkelingen heeft er in de afgelopen jaren een verregaande fusie plaatsgevonden van de grotere culturele instellingen tot 'Kunstwerk!' (bibliotheek, theater, muziekeducatie, cultuureducatie, volwasseneducatie, cultureel erfgoed, Liemers museum en Natuur en Milieueducatie) - Exploitatie Turmac Cultuurfabriek is in najaar 2023 onderzocht. Met aanpassingen in de huidige afspraken zitten er mogelijkheden in om de exploitatie op een gezond niveau te krijgen waarbij investering (terug) in de cultuursector denkbaar zou kunnen zijn. - Dorpshuizen en locaties in de kernen en wijken hebben een steeds belangrijkere rol binnen de gemeente, dit geldt ook voor het toegankelijk kunnen aanbieden van kunst & cultuur activiteiten (als middel) voor talentontwikkeling, cultuureducatie en zelfontplooiing.
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	- De gehele Visie Sociaal Domein is nog niet budgettair vertaald. Opgaves zitten hem vanuit de gemeente in het versterken van de voorliggende voorzieningen, inclusief kunst & cultuur. Zowel de capaciteit als de samenwerking moeten worden versterkt. - Reparatie voor de uitvoering WSOB (bibliotheek) en volwasseneducatie (investering per inwoner voor bibliotheek en volwasseneducatie ligt in Zevenaar zeer ver onder landelijk gemiddelde, voorstel voor herstel in kadernota). - Doorontwikkeling tot toekomstbestendige bedrijfsvoering Filmhuis Zevenaar (vanuit coalitieakkoord, onderzoekskosten gemeld in 1e VGR)
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	- Er wordt al gewerkt aan nieuw subsidiebeleid Welzijn, Cultuur en Sport, waarbij maatschappelijk doel en impact belangrijke graadmeter wordt in toekennen subsidies. - Exploitatie Turmac Cultuurfabriek is in najaar 2023 onderzocht. Met aanpassingen in de huidige afspraken zitten er mogelijkheden in om de exploitatie op een gezond niveau te krijgen waarbij investering (terug) in de cultuursector denkbaar zou kunnen zijn. -Verdere investering in kunst en cultuur is juist nodig als middel om het voorliggende veld te versterken en de doelen binnen het sociaal domein te kunnen behalen. Zo worden verdere stijging in (Wmo) zorgkosten beperkt en kan een deel worden teruggedrongen. In de laatste cijfers blijkt dat bij nieuwe Wmo-aanvragen, minimaal 10% opgevangen kan worden met maatschappelijk werk en overige voorliggende voorzieningen. Zie ook taakveld 6.1
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Stopzetten van dit beleid zorgt voor verdere verschraling van de voorzieningen, concreet het wegvallen van voorzieningen aangezien deze al op minimaal niveau worden gefinancierd. Dit resulteert in; teruggang in de sociale basis van de inwoners, hogere mate van eenzaamheid en verminderde sociale cohesie onder inwoners. Verschraling zorgt er onder andere voor dat er meer vraag komt naar individuele (maatwerk) oplossingen, meer overlast en lagere mate van leefbaarheid. Verdere investering in het voorliggende veld is dus nodig om juist op overige (zorg)kosten te bezuinigen. Hierbij geldt cultuur presentatie, productie en cultuurparticipatie als duurzaam inzetbaar middel in het terugdringen van dure zorgindicaties en hulpvragen. Hiervoor moet cultuur in de brede zin van het woord voor iedere inwoner toegankelijk, bereikbaar en

	aantrekkelijk blijven. Kunst en cultuur biedt de mogelijkheid op meer kansengelijkheid en op talentontwikkeling. Dat raakt aan alle terreinen van het sociaal domein, waaronder ook armoedebeleid en bestaanszekerheid. Dit wordt bevestigt in het recente stelseladvies van de Raad voor Cultuur 'Toegang tot cultuur; op weg naar een nieuw bestel in 2029' en de VNG propositie 'Samen cultuur borgen' van januari 2024.

Taakveld 5.4 Musea

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Beleidskader Liemers t.b.v. Kunstwerk! Deelname Groene Metropoolregio, cultuureducatie en erfgoededucatie binnen het primair onderwijs
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	- Beleidskader Liemers t.b.v. Kunstwerk! - Gezamenlijke meerjaren financiering door Liemerse gemeenten (jaarlijks vastgesteld) - Beheer Liemerse collectie en gemeentelijke kunstcollecties
Majeure ontwikkelingen	- Doelstellingen erfgoededucatie vastgesteld; alle leerlingen (primair en voortgezet onderwijs) leren over de regionale geschiedenis, kunst en erfgoed van de Liemers. Met bijbehorende resultaten; een goed toegankelijk en verzorgd museum in de Turmac Cultuurhal, kwalitatieve museumlessen voor scholen (ontwikkeling in 2022 en vanaf 2023 ingezet) - Totstandkoming depot, zodat de museumcollectie goed wordt beheerd in het depot van de Turmac Cultuurfabriek - Regierol in programma Romeinen (lokaal en aangesloten bij Groene metropoolregio) - Het ontwikkelen en jaarlijks uitvoeren van het kunstplan Gemeentehuis en Turmac Cultuurfabriek - De inhoudelijke ondersteuning van verschillende projecten (zowel educatief als historisch). Het museum functioneert als historisch kenniscentrum/partner voor organisaties en Historische Kringen in de Liemers - Netwerk van kunsthistorici verenigingen, schutterijen - Leer/werkplek en de stagebegeleiding van studenten van Graafschap College, CIBAP, ArtEZ, MBO Velp
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	- (Coördinatie van) projecten in kader van 80 jaar Vrijheid in 2025
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	- Regioprogramma 80 jaar Vrijheid
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Het museum is belangrijk in het kader van het leren over deze omgeving, maar heeft ook een duidelijke link met de vrijetijdseconomie. Daarnaast heeft het museum nog de zorg voor het behoud en beheer van een drietal belangrijke kunstcollecties. Het museum biedt een podium voor (lokale) kunstenaars door met regelmaat exposities te organiseren voor met name regionale kunstenaars. Het Liemers Museum heeft een belangrijke rol als verbinding van cultuureducatie richting de scholen. Kinderen en jeugd moeten laagdrempelig toegang houden tot

Onderdeel	Toelichting
	cultureel erfgoed, dat kan alleen als er minimaal regionaal een plek is zoals het Liemers Museum. Tevens organiseren ze ook tentoonstellingen die maatschappelijke thema's aan de orde brengen, bijvoorbeeld de landelijke tentoonstelling 'Zilveren Camera'. Het Liemers museum behoort tot de basis culturele infrastructuur van Zevenaar, als financiering van het museum stopt, zal het moeten sluiten en zal er geen cultuur en erfgoededucatie aangeboden kunnen worden over onze regio op scholen en op locatie. Daarnaast zal er een andere financiering en organisatie opgezet moeten worden voor het toeristisch informatiepunt Zevenaar, wat naar verwachting zal resulteren in een hogere investering dan besparing.

Taakveld 5.5 Cultuur erfgoed

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	- Beleidsnotitie: Een visie op erfgoed 2015 -2019 (Zevenaar) - Archeologie in de gemeente Zevenaar. Actualisatie van de archeologische waarden en verwachtingskaart; archeologisch onderzoek. RAAP-RAPPORT 4892. (vastgesteld maart 2023) - Beleidskader Vrijetijdseconomie 2030 (2019) - Cultuur- en erfgoedpact de Liemers 2022 -2024 - Structuurvisie gemeente Zevenaar 2012-2030 - Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 (2017) - Individueel Management Plan (IMP) Neder-Germaanse Limes, Herwen – De Bijland (2022) - Kwaliteitsgids Landschap Gemeente Zevenaar, Bouwsteen Omgevingsvisie (januari 2022) - Dorpsgezicht Oud Zevenaar (vastgesteld 29092016) - Monumentenregister rijks- en gemeentelijke monumenten
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	- Voor de gemeentelijke monumenten kunnen de eigenaren een beroep doen op een gemeentelijke subsidie bij onderhoud en restauratie. De provincie verhoogt de bijdrage met 70 %. - Met betrekking tot Unesco rijksmonument Neder-Germaanse Limes, Herwen – De Bijland voert de gemeente het IMP uit. Hier volgen verplichtingen uit. In samenwerking met de regio (GMR en de provincie Gelderland) wordt een totaalverhaal rond de Romeinen ontwikkeld. Dit ligt qua inzet en financieel gezien bij VTE.
Majeure ontwikkelingen	- Een nieuwe beleidsvisie wordt het komende jaar ontwikkeld. Nog niet bekend is wat hieruit aan ambitie zal volgen en wat mogelijk nieuw beleid aan financiën vragen zal. - Volgens de Omgevingswet mogen ontwikkelingen in de omgeving van een monument geen nadelige consequenties hebben voor het monument. Hiertoe moet nog beleid worden ontwikkeld.

Onderdeel	Toelichting
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	De hierboven genoemde beleidsontwikkeling om het monument te beschermen tegen ontwikkelingen in de omgeving van het monument.
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Niet bekend.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	De uitvoering van de wettelijke taken ten aanzien van rijksmonumenten en archeologie kunnen niet worden stopgezet. Beperken van de ambitie m.b.t. instandhouding van ons gemeentelijk erfgoed en landschap, zal tot verval en wellicht verdwijnen ervan leiden. Dit is tegengesteld aan de ambitie van het college, de raad en de provincie. Dit heeft consequenties voor de ruimtelijke kwaliteit, toerisme en recreatie, ondernemers en de binding van bewoners aan hun omgeving.

Taakveld 5.6 Media

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	VNG richtlijnen streekomroepen
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Aanwijzing Commissariaat voor de Media voor RTV Connect (Liemerse Omroep Stichting) als lokale publieke media-instelling 2023-2028 (voor de gemeenten Doesburg, Duiven, Westervoort en Zevenaar) Overeenkomst gemeente Zevenaar, Duiven, Westervoort met ziekenomroep TVR Mozaïek (jaarlijks verlengd).
Majeure ontwikkelingen	- Elke gemeente in Nederland heeft een lokale publieke omroep. Deze zijn op advies van de gemeente aangewezen door het Commissariaat voor de Media. De gemeente heeft een bekostigingsplicht voor de lokale omroep en ontvangt hiervoor een bijdrage in het gemeentefonds, het richtsnoerbedrag. Zoals het er nu naar uitziet gaat het stelsel, de financiering en de regelgeving rond lokale omroepen de komende jaren fors op de schop. Dat zal gevolgen hebben voor de rol van de gemeenten. Het Rijk heeft het voornemen om meer geld beschikbaar te stellen voor lokale omroepen, en daarbij in te zetten op het vormen van streekomroepen. Dit moet een grote kwaliteitsimpuls opleveren voor de lokale omroepen met veel meer aandacht voor de journalistieke taak van media als 'waakhond' van het gemeentebestuur. - In 2027 moeten alle 250 lokale omroepen geformeerd zijn naar 80 streekomroepen. De algemene lokale omroepen van Zevenaar en de regio zijn al geformeerd naar een streekomroep, namelijk RTV Connect (Liemerse Omroep Stichting), hiermee lopen zij voor op de landelijke ontwikkelingen. - RTV Connect is aangemerkt als top 20 streekomroep met de meeste potentie. Het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek heeft binnen de subsidieregeling Professionalisering Lokale Publieke Media-instellingen daarom hun aanvraag gehonoreerd. In 2024 gaat RTV Connect met deze

Onderdeel	Toelichting
	subsidie verder aan de slag met professionalisering. - Ook loopt er een grensoverschrijdend subsidieprogramma vanuit Euregio. Waarbij onze streekomroep op journalistiek vlak actief samenwerkt met andere Nederlandse en Duitse streekomroepen. - Naast de lokale streekomroep is er ook een streek ziekenomroep, TVR Mozaïek. Zij worden slechts met een klein gedeelte van het richtsnoerbedrag gefinancierd, Duiven en Westervoort financieren hierop mee. Daarnaast ontvangen zij bijdragen van Rijnstate Ziekenhuis Zevenaar, de Liemerije en enkele kleinere giften van aangesloten zorginstellingen.
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	- Verdere professionalisering van de streekomroep.
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Geen nieuw beleid. Richtsnoerbedrag in gemeentefonds is € 1,57 per huishouden, dit hanteert Zevenaar ook als subsidiebedrag, hier wordt niet op geplust. Komende jaren kan dit zo blijven, extra investeringen kunnen elders gevonden worden, bijvoorbeeld in rijkssubsidieprogramma's en Stimuleringsfonds voor de journalistiek.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Beleid zit al op wettelijk minimum, het richtsnoerbedrag dat in gemeentefonds zit(cluster cultuur en ontspanning, nieuwe cijfers via meicirculaire) wordt een-op-een gebruikt voor de lokale omroepen. Stopzetten van beleid is dus geen optie. Verdere professionalisering kan voor een groot gedeelte op basis van andere aanvullende fondsen, zodat de streekomroep zich alsnog verder kan ontwikkelen. Lokaal kan er nog wel gekeken worden naar de verdeling van gelden tussen de ziekenomroep Mozaïek en RTV Connect, waarbij op termijn het richtsnoerbedrag gebruikt wordt voor één omroep i.p.v. verdeling over twee omroepen, maar dit levert alleen inhoudelijk meer mogelijkheden op, geen financiële besparing.

Taakveld 5.7 Openbaar Groen

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Beleidsplan IBOR; 1. impuls aantrekkelijk en uitnodigend maken van de openbare ruimte; 2. 1600 extra bomen tot 2026; 3. Verlagen onderhoudsniveau openbare ruimte 4. Inrichting buurtpark Bizetstraat
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	1. Geen 2. Geen 3. Er zijn besteksverplichtingen aangegaan m.b.t. integrale onderhoudsbestekken, bomenbestek en bermenbestek tot en met 2024, met verlenging van twee keer één jaar. Dus maximaal tot en met 2026. 4. Er is opdracht gegeven voor het participatieproces en DO-ontwerp. Bewoners hebben meegedacht met het ontwerp.
Investeringsbudgetten/	1. Investeringsbudget voor de jaren 2025 en 2026. In totaal € 200.000

Nieuw beleid	2. Investeringsbudget € 400.000 3. Geen idee 4. Investeringsbudget € 200.000; weinig onderhoud groen als inrichting beperkt blijft tot gras en bomen.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	1. Er wordt geen invulling gegeven aan het collegeprogramma. Waardering en tevredenheid van bewoners voor de openbare ruimte blijft laag. 2. Er zijn geen risico's. Ambitie collegeprogramma wordt niet gerealiseerd. 3. Ontevreden bewoners. Geen aantrekkelijke gemeente voor bedrijven en inwoners. 4. Zeer ontevreden bewoners. Geen kwaliteitsimpuls groene ruimte in Zonnemaat

Taakveld 5.7 Toerisme en recreatie

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Uitvoering Beleidskader Vrijetijdseconomie Zevenaar 2030
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Structurele uitgaven 2024: € 169.461, begroting voor 2025-2027: € 183.394 (waarvan een aantal jaarlijks worden verlengd) + 4 pm-posten, die tezamen goed zijn voor ca. € 40k tot € 150k, en 3 'incidentele' pm-posten, waar nog (met derden en meerdere partijen) meerjarige afspraken voor in de maak zijn. De hoogte daarvan is nog onduidelijk, maar zal jaarlijks tussen de ca. € 50k en € 100k kunnen zijn. In de begroting 2023-2026 heeft de raad ingestemd om het totale bedrag dat wordt ontvangen voor toeristenbelasting in te zetten voor het uitvoeren van het beleidskader vrijetijdseconomie. Dit is inmiddels ook (met de sector) gedeeld. Ook in dat licht zijn wij aan het onderzoeken of en hoe we samen met de sector kunnen beslissen waaraan die inkomsten worden uitgegeven. In de nieuwe Liemerse Economische Visie (uitvoering door Liemerse Ambassade) is Vrijetijdseconomie een van de onderdelen.
Majeure ontwikkelingen	m.n. Waterverhaal (al dan niet met Rijnobservatorium) en Romeins verleden (zie ook hieronder)
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	In regionaal verband werken wij aan een belevingsconcept om het derde waterverhaal 'De Rivier, je kan er niet omheen' te ontwikkelen. Afhankelijk van het uitvoeringsprogramma, dat in de loop van 2024 in dat kader wordt ontwikkeld, en de ambitie van Zevenaar zullen middelen nodig zijn om het waterverhaal 'aan de man te brengen'. Wij komen bij de raad als er voor de begroting van 2026 meer financiële middelen nodig zijn dan dat we uit de inkomsten uit toeristenbelasting kunnen halen. Wij gaan het Romeins verleden in Zevenaar/Liemers nog beter zichtbaar en beleefbaar maken. In de loop van 2024 (met uitloop naar 2025) zal duidelijk worden welke financiële consequenties daaraan vasthangen. Wij komen bij de raad als er voor de begroting van 2026 meer financiële middelen nodig zijn dan dat we uit de inkomsten uit toeristenbelasting kunnen halen.

Financiën Basisvoorzieningen

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	5.176	25	5.151	589	4.562	15%	700
6.2 Wijkteams	5.150	0	5.150	2	5148	15%	800
Basisvoorzieningen	**10.326**	**25**	**10.301**	**591**	**9.710**		**1.500**

Relevante wetgeving

- Wet Maatschappelijke ondersteuning
- Wet Kinderopvang
- Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk

Beleidsvrijheid

- Verplichte taak/beperkte beleidsvrijheid
- Enige mate van vrijheid ten aanzien van intensiteit

Taakveld 6.1 Samenkracht en Burgerparticipatie

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Visie Sociaal Domein; subsidieprogramma welzijn en sport; Programma Zevenaar Verbindt; subsidieregeling Burgerinitiatieven en vrijwilligerswerk
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Er is veelal sprake van langlopende subsidierelaties en contracten, zowel met (grote) organisaties, als inzake bewonerinitiatieven, die weliswaar per jaar worden aangegaan, maar waarbij de afbouwtermijnen van de Awb gelding hebben. Daarnaast zijn er de vrijwilligersverzekeringen en verzekeringen ten behoeve van materieel.
Majeure ontwikkelingen	De sociale basis en voorliggende voorzieningen zijn van cruciaal belang om de beweging op gang te brengen en in gang te houden om inwoners

Onderdeel	Toelichting
	sterker en meer zelf- en samenredzaam te maken. In de (nieuwe) Visie Sociaal Domein staat deze beweging beschreven en is de ambitie vertaald naar normaliseren, meer preventie en gerichter en meer decentraal werken. Naast dat dit een beweging is die in heel Nederland actueel is, is dit voor Zevenaar extra van belang, omdat er enerzijds een groot vrijwilligersleven is, anderzijds veel kwetsbaarheden bestaan (o.a. individualisering, lage SES, herindeling) en de bezuinigingsoperatie van enkele jaren geleden diepe sporen in het voorliggende veld heeft achtergelaten. We zetten in op 'it takes a village to raise a child (and grown-ups)'. Burgerparticipatie is een veelvoorkomend thema in het huidige collegeprogramma 2022-2026. Op het onderdeel 0.2.1 wordt het komende jaar een vertaling gemaakt hoe participatie binnen de gemeente Zevenaar vorm gegeven dient te worden. Het zit verweven in meerdere domeinen binnen de organisatie. Zo zijn er duidelijke raakvlakken met onder andere de dienstverleningsvisie en woonzorgvisie. De afgelopen jaren is door middel van opbouwwerk een stevig fundament gelegd voor burgerparticipatie. Dit behoeft aandacht, zichtbaarheid en vertrouwen. Landelijk is sprake van een nieuw wetsvoorstel: Versterking participatie op decentraal niveau. In 2023 is de beweging in gang gezet om burgerinitiatieven op een andere wijze te ondersteunen, middels het platform zevenaardoet.nl In opdracht van het college van B en W zijn onze kernen (vrijblijvend) aan de slag met het ontwikkelen van dorpenvisies die ondersteunend zijn aan de gemeentelijke visies. Vanuit Fysiek domein is het initiatief gestart om te werken met Wijkplannen.
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	De gehele beweging zoals die is beschreven in de Visie Sociaal Domein is nog niet budgettair vertaald. Sterker: voor 2024 is in het voorliggende veld nog een (laatste) bezuiniging doorgevoerd van de eerdere grote bezuinigingsopgave (2018). Hiermee zitten we onder het niveau van wat regulier wenselijk is – check de benchmark vergelijkbare gemeenten. Laat staan dat er geïnvesteerd kan worden om de noodzakelijk geachte beweging met kracht in gang te zetten. Opgaves zitten hem vanuit de gemeente vooral in het versterken van de voorliggende voorzieningen. Zowel de capaciteit als de samenwerking moeten worden versterkt. Wat betreft maatschappelijke dienstverlening zitten we na de bezuiniging van 2024 –beargumenteerd- onder het vereiste niveau. Wat betreft Burgerparticipatie zit de opgave vooral in het betrekken, verbreden en versterken van (burger)participatie. Veel dorpenvisies zijn nog in ontwikkeling en daarom nog niet budgettair vertaald. Inzet op preventie met behulp van Buurtbemiddeling is na 2025 nog niet budgettair vertaald en vraagt bestuurlijke afstemming met Duiven en

Onderdeel	Toelichting
	Westervoort.
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	De basis op orde vergt minimaal 1 fte maatschappelijk werk (incl. sociaal raadslieden werk). Willen we de geschetste beweging maken en daarmee o.a. kosten Wmo-begeleiding besparen, dan zou daar minimaal nog 2 fte aan moeten worden toegevoegd. 1 fte maatschappelijk werk staat gelijk aan 100 – 120 trajecten, waarvan 10 tot 15% direct wordt voorkomen om richting Wmo-begeleiding door te vloeien (1 traject Wmo-begeleiding, van drie uur per week, kost zo'n € 10.000 per jaar). In indirecte zin is dat nog vele malen hoger, doordat mensen zelf- en samenredzamer worden en eerst later (of in het geheel niet) een zorgvraag ontwikkelen. Daarnaast vergt de basis op orde inzet van Opbouwwerk dat momenteel niet in Zevenaar is, om de leefbaarheid en sociale samenhang in een wijk, dorp of buurt te versterken, minimaal 1, beter 2 fte (1 voor de kern Zevenaar en 1 voor de overige kernen). Om de beweging van zorg naar (collectief) welzijn door te zetten is het van belang daar juist te investeren. Diverse onderzoeken tonen aan dat elke geïnvesteerde euro als opbrengst een factor 1,6 heeft. Tevens vraagt het stimuleren van ontmoeting en daarmee het bouwen aan sociale netwerken een investering in buurt- en dorpshuizen en –initiatieven. Kritisch kan worden gekeken naar het subsidieprogramma Welzijn en Sport, waarbij meer focus op maatschappelijke doelen kan worden aangelegd.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Op korte termijn zou het een invulling van de bezuinigingsopgave kunnen betekenen, maar dat vertaalt zich vervolgens in heel veel meerkosten van zwaardere zorg en ondersteuning, evenals in een verlies van levenskwaliteit en veerkracht van inwoners, buurten, wijken en dorpen, met alle gevolgen en maatschappelijk kosten van dien. Stopzetten van het programma Zevenaar Verbindt betekent een groot risico op het verliezen van de verbinding met inwoners, raden en (vrijwilligers)organisaties, met gevolgen voor de veerkracht van dien. Het broze vertrouwen tussen overheid en samenleving komt verder onder druk, wat preventie en de uitvoering van wettelijke taken kan bemoeilijken.

Taakveld 6.2 Wijkteams

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Visie Sociaal Domein; Hervormingsagenda Jeugd
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Er is hier met name sprake van personeelsverplichtingen en subsidierelaties. Dat betreft dienstverbanden die langjarige verplichtingen met zich meebrengen en Awb-termijnen in geval van subsidies.
Majeure ontwikkelingen	Zevenaar werkt toe naar een systeem van sterke lokale teams van 0 – 100 die niet alleen beschikkingen afgeven, maar ook zelfstandig lichte

Onderdeel	Toelichting
	vormen van ondersteuning gaan oppakken. Daarmee wordt de beweging in gang gezet waarbij minder beschikkingen voor Jeugdhulp en Wmo worden afgegeven en inwoners langer zelf- en samenredzaam kunnen zijn.
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Er is nog geen financiële vertaling van deze ontwikkeling gemaakt. Planning is dat de komende jaren wordt toegewerkt naar deze nieuwe vorm.
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Deze beweging vraagt een versterking van lokale teams in de vorm van capaciteit en kwaliteit. Afhankelijk van de vorm die uiteindelijk wordt gekozen, komen mensen in dienst van de gemeente, of vanuit een subsidie- en samenwerkingsrelatie. Hoe hoog de benodigde investering is, wordt nog bepaald. Investeren in deze voorliggende vorm betekent 'verdienen' aan de duurdere achterkant van zorg en ondersteuning en tevens een kwaliteitsverhoging van de levens van inwoners.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Wanneer deze beweging niet wordt gemaakt, zal het aantal af te geven beschikkingen Jeugdhulp en Wmo conform trend sterk oplopen. Dat zijn langjarige verplichtingen van hulp en ondersteuning die aanzienlijk duurder is dan de beoogde lichte en kortdurende ondersteuning. Bovendien betekent het dat inwoners een grotere mate van afhankelijkheid hebben en minder kwaliteit van leven.

Financiën Participatie

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
6.3 Inkomensregelingen	18.039	0	18.039	11.464	6.575	10%	700
6.4 Begeleide participatie	5.394	0	5.394	0	5394	10%	500
6.5 Arbeidsparticipatie	3.267	0	3.267	0	3.267	10%	300
Participatie	**26.700**	**0**	**26.700**	**11.464**	**15.236**		**1.500**

Beleidsvrijheid

- Doelvoorschriften, normen zijn in wetgeving vastgelegd
- Uitvoering wettelijke taken
- Enige beleidsvrijheid ten aanzien van vorm en intensiteit
- Armoedebeleid, kwijtschelding, schuldhulpverlening

Relevante wetgeving

- Participatiewet
- WSW
- Wet inburgering

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	- Participatiewet - Schuldhulpverlening - Minimabeleid
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	- Meerjarenbegroting SDL/RSD
Majeure ontwikkelingen	- Vroegsignalering Schuldhulpverlening - Participatiewet in Balans

Onderdeel	Toelichting
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Niet van toepassing
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Nog niet bekend, wordt beoordeeld bij de uitvoeringsplannen, onderdeel bestaanszekerheid
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Participatiewet en Schuldhulpverlening: Geven geen invulling aan de wettelijke taak in kader van medebewind en doen daarmee de inwoners tekort. Minimabeleid: Het bezuinigen op deze taak, veroorzaakt problemen voor inwoners op andere levensgebieden. Mensen raken in achterstandssituaties, verslechtering van de inkomenspositie, armoede, waaruit op andere terreinen verhoging van problematiek kan ontstaan (meer beslag op zorgkosten)

Taakveld 6.4 Begeleide participatie

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	- Formeel en materieel werkgeverschap SW via MGR-sdcg - Participatiewet - WSW (oud)
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	- Meerjarenbegroting MGR-sdcg (onderdeel WGSW) - Regeling uitvoering WSW 2023-2025
Majeure ontwikkelingen	- Toekomstvisie sociaal ontwikkelbedrijf
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Niet van toepassing
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Mogelijk in de toekomst, op dit moment nog niet bekend
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Wettelijke opdracht in kader van medebewind

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Participatiewet Re-integratieverordening Bestuurlijke opdracht RSD de Liemers
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Meerjarenbegroting SDL/RSD Meerjarenbegroting MGR-sdcg (onderdeel WSP) Bestuurlijke opdracht RSD de Liemers 2024-2026
Majeure ontwikkelingen	- https://findo.nl/content/65---Arbeidsparticipatie - Ambitie, scope en visie arbeidsmarktregio Midden-Gelderland. - Jaarplan arbeidsmarktregio Midden Gelderland - Participatiewet in Balans
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Niet van toepassing

Onderdeel	Toelichting
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Niet van toepassing
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Geven geen invulling aan de wettelijke taak in kader van medebewind en doen daarmee de inwoners tekort. Mensen raken in achterstandssituaties, verslechtering van de inkomenspositie, armoede, waaruit op andere terreinen verhoging van problematiek kan ontstaan (meer beslag op zorgkosten)

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	2.346	0	2.346	435	1.911	33%	600
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	33%	0
6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)	6.833	0	6.833	0	6.833	33%	2.300
6.71b Begeleiding (WMO)	4.828	0	4.828	0	4.828	33%	1.600
6.71c Dagbesteding (WMO)	42	0	42	0	42	33%	0
6.71d Overige maatwerkarrangementen ..	10	0	10	0	10	33%	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	33%	0
6.81a Beschermd wonen (WMO)	1.424	0	1.424	1.200	224	33%	100
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang	395	0	395	0	395	33%	100
WMO	**15.878**	**0**	**15.878**	**1.635**	**14.243**		**4.700**

Relevante wetgeving

- Wet maatschappelijke ondersteuning

Beleidsvrijheid

- Verplichte taak/beperkte beleidsvrijheid
- Enige mate van vrijheid ten aanzien van intensiteit

Taakveld 6.6 en 6.71 a t/m c: Maatwerkvoorzieningen en Maatwerkdienstverlening

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Wet maatschappelijke ondersteuning 2015; Visie Sociaal Domein; Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Zevenaar; Nadere- en beleidsregels maatschappelijke ondersteuning gemeente Zevenaar.
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Voor diverse Wmo-maatwerkvoorzieningen zijn, na aanbestedingen, meerjarige verplichtingen aangegaan en/of worden aangegaan.
Majeure ontwikkelingen	1. In lijn met de Visie Sociaal Domein bewegen we voor de uitvoering van de Wmo meer en meer richting preventie, voorliggende en/of algemene voorzieningen. Deze voorzieningen zijn van cruciaal belang om inwoners sterker en meer zelf- en samenredzaam te maken. Dit ook

Onderdeel	Toelichting
	gelet op de vergrijzing en een krimpende arbeidsmarkt. Echter, in Zevenaar staan dit soort voorzieningen onder druk, nog in de kinderschoenen of nog op stapel. Investeringen zijn dus juist nog wel hiervoor gevraagd om er zo voor te zorgen dat het stijgende beroep op (de druk op) de duurdere maatwerkvoorzieningen Wmo (het vangnet) vermindert en/of uitgesteld wordt. 2. In het coalitieakkoord 2022-2026 is opgenomen om te besparen op de kosten voor het doelgroepenvervoer via de BVO DRAN. Daartoe is het verbeterplan doelgroepenvervoer 2024-2025 vastgesteld dat zich o.a. richt op het Wmo-vraagafhankelijk- en -routegebonden vervoer. Door in de praktijk verbeteringen op te pakken is in 2023 al een structurele bezuiniging Wmo-vervoer voor de komende jaren gerealiseerd. 3. Actualisatie Wmo-beleid: verordening en nadere- en beleidsregels maatschappelijke ondersteuning gemeente Zevenaar 2024. Hiermee willen we bereiken om kritisch te zijn aan de poort en alleen maatschappelijke ondersteuning via maatwerk te bieden aan die inwoners die dat nodig hebben. 4. Inkoop Wmo: in 2024 is gestart met de inkoop van trapliften en woningaanpassingen. Ook worden Wmo-hulpmiddelen opnieuw ingekocht. De verwachting is dat we met deze (nieuwe) inkoopronde efficiency slagen in de uitvoering realiseren en ook besparingen op de kosten voor deze maatwerkvoorzieningen Wmo.
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	De benodigde investeringen in voorliggende en/of algemene voorzieningen zijn nog niet vertaald. Evenmin zijn de te verwachten besparingen door de actualisatie van het Wmo-beleid budgettair vertaald. Op termijn kan het een ingezet worden voor het ander!
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Investeringsbudgetten voor voorliggende en/of algemene voorzieningen t.b.v. de uitvoering van de Wmo liggen m.n. op de volgende onderdelen: - algemene voorziening sociale basis en ontmoeting (bijv. via Kunst en Cultuur) t.b.v. Wmo-groepsbegeleiding; - versterken maatschappelijke werk t.b.v. Wmo-begeleiding; - scootmobielpool(s) en stallingen t.b.v. lokaal vervoer; - algemene voorliggende vervoersvoorziening t.b.v. lokaal vervoer; - algemene voorziening was- en strijkservice t.b.v. huishoudelijke ondersteuning.
Wat zijn de risico’s van stopzetten van beleid?	Stopzetten van het Wmo-beleid is geen optie, omdat dit een wettelijke taak betreft.

Taakveld 6.71 d: Zorg en Veiligheid

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	- Wet zorg en dwang; wet verplichte geestelijke gezondheidszorg; wet woonoverlast; wet tijdelijk huisverbod; bestuurlijk akkoord nazorg ex-gedetineerden - Notitie opgave en werkwijze Zorg en Veiligheid - Visie Sociaal Domein
In welke mate zijn	Er zijn 2,5 fte aan procesregisseurs binnen de gemeente aangesteld. Een

Onderdeel	Toelichting
meerjarige verplichtingen aangegaan?	procesregisseur voert procesregie op complexe gezinssituaties en casuïstiek die kan leiden tot crimineel gedrag, overlastgevend gedrag of het verder afglijden van de inwoner.
Majeure ontwikkelingen	Er is steeds meer complexe problematiek die vraagt om een domeinoverstijgende aanpak vanuit het sociaal domein, wonen en het team openbare orde en veiligheid (OOV). We zetten in op het voorkomen van escalatie in domeinoverstijgende en ernstig complexe casuïstiek op het snijvlak van zorg en veiligheid. Hiermee werken we toe naar passende zorg voor onze kwetsbare inwoners. Daarnaast bereiken we onder andere dat de onrust in de openbare ruimte wordt voorkomen of teruggedrongen en het gevoel van veiligheid weer terugkeert.
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Er is nu nog geen preventie ingericht voor onze kwetsbare inwoners met een psychische kwetsbaarheid. Hiermee bedoelen we in elk geval een open inloop in de buurt en een herstelacademie. Inwoners met psychische kwetsbaarheid kunnen nu alleen terecht bij de GGZ die een flinke wachtlijst heeft. Door het aanbieden van een open inloop en een herstelacademie zetten we in op (terugval)preventie. Dit met als doel om het vangnet (maatwerkvoorzieningen) te ontzien.
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Sinds maart 2024 loopt de pilot wijk-GGD vanuit een subsidie van ZonMW. De wijk-GGD gaat op huisbezoek na een melding van verward en/of onbegrepen gedrag en zet vervolgens de meest passende zorg in. Het snel inzetten van passende zorg voorkomt escalatie van de problematiek. Vanaf maart 2025 moeten de kosten voor de wijk-GGD vanuit eigen middelen worden betaald. Dit komt voor 1 fte neer op zo'n 83.000 euro.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Escalatie van complexe problematiek die voortkomt uit psychische kwetsbaarheid en daarbij een verhoging van de (maatschappelijke) kosten en een gevoel van onveiligheid van onze inwoners.

Taakveld 6.81: Beschermd Wonen

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Zevenaar 2024 verwijst naar beleid Arnhem. Beschermd wonen betreft de verantwoordelijkheid van de centrumgemeente Arnhem die daarvoor van het Rijk de middelen ontvangt. In het lokale uitvoeringsplan Samen aan Zet gemeente Zevenaar (gereed zomer 2024) worden de acties voorgesteld om de lokale infrastructuur in Zevenaar te versterken t.b.v. de doelgroep. Het lokale uitvoeringsplan wordt tweejaarlijks opgesteld.
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Op regionaal niveau werken we samen in diverse werkgroepen om de transformatie mogelijk te maken.
Majeure ontwikkelingen	Van beschermd wonen naar beschermd thuis betreft een landelijke opgave die regionaal is vertaald naar afspraken op o.a inhoudelijk en

Onderdeel	Toelichting
	financieel niveau. Het beleid is gericht op de stapsgewijze invoering van beschermd wonen naar beschermd thuis. Een transformatie waarbij BW wordt afgebouwd ten gunste van zelfstandig wonen met ambulante zorg en begeleiding dicht bij huis. Door deze transformatie worden lokale gemeenten verantwoordelijk voor de financiering van de eigen inwoners die in BW (een dure voorziening) instromen. De invoeringsdatum is 1-1-2026. Het lokale plan leidt tot initiatieven op de gebieden wonen, welzijn en zorg en veiligheid.
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Centrumgemeente Arnhem is verantwoordelijk voor het BW en ontvangt van het Rijk de middelen. Echter, voor de jaren 2022, 2023 en 2024 zijn met Arnhem financiële afspraken gemaakt en ontvangen we middelen om te investeren in de lokale infrastructuur. Het gaat om een bedrag van in totaal € 653.394,- per jaar. Afgesproken is dat deze middelen in de periode 2023 t/m 2027 ingezet kunnen worden.
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Alle acties in het uitvoeringsplan (Q2 2024) hebben betrekking op bestaand beleid. Echter zij verschillen in de mate van intensivering van preventief beleid
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Het aanwenden van de gelden van centrumgemeente Arnhem voor andere doeleinden dan afgesproken heeft de volgende risico's: geen ontwikkeling van preventieve voorliggende voorzieningen t.b.v. een kleine maar wel problematische doelgroep. De signalen van Wmo-consulenten en regie functionarissen orde en veiligheid over ontbrekend aanbod voor dagbesteding, time-out voorziening zullen blijven Het beroep op bemoeizorg zal onverminderd groot blijven aangezien preventieaanbod ontbreekt. We ondermijnen de samenwerking met centrumgemeente Arnhem en de regiogemeenten. De invoeringsdatum januari 2026 is een streefdatum. Het kan zijn dat die wordt uitgesteld (bijv. omdat de kabinetsformatie nog langer gaat duren). Gemeente Arnhem zal niet genegen zijn om de financiële afspraken te verlengen als blijkt dat we de gelden gebruiken om te bezuinigen. De versterking van de sociale infrastructuur is noodzakelijk om mensen met een psychische kwetsbaarheid (psychisch en/of psychosociale problematiek lvb) te ondersteunen in zelfstandig wonen. Zonder deze versterking wordt instroom in BW niet afgeremd, is uitstroom uit BW niet mogelijk en krijgen lokale gemeenten die niet of onvoldoende investeren in de sociale lokale infrastructuur uiteindelijk een dure rekening te betalen.

Taakveld 6.82: Maatschappelijke en vrouwenopvang

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Zevenaar 2024 verwijst naar beleid Arnhem. MO betreft de verantwoordelijkheid van de centrumgemeente Arnhem. Arnhem ontvangt budget van het Rijk. Echter: alle gemeenten hebben wel de plicht om dak- en thuisloosheid te voorkomen, d.v. preventief beleid en om uitstroom uit de opvang mogelijk te maken (huisvesting, afspraken met woningbouwcorporaties enz).
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Geen (op gebied van sociaal domein)
Majeure ontwikkelingen	geen
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	geen
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	De versterking van de lokale infrastructuur in het uitvoeringsplan Samen aan Zet van Zevenaar (gereed Q2) komt ook ten goede aan de doelgroep die risico loopt om dak- en thuisloos te worden.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Als gemeente zijn we verplicht om dak- en thuisloosheid te voorkomen. Investeren in de lokale infrastructuur is dan nodig. We zetten in op beleid in het kader van de groene metropool om huisvesting van bijzondere doelgroepen mogelijk te maken. Zie verder hetgeen is gemeld bij beschermd wonen.

Financiën Jeugd

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	15%	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	3.216	0	3.216	0	3216	15%	500
6.72b Jeugdhulp behandeling	4.094	0	4.094	0	4.094	15%	600
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	988	0	988	0	988	15%	100
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	683	0	683	0	683	15%	100
6.73a Pleegzorg	810	0	810	0	810	15%	100
6.73b Gezinsgericht	2.047	0	2.047	0	2.047	15%	300
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	2.869	0	2.869	0	2869	15%	400
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder ..	2.868	0	2.868	0	2.868	15%	400
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	981	0	981	0	981	15%	100
6.74c Gesloten plaatsing	85	0	85	0	85	15%	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	15%	0
6.82a Jeugdbescherming	750	0	750	0	750	15%	100
6.82b Jeugdreclassering	185	0	185	0	185	15%	0
							0
Jeugd	**19.576**	**0**	**19.576**	**0**	**19.576**		**2.700**

Relevante wetgeving

- Jeugdwet
- Uitvoering rechterlijke uitspraken

Beleidsvrijheid

- Verplichte taak
- Enige mate van vrijheid ten aanzien van intensiteit

Taakvelden 6.72a t/m d: Jeugd zonder verblijf

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	- Beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Participatiewet 2020-2023 (2020) - Beleidsvisie Sociaal Domein 2020-2023 (2020) - Conceptvisie Sociaal Domein 2024-2040 - Verordening jeugdhulp 2023 inclusief beleidsregels en nadere regels Als gemeente hebben we de wettelijke plicht om jeugdzorg aan te bieden. We willen maatwerkcontracten beperken. Verder willen we het voorliggend veld vergroten en werken aan preventie. Normaliseren. Zo thuis mogelijk. Er is een beperkte beleidsvrijheid. Veel keuzes worden in regionaal/landelijk verband gemaakt. Hierdoor is er weinig ruimte voor bezuiniging.
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Regionaal ingekochte zorg (geïndiceerde zorg) is meerjarig. Lokaal ingekochte zorg (voorliggend veld) zijn kortere contracten (1-2 jaar). De subsidiebedragen hiervoor liggen rond de € 10.000-15.000 jaarlijks.
Majeure ontwikkelingen	De Hervormingsagenda Jeugd heeft als doel knelpunten in de jeugdhulp structureel aan te pakken. Een ander doel is het jeugdhulpstelsel financieel houdbaar te maken voor de toekomst. De Hervormingsagenda omvat een groot pakket afspraken om deze doelen te bereiken. Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming: een regionale en landelijke afspraak om te komen tot een nieuwe werkwijze voor kind- en gezinsbescherming, waarin gezinsgericht en in samenhang met alle betrokkenen wordt ingezet op eerdere en passende hulp aan alle leden in een gezin. Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming: de ambitie is om beter met elkaar te gaan samenwerken vanuit één visie, met dezelfde werkwijze en eenduidige formulieren, zodat een gezin kan rekenen op een vast team van contactpersonen: professionals vanuit het lokale team van de gemeente en de veiligheidsorganisaties, die van elkaar weten wat ze doen in het gezin en elkaar daarin aanvullen. De nieuwe Leidraad werken aan Veiligheid geeft gemeenten handvatten voor de hulp, ondersteuning en bescherming aan inwoners die te maken hebben met onveiligheid in afhankelijkheidsrelaties of ontwikkelingsbedreiging van minderjarigen. Verwerving Essentiële Functies: hoogcomplexe zorg. Leidende principes voor alle bovenstaande ontwikkelingen: zorg dicht(er)bij, hulp bieden aan het hele gezinssysteem (0-100), sterke lokale toegang, professionals en het lokale team werken met elkaar samen, normaliseren waar dat kan.

Onderdeel	Toelichting
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	De opgaves uit de Hervormingsagenda en Toekomstscenario zijn nog niet budgettair vertaald, zoals: - Werken naar Stevige Lokale teams waarbij de consulenten niet enkel indiceren maar ook zelf hulp verlenen en regie voeren aan/over het hele gezinssysteem (0-100). - Betere afstemming onderwijs en jeugdzorg. - Het effect van normaliseren. - Het effect van de Afbakening reikwijdte jeugdzorg. - Samenwerking Regionaal Veiligheidsteam met het lokale team. De verwachting van het Rijk is dat als deze onderdelen worden doorgevoerd, dit een besparing op de kosten jeugdzorg oplevert.
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Algemeen maatschappelijk werk op school als voorliggende voorziening. De hierboven genoemde opgaven zullen investeringen vragen, maar die zijn nu nog niet bekend.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	We voldoen niet aan onze wettelijke verplichting. Minder werken aan preventie betekent hogere zorgkosten en meer geïndiceerde zorg. Als gemeente Zevenaar niet meegaat in de landelijke en regionale ontwikkelingen dan is er geen regionale samenwerking en is er ook geen samenwerking mogelijk met partners en met aanbieders als GI's, Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming. Dit heeft een negatief effect op de inwoners omdat wij hen niet de zorg, veiligheid en bescherming kunnen bieden die ze nodig hebben.

Taakvelden 6.73: Jeugd met verblijf

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	- Beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Participatiewet 2020-2023 (2020) - Beleidsvisie Sociaal Domein 2020-2023 (2020) - Conceptvisie Sociaal Domein 2024-2040 - Verordening jeugdhulp 2023 inclusief beleidsregels en nadere regels Als gemeente hebben we de wettelijke plicht om jeugdzorg aan te bieden. We willen maatwerkcontracten beperken. Verder willen we het voorliggend veld vergroten en werken aan preventie. Normaliseren. Zo thuis mogelijk. Er is een beperkte beleidsvrijheid. Veel keuzes worden in regionaal/landelijk verband gemaakt. Hierdoor is er weinig ruimte voor bezuiniging.
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Regionaal ingekochte zorg (geïndiceerde zorg) is meerjarig.
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	De opgaves uit de Hervormingsagenda en Toekomstscenario zijn nog niet budgettair vertaald, zoals: - Werken naar Stevige Lokale teams waarbij de consulenten niet enkel

Onderdeel	Toelichting
	indiceren maar ook zelf hulp verlenen en regie voeren aan/over het hele gezinssysteem (0-100). - Betere afstemming onderwijs en jeugdzorg. - Het effect van Normaliseren. - Het effect van de Afbakening reikwijdte jeugdzorg. - Samenwerking Regionaal Veiligheidsteam met het lokale team. - Voorkomen en verkorten residentiële zorg. De verwachting van het Rijk is dat als deze onderdelen worden doorgevoerd, dit een besparing op de kosten van de jeugdzorg oplevert.
Investeringsbudgetten Nieuw beleid	Algemeen maatschappelijk werk op school als voorliggende voorziening. De hierboven genoemde opgaven zullen investeringen vragen, maar zijn nu nog niet bekend.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	We voldoen niet aan onze wettelijke verplichting. Minder werken aan preventie betekent hogere zorgkosten en meer geïndiceerde zorg. Als gemeente Zevenaar niet meegaat in deze ontwikkelingen dan is er geen regionale samenwerking en is er ook geen samenwerking mogelijk met partners en met aanbieders als GI's, Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming. Dit heeft een negatief effect op de inwoners omdat wij hen niet de zorg, veiligheid en bescherming kunnen bieden die ze nodig hebben.

Financiën Volksgezondheid en Duurzaamheid

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
7.1 Volksgezondheid	2.190	0	2.190	0	2.190	33%	700
7.4 Milieubeheer	3.449	81	3.368	804	2.564	66%	1.700
Volksgezondheid en milieubeheer	**5.639**	**81**	**5.558**	**804**	**4.754**		**2.400**

Relevante wetgeving

- Wet publieke gezondheid
- Besluit Publieke Gezondheid
- Handreiking Gezondheid en welzijn van kinderen statushouders

Beleidsvrijheid

- Verplichte taak/beperkte beleidsvrijheid
- Medebewind
- Enige mate van vrijheid ten aanzien van intensiteit met name bij toezicht en handhaving
- Veel uitvoeringstaken belegd bij de GGD

Taakveld 7.1: Volksgezondheid

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Wet publieke gezondheid (Wpg); Visie Sociaal Domein; Jeugdwet (JGz preventieve taak)
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Het gros van de Volksgezondheidstaken vloeien voort uit de Wpg en kennen een borging in de Gemeenschappelijke regeling (GR) omtrent de GGD. Hierbij is sprake van meerjarig beleid, met jaarlijkse begrotingen. Vanwege de wettelijke verplichtingen is afbouwen of zelfs uitstappen niet aan de orde. Speelruimte zit in lokaal maatwerk, wat vanuit Zevenaar al

Onderdeel	Toelichting
	zeer gering is.
Majeure ontwikkelingen	Vanuit de eerdere bezuinigingsoperatie (2018) was de GGD kwetsbaar en niet altijd in staat om de wettelijke normen te halen. In 2024 en 2025 wordt toegewerkt naar een reparatie om het basisniveau weer op orde te krijgen zodat in ieder geval de wettelijke taken kunnen worden uitgevoerd en kan worden geïnvesteerd in continuïteit. Dit betreft regionale afspraken binnen de GR. In een coproductie van gemeenten en VGGM/GGD wordt toegewerkt naar een toekomstbestendige GGD voor 2025 e.v. (algemene publieke gezondheid en Jeugdgezondheidszorg). Hervormingsagenda Jeugd, waarin de JGz een nog belangrijkere taak heeft en krijgt in preventie (bijvoorbeeld opvoedingsondersteuning voor ouders van jonge kinderen).
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	De nodige bijstellingen voor 2025 worden verwerkt in de kadernota 2025 e.v.
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Het gaat om het verwerken van achterstanden en stijgende kosten en zorgen dat de basis op orde is met een toekomstbestendige GGD. De Hervormingsagenda Jeugd vraagt om een versterking (en daarmee budget) van de collectieve preventie door de JGz.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Stopzetten betekent dat de GGD zijn wettelijke taken niet naar behoren kan uitvoeren. Uiteindelijk worden gemeenten er dan mee geconfronteerd dat de gezondheidsachterstanden die zo worden opgebouwd zich vertalen naar meer en duurdere hulp en ondersteuning, los van het kwaliteit-van-leven-verlies van inwoners.

Taakveld 7.4: Milieubeheer - Duurzaamheid

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Wij stimuleren maatschappelijke discussie, bewustwording en voorlichting over de energietransitie (CP 7.2.1) Voor het stimuleren van de maatschappelijke discussie over de energietransitie is een opdracht gegeven aan derden voor de uitvoering en begeleiden van de 'dialoog met de samenleving (2024-2025) Wij verduurzamen onze eigen organisatie en vastgoed (CP 7.2.2) Eind 2023 is het Klimaatplan 'op weg naar een klimaatneutrale organisatie' vastgesteld, een uitwerking van de duurzaamheidsopgave op strategisch niveau. Als vervolg op dit plan is opdracht gegeven aan derden voor het uitwerken van een uitvoeringsprogramma (planvorming 2024). Daarnaast zijn op de korte termijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor bepaalde investeringen. Wij werken in de regio samen aan de Regionale Energie Strategie (CP

Onderdeel	Toelichting
	7.2.3) In het kader van de Regionale energiestrategie (GMR RES) zijn er afspraken gemaakt over de energietransitie (het overschakelen van fossiele energie naar duurzame energie. Deze afspraken zijn vastgelegd in het 'RES-bod 1.0' dat bij NP RES (landelijk) is ingediend. Dit bod is vertaald naar de opgave van de individuele gemeenten, dit bod is bestuurlijk vastgesteld door de betreffende raden. Wij zetten in op energiebesparing (CP 7.2.4). Voor het verbreden van ondersteuningsmaatregelen ten aanzien van energiebesparing in de woningvoorraad is opdracht gegeven aan derden (2024-2025-2026) voor het coördineren en begeleiden van de inzet van energiecoaches en het inrichten van fysieke ondersteuningsloketten. Ook is eind 2023 de duurzaamheidscampagne ZeveNaarMorgen {betaald uit uitvoeringskosten klimaatbeleid} gelanceerd waarmee in- en extern wordt ingezet op het toegankelijker en meer benaderbaar maken van de duurzaamheidstransitie, het stimuleren en activeren van collega's, bedrijven en inwoners om met duurzaamheid aan de slag te gaan.
Majeure ontwikkelingen	Het betaalbaar houden van de energietransitie en er voor zorgen dat iedereen mee kan doen! (bijv. overheidsEsco's etc.)
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Wij verduurzamen onze eigen organisatie en vastgoed (CP 7.2.2) In vervolg op het Klimaatplan is opdracht gegeven aan derden voor het uitwerken van een uitvoeringsprogramma klimaatneutrale organisatie (planvorming 2024). Vooruitlopend op vaststelling van het uitvoeringsprogramma heeft de gemeenteraad reeds budget opgenomen in de meerjarenbegroting 2024-2027. Of dit budget afdoende is, moet blijken uit het op te stellen uitvoeringsprogramma.
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Wij verduurzamen onze eigen organisatie en vastgoed (CP 7.2.2) Wanneer aanvullende middelen nodig zijn voor uitvoering van het uitvoeringsprogramma klimaatneutrale organisatie, wordt dit opgevoerd in de kadernota 2026 en verder.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Het niet kunnen leveren wat het Rijk van de gemeenten vragen bij de energietransitie. Met allerlei consequenties (niet voldoen aan het klimaatakkoord, niet voldoen aan de internationale afspraken, het bereiken van onomkeerbare situaties etc.) Wij verduurzamen onze eigen organisatie en vastgoed (CP 7.2.2) Gemeente Zevenaar vervult een voorbeeldfunctie voor inwoners en bedrijven. Door stopzetten van beleid ontstaat het risico dat ook zij temporiseren en/of dat wij niet meer serieus worden genomen. Ook zijn er diverse wettelijke verplichtingen in het beleid opgenomen (onder andere de Energiebesparingsplicht en Rapportageverplichting werkgebonden personenmobiliteit). Stopzetten van het beleid betekent dat wij niet voldoen aan deze wettelijke taken als ook het behalen van

Onderdeel	Toelichting
	eigen klimaatdoelstellingen 2030/2050.

Taakveld 7.4: Milieubeheer - Aardgasvrij

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Warmtetransitie visie (vastgesteld 2019): aardgasvrij in 2040
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Werken aan een aardgasvrij Zevenaar in 2050 (CP 7.3.1) Het actualisatie van de Transitievisie warmte en het opstellen van het Warmteprogramma: voor het onderzoek naar kansrijke alternatieven voor aardgas is opdracht verleend (bouwsteen voor de Wtv). Dit onderzoek wordt betaald uit de CDOKE-gelden. Daarnaast lopen een tweetal concrete onderzoeken/projecten: Wijk van de Toekomst en pilot Angerlo Aardgasvrij – fase 2 – het komen tot een Wijkuitvoeringsplan (WUP) en warmtenet Spijk – gebruik van restwarmte van de steenfabriek). Wij zetten in op een warmtenet en het gebruik van restwarmte (CP 7.3.2) Voor stad Zevenaar onderzoekt gemeente Zevenaar de mogelijkheden voor de aanleg van een warmtenet met bijbehorende verplichtingen (verleende opdrachten) en uitgesproken intenties naar partners (zoals woningcorporaties, bedrijfsleven, inwoners, etc.) Binnen de RES-regio het warmtespoor (incl. RES warmtecluster AVR) heeft Zevenaar de intenties uitgesproken om tot een gezamenlijke aanpak te komen voor het verdelingsvraagstuk restwarmte (dit vraagt m.n. uren inzet en een eventuele bijdrage voor onderzoek)
Majeure ontwikkelingen	Vanuit (toekomstige) wet- en regelgeving (o.a. Wgiw, Wcw) worden gemeente verplicht om iedere vijf jaar een warmteprogramma op te stellen waarin wordt beschreven in welke wijken zij de komende tijd aan de slag gaan met verduurzaming of het aardgasvrij maken. Het warmteprogramma wordt geborgd in de Omgevingsvisie en is bindend. Bij de implementatie van de Wcw en de Wgiw moet de gemeente zgn warmtekavels aanwijzen zodat publieke en/of combi met private partijen daarmee aan de slag kunnen. Wat de impact hiervan is op de organisatie is nog niet bekend'. In de kamerbrief van 21 oktober 2022 heeft de minister voor Klimaat en Energie aangekondigd van plan te zijn om in de wet collectieve warmtevoorziening (Wcw) op te nemen dat warmtebedrijven die collectieve warmte infrastructuur exploiteren (netten met meer dan 1.500 aansluitingen), voor tenminste 51% in publieke handen moet zijn (aandelen direct of indirect in handen van een overheid). Dit vraag iets voor de rol- en positie van gemeente Zevenaar waarbij de begrippen 'betaalbaar, betrouwbaar en uitvoerbaar' centraal staan (ook impact op organisatie).

Onderdeel	Toelichting
	Daarnaast zal het ontwikkelen/realiseren van kleine warmtenetten via het GWIB ook om een (financiële) rol van de gemeente vragen.
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Voor de uitrol van aardgasvrij (proces en begeleiding) zijn (nog) geen middelen gereserveerd. (= uitvoering geven van de Warmtetransitievisie) Voor de eventueel benodigde investeringen bij deelname aan een warmtenet zijn geen middelen gereserveerd.
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Het niet kunnen leveren wat het Rijk van de gemeenten vraagt bij de warmtetransitie. Met allerlei consequenties (niet voldoen aan het klimaatakkoord, niet voldoen aan de internationale afspraken, het bereiken van onomkeerbare situaties etc.) Gezichtsverlies ten aanzien voor het commitment en de samenwerkingen die zijn aangegaan met o.a. woningcorporaties, bedrijven en inwoners.

Taakveld 7.4: Milieubeheer - Klimaat

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	7.5.1 Wij nemen maatregelen ter voorkoming van wateroverlast en droogte Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie 7.5.2 Wij verminderen hittestress Programma dat geborgd wordt in het uitvoeringsprogramma Klimaatadapatie
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	In het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie, vastgesteld door gemeenten Westervoort, Duiven en Zevenaar en het Waterschap Rijn en IJssel, staat vastgesteld dat wij aan dertien projecten meewerken en meebetalen. Voor veel van deze projecten zijn de gelden al vastgesteld en staan die op bestaande budgetten. Voor sommige projecten krijgen wij hier gewoon een rekening van conform de verdeelsleutel nadat dit heeft plaatsgevonden. Voorbeelden hiervan zijn: Subsidieregeling de Liemers (komt nog op de collegetafel). Gemeentelijk vastgoed klimaatadaptief inrichten. Afkoppelkansen kaart. Droogteonderzoek met bijbehorend handelingsperspectief.
Majeure ontwikkelingen	Klimaatadaptatie grenst aan de volgende gemeentelijke taakvelden: het inrichten van de leefomgeving, recreatie, volksgezondheid en milieu, en veiligheid. De grote ontwikkelingen op deze gebieden zijn: Landelijke maatlat klimaatadaptatie; Provinciaal kader leefbare verstedelijking; Actieplan groene schoolpleinen; Veranderende weerspatronen met extremer weer. In de gemeente werken we aan revitaliseringsprojecten van de openbare ruimte waarin het riool op de schop gaat. Dit gaat ook het veld volkshuisvesting aan, waar de publieke ruimte opnieuw ingericht moet

Onderdeel	Toelichting
	worden om aanhoudende hitte- en wateroverlast te kunnen verdragen, evenals de droogteproblematiek en mogelijke overstromingen. Op gemeentelijk niveau zijn hiervoor documenten zoals de menukaart hitte, het ruimtelijk afwegingskader klimaatadaptieve gebouwde omgeving, en water en bodem sturend als leidend principe gecreëerd. Er gaat worden verwacht van de gemeente dat we visie hebben op de inrichting van de toekomstige woningvoorraad, en de huidige openbare ruimte toekomstbestendig inrichten. Hier zijn financiële plaatjes aan gekoppeld. Het college heeft besloten om mee te koppelen waar het kan met bestaande opgaven.
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Beleid dat wel in het uitvoeringsprogramma staat, maar nog geen budget aan gekoppeld is: Gemeentelijk vastgoed klimaatadaptief inrichten. Actieplan schoolpleinen Klimaatadaptieve lessen op scholen.
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Voor de drie genoemde projecten hierboven zal nog in de kadernota moeten worden opgenomen als het niet geborgd is in de budgetten bij BOR.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Als we de doelstellingen omtrent water- en hitteoverlast niet halen, krijgen we vaker water op straat en schade aan panden. Ook gaan we door de hitteoverlast vaker oversterfte meemaken in warme periodes. Door aanhoudende droogte kan gewassenverlies optreden en krijgen we door bodemdaling en inklinking krijgen we ook lokaal schade aan panden Als we geen nieuw beleid invoeren om de toekomstige problematiek te voorkomen, worden de voorgenoemde situaties alleen verergerd. Het klimaat verandert en wordt steeds extremer en warmer.

Taakveld 7.4: Milieubeheer - Biodiversiteit

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Op het moment zijn hier nog geen meerjarige verplichtingen over aan gegaan. Er zijn eenmalige uitgaves die de biodiversiteit bevorderen. Wel kijken we of het mogelijk is om een biodiversiteitsvisie en uitvoeringsprogramma op te zetten die lange termijn doelstellingen in acht neemt en daar subsidies voor verstrekt.
Majeure ontwikkelingen	Landelijk wordt de roep om de biodiversiteit te versterken steeds groter. Op het moment heeft Nederland nog maar 14% van de MSA (mean species abundance, of het gemiddelde percentage van de voorkomendheid van soorten in het alternatief waar er geen bebouwing is), terwijl de MSA globaal op 70% ligt. Het verlies van ecosysteemdiensten, wat gepaard gaat met een complete instorting van de biodiversiteit, zal in Nederland alleen al in de triljoenen liggen volgens de Nederlandsche Bank.

Onderdeel	Toelichting
	Gemeente specifiek worden de taken steeds uitgebreider. De provincie heeft doelstellingen voor de groenblauwe dooradering gezet, waar gemeenten aan moeten meewerken om die te behalen. Ook bestaan er kaderrichtlijnen voor water, vogels, en bredere biodiversiteitskaders op Europees en nationaal niveau die we moeten behalen. Eind 2024 zal hier een begroting voor gemaakt moeten worden. In 2025 kan het biodiversiteitsprogramma vastgesteld worden
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Uitvoeringsprogramma biodiversiteit.
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Aan de raad wordt eerst een aantal opties voorgelegd over een biodiversiteitsvisie. Hierop volgend wordt een biodiversiteitprogramma ontwikkeld. De financiële kosten verbonden aan dit uitvoeringsprogramma zijn afhankelijk van het ambitieniveau van het college en de doelstellingen die de raad wil opnemen in de biodiversiteitsvisie.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Er is op het moment vrij weinig beleid op het vlak van biodiversiteit. Dat betekent niet dat er niets gebeurt, integendeel. Het staat alleen niet geborgd in een overkoepelende visie. Als al het beleid wegvalt, dan kan er overal gekapt worden, komt er waarschijnlijk een hogere mate van bodemverontreiniging voor, en zullen populaties van verscheidene plant- en diersoorten verder kelderen. Dit geldt ook als er verder geen nieuw beleid meer wordt ingevoerd.

Financiën Volkshuisvesting, RO en Stedelijke Vernieuwing

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.762	17	1.745	299	1.446	66%	1.000
8.3 Wonen en bouwen	2.968	12	2.956	951	2.005	66%	1.300
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	**4.730**	**29**	**4.701**	**1.250**	**3.451**		**2.300**

Taakveld 8.1: Ruimtelijke ordening

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Structuurvisie Zevenaar 2012-2030 Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030 Integraal Accommodatieplan 2020-2040 (IAP) Nota Grondbeleid Zevenaar 2021 Woondeal Arnhem Nijmegen 2.0 (2023) Nota vastgoedbeleid Liemerse Woonagenda 2020 Toets- en afwegingskader grootschalige duurzame energieopwekking (zon en wind) VAB-beleid (2012)
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Compensatie gederfde inkomsten zandwinning Rhederlaag
Majeure ontwikkelingen	Implementatie Omgevingswet: voorbereiden en vaststellen van de gemeentelijke omgevingsvisie; voorbereiden en vaststellen van gebiedsgerichte programma's; voorbereiden en vaststellen van het omgevingsplan. Opstellen milieubeleidsstukken
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Opstellen van een gebiedsdekkend Omgevingsplan voor de gemeente Zevenaar, opstellen gebiedsgerichte programma's, opstellen

Onderdeel	Toelichting
	milieubeleidsstukken
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Actualisatie VAB-beleid à Toezegging Raad (2024)
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Gemeenten spelen een cruciale rol in de toekomst van het landelijk gebied. Zij weten als geen ander welke impact de stikstofaanpak heeft op de gezinnen van deze bedrijven en de gemeenschap in het algemeen. Gemeenten weten als geen ander wat de ondernemers nodig hebben om vooruit te kunnen en hoe ze het landelijk gebied weer perspectief kunnen bieden. Dat doen ze met de samenleving en vanuit hun rol als verantwoordelijke voor de planologische herbestemming en vergunningverlening. Om stoppende Agrariërs perspectief te kunnen bieden is actualisatie nodig van het VAB-beleid Wanneer we niet gaan investeren in een gebiedsdekkend omgevingsplan voor 2032 voldoen we niet aan een wettelijke verplichting.

Taakveld 8.3: Bouwen en wonen

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Huisvestingsverordening 2024, Woondeal Arnhem-Nijmegen 2.0 (2023) Plan Woningbouw (2022), Liemerse woonagenda (2020), Richtlijnen woningbouw 2020 Beleidsregels voor het verlenen van tijdelijke omgevingsvergunning voor de huisvesting van arbeidsmigranten (2020) Beleidsplan vergunningverlening, Toezicht en handhaving, Omgevingsrecht, APV en bijzondere wetten 2024.
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Bestuursovereenkomst uitvoering Urgentieregeling (2024-2028)
Majeure ontwikkelingen	Implementatie Wet versterking regie volkshuisvesting (regie op hoeveel, waar en voor wie. Voldoende betaalbare woningen, kortere procedures en eerlijke verdeling) Opstellen van een volkshuisvestingsprogramma (artikel 4.33 van het Besluit kwaliteit leefomgeving) Opstellen Woonzorgvisie; Evenwichtige verdeling van urgent woningzoekenden.
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Uitvoering van de Wet versterking regie Volkshuisvesting. Stedelijke vernieuwing: gebiedsgerichte aanpak woningvoorraad, woonomgeving en voorzieningen;
Investeringsbudgetten/ Nieuw beleid	Uitvoering volkshuisvestingsprogramma en Woonzorgvisie.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	De Wet versterking regie Volkshuisvesting geeft overheden de juiste wettelijke instrumenten om – met meer tempo en doorzettingskracht – te sturen op de woningbouwopgave. Hiermee moet de gemeente zorgen voor voldoende woongelegenheid in het betaalbare segment en gelijke

Onderdeel	Toelichting
	kansen creëren voor urgent woningzoekenden. Het opstellen van een volkshuisvestingsprogramma is ook een wettelijke verplichting. Mocht de gemeente dat niet doen dan heb je kans op toename van dakloosheid, stijging van huisvestingskosten, verergering van sociale ongelijkheid, slechte leefomgeving, gezondheidsrisico's, minder sociale cohesie en economische instabiliteit. Een ander risico is dat we onze woningbouwopgave niet halen.

Financiën Algemene middelen

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven
0.10 Mutaties reserves	2.393	0	2.393	5.423	-3.030
0.11 Resultaat van de rekening van bat..	-379	0	-379	12	-391
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	2.231	533	1.698	816	882
0.5 Treasury	540	-1.852	2.392	896	1.496
0.61 OZB woningen	960	0	960	8.826	-7.866
0.62 OZB niet-woningen	30	0	30	5.948	-5.918
0.63 Parkeerbelasting	0	0	0	1.277	-1.277
0.64 Belastingen overig	262	0	262	223	39
0.7 Algemene uitkeringen en overige ui..	0	0	0	95.940	-95.940
0.9 Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0
2.2 Parkeren	1.032	403	629	1	628
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	8.685	-142	8.827	8.685	142
3.4 Economische promotie	321	1	320	448	-128
7.2 Riolering	4.172	1.034	3.138	5.115	-1.977
7.3 Afval	4.389	190	4.199	5.036	-837
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	323	31	292	135	157
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijvente..	5.102	530	4.572	5.100	-528
Algemene Middelen	**30.061**	**728**	**29.333**	**143.881**	**-114.548**

Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Toelichting: omdat het gemeentelijk vastgoed over diverse taakvelden versnipperd is, kan dit beschouwd worden als basis voor de taakstellingen binnen het beheer en de ontwikkelingen van het gemeentelijk vastgoed.

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Nota Vastgoedbeleid (2017), Integraal Accommodatieplan (2020), Groenstrokenbeleid (2019), bezuinigingsopgave vastgoedlocaties.
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Alle verbintenissen die zijn aangegaan tussen gemeente en externe partijen (huurovereenkomsten/erfpacht/recht van opstal/pacht/etc.), in beperkte mate onderhoudscontracten (meeste contracten zijn jaarlijks opzegbaar). Terugkoop brandweerkazerne Pannerden is een contractuele verplichting.
Majeure ontwikkelingen	Verduurzaming maatschappelijk vastgoed (klimaatdoelstellingen 2030 en 2050, aardgasvrij), klimaatadaptief en circulair bouwen en verbouwen, onzekerheid kosten inkoop gas en elektriciteit.
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed, slechts beperkte budgetten voor korte termijn beschikbaar bij RO cluster duurzaamheid. Klimaatadaptatie is nagenoeg niet opgenomen in budgetten.
Investeringsbudgetten/ Nieuwe beleid	Aan de verduurzamingsrealisatie conform de routekaart verduurzaming (onderdeel van het IAP) is geen budget toegekend. Het beleid rondom klimaatadaptief en circulair (ver)bouwen wordt momenteel ontwikkeld. Daarnaast is er nog geen investeringsbudget voor de terugkoop brandweerkazerne Pannerden.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Klimaatdoelstellingen 2030 en 2050 worden niet behaald.

Taakveld 0.61 Onroerende zaakbelasting + 0.62 OZB-niet woningen

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Verordening onroerende zaakbelasting
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	De belastingaanslagen worden geprint en verstuurd door DataB. Geen contract, op offertebasis.
Majeure ontwikkelingen	Geen
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Geen
Investeringsbudgetten/ Nieuwe beleid	Geen

Onderdeel	Toelichting
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Afschaffing van de onroerende zaakbelasting betekent een inkomstenderving.

Taakveld 0.63 Parkeerbelasting

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Parkeerverordening en parkeerbelastingverordening
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Onderhoud parkeerautomaten (contract loopt nog 6 jaar) Onderhoud toegang centrumafsluiting (contract loopt nog 6 jaar) Onderhoud Stadsparkeren/IP Parking (contract loopt nog 7 jaar) Vergunningenapplicatie
Majeure ontwikkelingen	Digitalisering van de parkeervergunningen is lopende, nog niet afgerond. Tariefverhoging vanaf 1-6-2024 van € 0,90 naar € 1,- per uur (kortparkeren) en van € 1,90 naar € 2,30 per 5 uur en 3,80 naar € 4,30 per dag (lang parkeerlocaties). Pilot vanaf 1 juni 2e uur gratis parkeren.
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	De verdere digitalisering van de lopende vergunningen, geschat € 5.000 - € 10.000
Investeringsbudgetten/ Nieuwe beleid	n.v.t.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Parkeerorganisatie inkomsten/uitgaven is kostendekkend ingericht. Om die reden n.v.t.

Taakveld 0.64 Belastingen overig

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Geldende verordening precariobelasting en reclamebelasting, geen hondenbelasting (onlangs afgeschaft), geldende regeling kwijtschelding
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	-De opbrengst van de reclamebelasting wordt onder aftrek van de perceptiekosten overgemaakt naar een ondernemersfonds. -De kwijtschelding en oninbare belastingaanslagen worden gedekt bij de tariefberekeningen. -De belastingaanslagen worden geprint en verstuurd door DataB. Geen contract, op offertebasis.
Majeure ontwikkelingen	Geen

Onderdeel	Toelichting
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Geen
Investeringsbudgetten/ Nieuwe beleid	Geen
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	-Het afschaffen van de precariobelasting betekent een inkomstenderving. -Het afschaffen van de reclamebelasting betekent een inkomstenderving voor het ondernemersfonds die activiteiten in de gemeente Zevenaar organiseert.

Taakveld 0.7 Algemene uitkering en overige uitkering gemeentefonds

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Er zijn geen eigen beleidsnormen vastgelegd. Hieronder een aantal posten met een eigen gemeentelijke invulling: **Hervormingsagenda** De korting vanwege de Hervormingsagenda (€ 1.017 miljoen) is in Zevenaar in de algemene uitkering verwerkt. Dit is voor Zevenaar € 2.600.000 in 2027. In de begroting is bij de jeugd nog geen besparing opgenomen. De besparing moet dus nog begroot worden en levert daardoor een mogelijk voordeel op van € 2.600.000. **Aanvullende korting jeugd € 511 miljoen** Deze post bedraagt voor Zevenaar € 1.400.000. De korting op de algemene uitkering is verwerkt in de begroting. Bij de jeugd is op taakveld 6.72A een opbrengst begroot van € 1.400.000. Deze korting is dus neutraal opgenomen in de begroting. **Verwerking BCF onder plafond** In de algemene uitkering is structureel een stelpost van € 700.000 opgenomen voor de verwachte uitkering van de ruimte van het BCF onder het plafond. De laatst bekende voorlopige afrekening van het BCF onder het plafond was in september 2023 voor € 861.000.
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	n.v.t.
Majeure ontwikkelingen	n.v.t.
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Hervormingsagenda. Zie hierboven.
Investeringsbudgetten/ Nieuwe beleid	n.v.t.
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	n.v.t.

Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Collegeprogramma, Regionaal Programma Werklocaties, Omgevingsvisie.
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	7PoortI is een grex en loopt al jaren. Voor 7PoortII wordt gelijktijdig met het vaststellen van het bestemmingsplan ook de grondexploitatie geopend (geagendeerd voor de raad van juni 2024).
Majeure ontwikkelingen	7PoortII
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Zie hiervoor. Verder is er een voorbereidingskrediet beschikbaargesteld van afgerond 1 miljoen. En een aankoopkrediet van 26 miljoen.
Investeringsbudgetten/ Nieuwe beleid	Zie hiervoor
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Geen ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein 7PoortII. Er zijn al verplichtingen aangegaan in de vorm van grondaankopen, die dan afgewaardeerd moeten worden en mogelijke schadeloosstellingen. Geen locaties voor bedrijfsverplaatsingen of uitbreidingen in de regio. Dit kan gevolgen hebben voor de werkgelegenheid.

Taakveld 3.4 Economische promotie

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Geldende verordening toeristenbelasting, geen vermakelijkhedenretributie (onlangs afgeschaft) en forensenbelasting
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	-De opbrengst van de toeristenbelasting is wettelijk vrij besteedbaar, maar door de gemeente Zevenaar beperkt tot Recreatie en Toerisme. -De opbrengst bij kermissen is op basis van huurovereenkomsten (staangeld). -De belastingaanslagen worden geprint en verstuurd door DataB. Geen contract, op offertebasis.
Majeure ontwikkelingen	Geen
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	Geen
Investeringsbudgetten/ Nieuwe beleid	Geen
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Afschaffing van de toeristenbelasting betekent een inkomstenderving.

Taakveld 7.2 Riolering

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Het Watertakenplan. In dit plan worden benodigde kosten t.b.v. beheer, onderhoud en vervangingen van het rioolsysteem voor een periode van vijf jaar opgenomen, inclusief klimaatadaptieve maatregelen. De totale rioleringskosten worden gedekt door de rioolheffing.
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Geen
Majeure ontwikkelingen	Geplande vervangingen
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	
Investeringsbudgetten/ Nieuwe beleid	
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Dit kan negatieve gevolgen hebben op de volksgezondheid en het milieu. Uitstel van vervangingsinvesteringen (niet exploitatie) zou een optie kunnen zijn. Dit kan leiden tot lagere bedrijfszekerheid en relatief hogere onderhoudskosten. De hoogte van rioolheffing zou in dat geval tijdelijk kunnen worden verlaagd.

Taakveld 7.3 Afval

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Startnotitie afvalbeleidsplan Klimaatplan -geformuleerde doelstellingen hebben invloed op afvalstoffenbeleid-
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Gemeenschappelijke regeling Reinigingsdienst de Liemers Aanbestedingen transport en verwerking huishoudelijke afvalstromen
Majeure ontwikkelingen	2030 - minimaal 60% van al het huishoudelijke afval recyclen
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	- uitbreiding inzameling luiers- en incontinentiemateriaal structurele kosten - zomerinzameling gft structurele kosten
Investeringsbudgetten/ Nieuwe beleid	- uitbreiding inzameling luiers- en incontinentiemateriaal investeringskosten
Wat zijn de risico's van stopzetten van beleid?	Niet voldoen aan vastgestelde doelstellingen Niet voldoen aan de landelijke doelstelling
	Kosten worden vanuit afvalstoffenheffing bekostigd, kostendekkend.

Onderdeel	Toelichting
	Mogelijkheid om nieuw beleid niet door te voeren, afvalstoffenheffing lager te houden en elders (bijv. OZB) op te plussen.

Taakveld 8.2 Grondexploitatie

Onderdeel	Toelichting
Eigen beleidsnormen	Inrichting openbare ruimte (HIOR), duurzaamheidseisen, woonprogramma
In welke mate zijn meerjarige verplichtingen aangegaan?	Voor de lopende grexen zijn meerjarige verplichtingen aangegaan en (contractuele) beloftes gedaan. Daar is moeilijk van af te wijken. Voor nieuw op te stellen grexen kan door te sleutelen aan de kostenkant en opbrengstenkant een beter financieel resultaat worden bewerkstelligd. Dit gaat dan wel ten koste van de gewenste kwaliteit en programma van de plannen.
Majeure ontwikkelingen	Groot Holthuizen, Vastgoedlocaties, WVG locaties
Welke opgaves zijn nog niet budgettair vertaald?	WVG-locaties
Investeringsbudgetten/ Nieuwe beleid	WVG-locaties
Wat zijn de risico’s van stopzetten van beleid?	Geen woningbouwontwikkeling

BMC

Databankweg 26D
3821 AL Amersfoort

Postbus 490
3800 AL Amersfoort

(033) [redacted]
info@bmc.nl
www.bmc.nl

KvK BMC Advies 32078667
IBAN NL[redacted]
BTW NL[redacted]

Colofon

Mei 2024

Classificatie	:	Intern gebruik
Namen adviseurs	:	• [redacted] •
Projectnummer	:	PO044037

Kijk voor meer informatie op onze website: www.bmc.nl

Benchmarkanalyse gemeente Zevenaar

BMC

YACHT GROUP

Aanleiding en opdracht (1)

Gemeentefinanciën onder druk

De financiën van gemeenten staan voor de langere termijn onder druk. Voor de korte termijn (tot en met 2025) is er brede overeenstemming dat de middelen toereikend zijn. Vorig jaar rekende de VNG uit dat gemeenten vanaf 2026 € 3 miljard zouden inleveren op de algemene uitkering. In antwoord op Kamervragen is dat bedrag min of meer bevestigd door het kabinet. Ook eerdere analyses, waaronder die van het COELO, kwamen uit op dit bedrag. Uit het meest recente onderzoek dat door BDO is uitgevoerd, blijkt dat gemeenten voor 2026 rekenen met een negatief saldo van ongeveer € 1 miljard.

In de Voorjaarsnota heeft het Rijk aangegeven dat de Opschalingskorting van € 675 miljoen met ingang van 2026 definitief geschrapt wordt. Daar staat echter een eenmalige korting van € 675 miljoen in 2025 tegenover.

Vanaf 2026 een negatief saldo in Zevenaar

In de kadernota 2024-2027 had de gemeente Zevenaar te maken met negatieve begrotingssaldi. Begin juni 2023 is onder de noemer ‘vervolgtraject kadernota’ een traject gestart om dit voor de korte termijn (2024 en 2025) te herstellen. De insteek hierbij was om het voorzieningenniveau op peil te houden, waarbij de maatregelen zo min mogelijk impact hebben op de maatschappij. Daarbij is onder meer gekeken of er rek in reeds beschikbaar gestelde budgetten zat, of het noodzakelijk was om alle budgetten te indexeren, er dekking uit reserves mogelijk was en of er sprake was van planningsoptimisme. Dit traject heeft ervoor gezorgd dat voor de jaren 2024 en 2025 een reëel sluitende begroting kon worden opgesteld. De jaren vanaf 2026 geven echter een negatief saldo te zien.

BMC
YACHT GROUP

Aanleiding en opdracht (2)

Deze negatieve saldi worden mede veroorzaakt door de hierboven beschreven ontwikkelingen. Gezien de hoogte van het structurele tekort, wil de gemeente Zevenaar tijdig anticiperen op de financiële situatie vanaf 2026. De opstelling van het Rijk is hierin medebepalend en zorgt voor onzekerheid. Gezien deze onzekerheid is een ‘strategiebepaling voor een gezonde toekomst’ opgesteld waarin we verschillende momenten hebben geformuleerd waarop we de benodigde maatregelen kunnen treffen, zodat we ook op de lange termijn een structureel sluitende begroting kunnen presenteren. De gemeente Zevenaar gaat ervan uit dat er nog een gedeeltelijke compensatie van het Rijk zal plaatsvinden.

Verwacht wordt dat voor het structureel en reëel sluitend maken van de jaren 2026 en 2027 maatregelen nodig zijn die nadrukkelijk de dienstverlening en het voorzieningenniveau raken. Het gaat om een traject met een lange doorlooptijd en grote complexiteit.

Opdracht

De gemeente Zevenaar heeft BMC opdracht gegeven tot het maken van een analyse en verwacht daarbij de volgende resultaten:

- Een beleidsmatige en technische analyse op taakveldniveau (en kostenstructuur) met inbegrip van een vergelijking met andere (vergelijkbare) gemeenten.
- Inzicht in beïnvloedbaarheid van de begroting (baten en lasten). Hierbij moet een focus (verdieping) plaatsvinden op de taakvelden van het sociaal domein (met name programma 6). Het resultaat moet integreerbaar zijn in Lias voor meerjarig gebruik.
- Inzicht in hoe we de vrije ruimte in de gemeente Zevenaar hebben ingevuld. Wat is (minimaal) wettelijk en wat is eigen beleid/lokale beleidskeuze? Welke beleidskaders spelen een rol?
- Een lijst met mogelijke, realistische bezuinigingsrichtingen. Op welke medebewindstaken zijn bezuinigingen mogelijk?

.

BMC
YACHT GROUP

Aanleiding en opdracht (3)

- Het begrotingsadvies 2025-2028 van de VNG d.d. 1 maart 2024 moet hierbij in acht worden genomen. Dit betekent in ieder geval het in beeld brengen van ‘de vijf meest significante ombuigingsmaatregelen, hun consequenties en het taakveld dat daarmee geraakt wordt.’ En het in concept opstellen van het onderdeel ‘Maatregelen vanwege korting gemeentefonds 2026’.
- Voorstel voor een taakstellingsbedrag per domein op basis van de beïnvloedbare ruimte. Voorstel voor het doorlopen van het vervolgproces om te komen tot een sluitende reële begroting.
- Presenteren van de resultaten aan de raad/de raad meenemen in de resultaten.
- Het onderzoekrapport is uiterlijk 1 mei 2024 gereed.

Rapportage

Deze rapportage bevat de resultaten van de eerste twee stappen. De analyse op taakveldniveau en inzicht in de modelmatige beleidsvrijheid. Op basis van deze uitkomsten worden de volgende stappen vormgegeven.

BMC
YACHT GROUP

Vergelijkbaarheid

BMC

YACHT GROUP

Referentiegroep: vier criteria

Referentiegroep: bepalen aan de hand van vier criteria

We bepalen de referentiegroep aan de hand van een viertal criteria, die we hier nader toelichten. Het eerste criterium betreft de ***sociale structuur.*** Het ministerie van Binnenlandse Zaken hanteert bij zijn begrotingsanalyse, mede op basis van de maatstaven van het gemeentefonds een vierdeling. Deze indeling wordt ook gehanteerd.

a. Goede sociale structuur
b. Redelijke sociale structuur
c. Matige sociale structuur
d. Zwakke sociale structuur

Het tweede criterium betreft de ***centrumfunctie***. Wanneer de gemeente een sterke centrumfuncties heeft, staan daar vaak hogere uitgaven (en een hogere gemeentefondsuitkering) tegenover. Ook deze indeling is gebaseerd op de begrotingsanalyse van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en kent de volgende indeling:

a. Sterke centrumfuncties
b. Redelijke centrumfuncties
c. Weinig centrumfuncties
d. Zonder centrumfuncties

Grootteklasse

De grootteklasse is gebaseerd op de CBS-indeling naar rato van het aantal inwoners. De volgende indeling wordt gehanteerd.

a. Waddeneilanden
b. Kleiner dan 10.000 inwoners
c. 10.001 tot 20.000 inwoners
d. 20.001 tot 50.000 inwoners
e. 50.001 tot 100.000 inwoners
f. 100.000+ exclusief G4
g. G4-gemeenten

De mate van stedelijkheid

De mate van stedelijkheid is gebaseerd op basis van de CBS-indeling naar **omgevingsadressendichtheid.** De volgende indeling wordt gehanteerd.

a. Zeer sterk stedelijk
b. Sterk stedelijk
c. Matig stedelijk
d. Weinig stedelijk
e. Niet stedelijk

BMC
YACHT GROUP

Referentiegemeenten

20.000 tot 50.000 inwoners
Matig stedelijke gemeente
Gemeente met een redelijke sociale structuur
Gemeente met een redelijke centrumfunctie

Borne	24.526
Boxtel	33.761
Geldrop-Mierlo	40.463
Haaksbergen	24.503
Oldenzaal	31.919
Stede Broec	22.135
Vught	32.115
Waalwijk	49.945
Wijchen	41.540
Winterswijk	29.253

BMC
YACHT GROUP

Uitgangspunten voor de benchmark

IV3-informatie
De gegevens in de benchmark zijn gebaseerd op de IV3 informatie (informatie voor derden) die de gemeenten bij het CBS aangeleverd hebben. De cijfers voor de begroting 2024 zijn gebaseerd op de cijfers van de zgn. "2e plaatsing" van januari 2024.

Bedragen per inwoner
De benchmarkcijfers zijn weergegeven in bedragen per inwoners, tenzij anders aangegeven.

Negatieve bedragen zijn lasten, positieve bedragen zijn opbrengsten
De lasten zijn uitgedrukt in negatieve bedragen; de baten worden uitgedrukt in positieve bedragen.

Netto-lasten, tenzij anders aangegeven
In de regel presenteren we de netto-lasten; dat wil zeggen de lasten na aftrek van corresponderende inkomsten. Soms worden lasten en baten tot hun bruto bedrag weergegeven. Waar daar sprake van is, wordt dat aangegeven.

Afwijkingen zijn gekleurd weergegeven
Daar waar de gemeente afwijkt van de referentiegroep, zijn de afwijkingen in kleur weergegeven. De afwijkingen zijn gekleurd weergegeven, indien ze groter zijn dan 10 euro per inwoner. Dat is als volgt weergegeven.

Positieve afwijking van meer dan 25 euro
Positieve afwijking van 10 tot 25 euro

Negatieve afwijking van meer dan 25 euro
Negatieve afwijking van 10 tot 25 euro

Hogere inkomsten gelden als een positieve afwijking
In alle gevallen, dus ook bij hogere belastingopbrengsten, gelden hogere inkomsten als een positieve afwijking. Hogere belastingopbrengsten zijn dan ook in groen weergegeven.

BMC
YACHT GROUP

Hoofdlijnen van de benchmark (1)

Op de volgende twee pagina's laten we op hoofdlijnen de conclusies van de benchmark zien. Hier presenteren we alvast de belangrijkste conclusies.

OZB

Wanneer we de Begroting 2024-gegevens vergelijken, zien we op hoofdlijnen dat de belastingopbrengsten van Zevenaar op het niveau liggen van de referentiegroep. De OZB-opbrengst ligt beduidend hoger dan die van de referentiegroep.

Parkeerbelasting

De opbrengst voor de parkeerbelasting is in Zevenaar hoger dan in de referentiegemeenten.

Afvalstoffenheffing

In de statistieken, zoals die door het COELO worden gehanteerd, ligt de afvalstoffenheffing per huishouden in Zevenaar beduidend lager dan het gemiddelde in de referentiegroep. Dat kan worden veroorzaakt door Diftar en de uitgangspunten die in de COELO vergelijking zijn gekozen.

Meer huishoudens met een laag inkomen en meer bijstandsontvangers

Per saldo ontvangt Zevenaar € 80 per inwoner meer dan het gemiddelde van de referentiegroep. Dat wordt met name veroorzaakt door het feit dat Zevenaar in vergelijking met de referentiegroep heeft Zevenaar meer huishoudens kent met een laag inkomen en ook meer bijstandsontvangers. Dat laatste vertaalt zich overigens ook in een hogere netto last voor de bijstand (Taakveld 6.3).

Lagere netto uitgaven voor onderhoud wegen

De netto-uitgaven per inwoner voor Verkeer en vervoer is € 126 ten opzichte van € 150 in de referentiegemeenten, Zevenaar geeft hier gemiddeld minder uit dat de referentiegemeenten.

Kosten parkeren

In vergelijking met de referentiegroep maakt Zevenaar meer kosten voor parkeren. Daar staan de extra opbrengsten voor parkeerbelasting tegenover (onderdeel belastingen). Daar zien we een hogere opbrengst ten opzichte van de referentiegroep.

BMC
YACHT GROUP

Hoofdlijnen van de benchmark (2)

WMO

Het aantal huishoudens met een WMO voorziening ligt hoger dan in het gemiddelde van de referentiegroep. Voor een deel kan dit worden verklaard door het feit dat de grijze druk (het aantal mensen van 65 jaar en ouder uitgedrukt in een percentage van het aantal mensen in de leeftijd van 20 t/m 64 jaar) in Zevenaar hoger ligt dan in het gemiddelde van de referentiegroep.

Jeugd

Het percentage jongeren met jeugdhulp ligt in Zevenaar hoger dan het gemiddelde van de referentiegemeenten. Het aantal huishoudens met een voorziening ogv de Jeugdwet ligt in lijn met die van de referentiegroep. Maar omdat de groene druk in Zevenaar lager is, geeft ook deze indicator een zelfde beeld.

Inkomensvoorzieningen

Het tekort op de inkomensvoorzieningen is weliswaar groter dan dat van de referentiegroep. Maar dit ligt in lijn met de hogere score op de maatstaf bijstandsontvangers in de algemene uitkering.

Jeugdzorg met verblijf

In vergelijking met de referentiegemeenten heeft Zevenaar veel jongeren in een jeugdzorgtraject met verblijf. Dat is een dure voorziening. Dat zien we ook terug in de hogere kosten voor Jeugdzorg met verblijf in vergelijking met de referentiegroep.

Hogere kosten voor WMO-dienstverlening

De kosten voor WMO-dienstverlening (huishoudelijke hulp en vervoer) vallen in Zevenaar hoger uit dan de referentiegroep.

BMC
YACHT GROUP

Hoofdlijnen van de benchmark

Omschrijving	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
Algemene Uitkering	2.374	2.002	2.042	**2.129**
Belastingen	354	273	271	**333**
Bestuur en Burgerzaken	-89	-93	-96	**-61**
Overhead	-464	-411	-350	**-386**
Overige baten en lasten	-11	-16	-38	**-24**
Veiligheid	-138	-111	-106	**-104**
Verkeer, vervoer en waterstaat	-238	-182	-185	**-150**
Economie	-1	0	-14	**-15**
Onderwijs	-133	-103	-110	**-111**
Sport, cultuur en recreatie	-304	-241	-266	**-229**
Sociaal domein	-1.269	-1.013	-1.059	**-1.305**
Volksgezondheid en milieu	-48	-40	-39	**-76**
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	-68	-65	-70	**-77**
Reserves	36	2	20	**76**

BMC
YACHT GROUP

Maatstaven van de algemene uitkering

Gemiddeld € 80 per inwoner meer dan de referentiegroep
Op de volgende pagina is een vergelijking gemaakt op basis van de maatstaven van de algemene uitkering. Per saldo ontvangt Zevenaar € 80 per inwoner meer dan het gemiddelde van de referentiegroep.

Meer huishoudens met een laag inkomen en meer bijstandsontvangers
Vergeleken met de referentiegroep heeft Zevenaar meer huishoudens met een laag inkomen en ook meer bijstandsontvangers. Dat zien we terugkomen in de maatstaven voor de algemene uitkering. Op deze onderdelen ontvangt Zevenaar, omgerekend in een bedrag per inwoner een hoger bedrag dan het gemiddelde van de referentiegroep. Dit vertaalt zich ook in hogere uitgaven op het taakveld 6.3 (inkomensvoorzieningen).

Maatstaf jongeren
De gemeenten in de referentiegroep hebben naar verhouding een iets jongere bevolking en een iets sterkere centrumfunctie. Dat vertaalt zich omgerekend in een lager bedrag per inwoner op deze maatstaven.

Sociaal Domein
Ten opzichte van de referentiegroep ontvangt Zevenaar een lager bedrag voor de integratieuitkering Sociaal Domein. Dit heeft met name betrekking op de uitkering in het kader van de Participatiewet. De vergoeding voor de mensen die onder de oude WSW-regeling vallen, valt hier ook onder. Het ligt in de rede om te veronderstellen dat Zevenaar een kleinere WSW-doelgroep heeft dan het gemiddelde van de referentiegroep. Dat zien we ook terug bij de uitgaven op het taakveld 6.4 (Begeleide participatie).

Hogere uitgaven op taakveld 6.5
Ondanks het feit dat de gemeente Zevenaar een lager bedrag ontvangt op de integratieuitkering Sociaal Domein, zien we op het taakveld 6.5 relatief hoge uitgaven.

BMC
YACHT GROUP

Omschrijving	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
inwoners	526	526	526	**526**
lage inkomens met drempel	441	419	443	**541**
regionale centrumfunctie	185	110	163	**135**
inwoners jongeren jonger dan 18 jaar	148	148	147	**136**
bijstandsontvangers	131	97	96	**119**
omgevingsadressendichtheid (oad)	88	60	69	**59**
oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	86	93	94	**81**
inwoners 75 plus met drempel	70	87	89	**98**
inwoners met migratieachtergrond	61	40	40	**31**
oppervlakte bebouwing woonkernen	51	55	59	**51**
landelijke centrumfunctie	50	27	42	**32**
inwoners met laag opleidingsniveau met drempel	37	40	40	**53**
eenpersoonshuishoudens	39	34	34	**36**
woonruimten * bodemfactor woonkernen	35	35	35	**35**
oppervlakte bebouwing buitengebied	20	28	20	**27**
vast bedrag voor iedere gemeente	30	41	42	**30**
bedrijven	24	24	23	**20**
leerlingen (V)SO	15	10	14	**7**
meerkernigheid	35	51	22	**50**
leerlingen VO	21	18	25	**17**
lokale centrumfunctie	15	14	15	**14**
oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheid	15	12	7	**6**
Oppervlakte historische kern	8	7	2	**6**
overige	91	101	76	**92**
OZB niet woningen eigenaren	-48	-45	-46	**-43**
OZB niet woningen gebruikers	-35	-32	-33	**-32**
OZB woningen eigenaren	-115	-116	-113	**-97**
Herindeling	1	1	2	**0**
Suppletie-uitkeringen	-10	7	-20	**-13**
Art. 12	1	0	0	**0**
Sociaal domein	219	107	133	**109**
Integratie-uitkeringen	0	0	0	**0**
Decentralisatie-uitkeringen	10	9	7	**6**
G4 / Artikel 12 / verschil 2023 - 2024	127			
Verschil IV3 - Maatstafanalyse		-4	-11	**-3**
Totaal begroting 2024	**2.374**	**2.002**	**2.042**	**2.129**

Benchmark maatstaven Algemene uitkering

- De gepresenteerde cijfers zijn in bedragen per inwoner
- De maatstaven zijn geanalyseerd op de begrotingsanalyse 2024

Positieve afwijking van meer dan 25 euro

Positieve afwijking van 10 tot 25 euro

Negatieve afwijking van meer dan 25 euro

Negatieve afwijking van 10 tot 25 euro

BMC YACHT GROUP

Beleidsruimte

BMC

YACHT GROUP

Beleidsruimte (1)

Wet en regelgeving en maatschappelijke normen zijn van belang

Een belangrijke element bij het inventariseren van mogelijkheden voor bezuinigingen is het dat gemeenten te maken hebben met een groot aantal taken die hen van Rijkswege zijn opgelegd. Beïnvloedbare ruimte of beleidsvrijheid is een *relatief begrip*. Gemeenten hebben zich niet alleen aan *wet- en regelgeving te houden*, maar dienen zich ook rekenschap te geven van *maatschappelijke normen*. Zo is er in theorie veel beleidsvrijheid in het sociaal domein, maar maatschappelijk worden verschillen daar veel minder geaccepteerd dan in sommige andere domeinen. Er bestaat dan ook geen absoluut objectieve maat voor het vaststellen van de mate van beleidsvrijheid. Dat erkent ook de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB). De Raad heeft in een adviesrapport een analyse gemaakt van het gemeentelijke takenpakket en inzichtelijk gemaakt welke factoren de mate van beleidsvrijheid bepalen.

De mate van beleidsvrijheid wordt onder meer bepaald door:

a. De mate waarin decentrale overheden de mogelijkheid hebben zelf aanvullende regels te stellen;
b. De gedetailleerdheid waarin gemeenten zich moeten houden aan uitvoeringsregels;
c. De mate waarin er besluitvormingsregels gelden waaraan de gemeenten zich hebben te houden;
d. De mate waarin gemeenten verplicht, dan wel aangewezen zijn of geheel vrij zijn in het aangaan van samenwerkingsverbanden.

Beïnvloedbaar is niet hetzelfde als “franje”

Beïnvloedbaar wil alleen maar zeggen of de gemeente een eigen afweging heeft om bepaalde uitgaven wel of niet te doen. Beïnvloedbaar is niet per definitie hetzelfde als “franje”. Het is zeer wel denkbaar dat de gemeente de eigen beleidsruimte gebruikt voor taken die alom noodzakelijk worden ervaren. Bij deze analyse staat de vraag centraal of de gemeente hierbij een eigen afwegingsruimte heeft.

BMC
YACHT GROUP

Beleidsruimte (2)

Indicatieve rangorde naar de mate van beleidsvrijheid

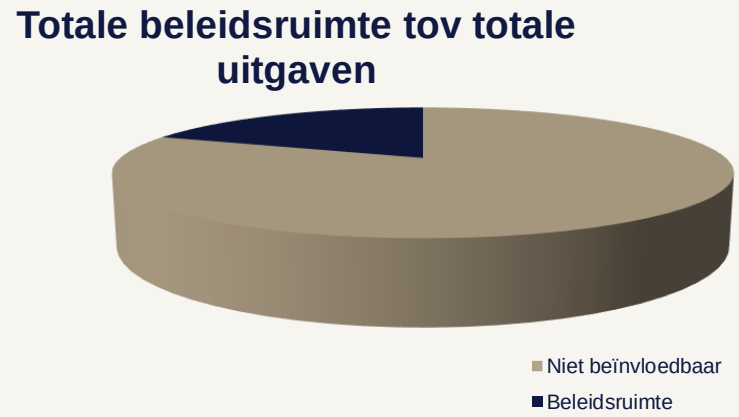
Daarmee komt de Raad tot een rangorde naar de mate van beleidsvrijheid over de verschillende uitgavenclusters. Het betreft hier de netto-uitgaven (na aftrek van corresponderende inkomsten), ongeveer 65% van de totale uitgaven. Bij een score 1 is er weinig sprake van beleidsvrijheid en bij een score van 10 is er sprake van volledige beleidsvrijheid. Deze scores zijn door ons omgezet in percentage ten behoeve van de doorrekening. Dat geeft het volgende beeld.

Beleidsterrein	Indicatieve score	Mate van beleidsvrijheid
Inkomen en participatie	2	10%
Bestuur en organisatie	2	10%
Jeugdzorg	3	15%
Onderwijs / educatie	3	15%
Wijkteams en welzijnswerk	3	15%
WMO & opvangvoorzieningen	4	33%
Openbare orde en veiligheid	4	33%
Volksgezondheid	4	33%
Openbare ruimte	7	66%
Economie	8	80%
Cultuur, sport en recreatie	9	90%

Daarnaast hebben we een correctie aangebracht voor de kapitaallasten.

De vrije beleidsruimte bedraagt ongeveer 19% van de totale lasten

Op basis van deze uitgangspunten hebben we de modelmatige vrije beleidsruimte van de gemeente Zevenaar berekend. De uitkomsten hiervan hebben we weergegeven op de volgende pagina. Daaruit blijkt dat van de totale uitgaven van € 165 miljoen een bedrag van € 32 miljoen vrij beïnvloedbaar is.

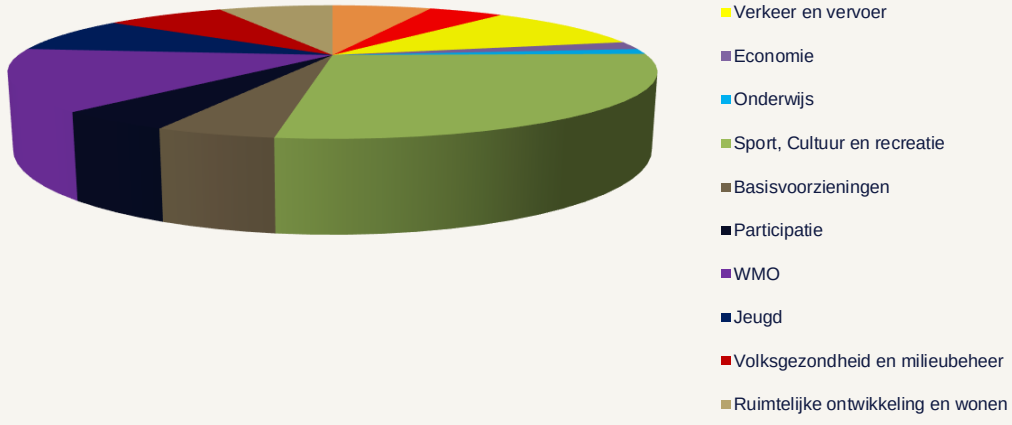

BMC
YACHT GROUP

Beleidsruimte: totaal overzicht

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-ruimte
Bestuur en organisatie	23.083	866	22.217	2.890	19.327	2.000
Openbare orde en veiligheid	4.822	34	4.788	131	4.657	1.500
Verkeer en vervoer	5.988	632	5.356	279	5.077	3.300
Economie	853	37	816	45	771	600
Onderwijs	6.098	2.376	3.722	1.077	2.645	400
Sport, Cultuur en recreatie	11.724	520	11.204	1.421	9.783	8.700
Basisvoorzieningen	10.326	25	10.301	591	9.710	1.500
Participatie	26.700	0	26.700	11.464	15.236	1.500
WMO	15.878	0	15.878	1.635	14.243	4.700
Jeugd	19.576	0	19.576	0	19.576	2.700
Volksgezondheid en milieubeheer	5.639	81	5.558	804	4.754	2.400
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	4.730	29	4.701	1.250	3.451	2.300
Totaal clusters	**135.417**	**4.600**	**130.817**	**21.587**		
Algemene Middelen	30.061			143.881		
Totaal	**165.478**			**165.468**		**31.600**

Beleidsruimte alle beleidsterreinen

BMC YACHT GROUP

Beleidsruimte vergelijken met andere gemeenten

Beleidsruimte: hoger dan in de referentiegemeenten

Op de volgende pagina is de vrije beleidsruimte van Zevenaar vergeleken met die van andere gemeenten. Om te kunnen vergelijken zijn de bedragen uitgedrukt in een bedrag per inwoner. De omvang van de vrije beleidsruimte ligt € 20 per inwoner hoger dan het gemiddelde van de referentiegemeenten.

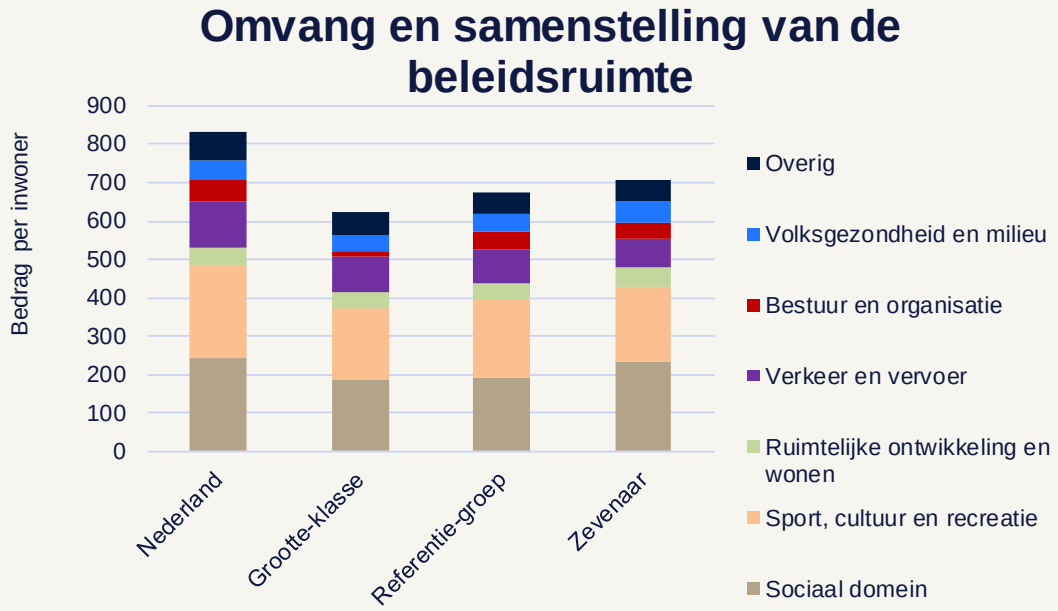
Meer uitgaven, dan ook een hogere beleidsruimte

We gaan hier uit van een modelmatige benadering van de beleidsruimte. Als een gemeente meer uitgeeft dan de referentiegroep, dan wordt de vrije beleidsruimte geacht toe te nemen. We zien op WMO en Jeugd dat de gemeente daar, omgerekend in een bedrag per inwoner een hogere beleidsruimte heeft, omdat de gemeente op deze terreinen meer uitgeeft dan het gemiddelde van de referentiegroep.

BMC
YACHT GROUP

Omvang en samenstelling van de beleidsruimte vergeleken met andere gemeenten

Bedragen per inwoner	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
Bestuur en Organisatie	56	12	47	43
Openbare orde en veiligheid	45	36	35	34
Verkeer en vervoer	116	92	88	74
Economie	16	12	12	14
Onderwijs	14	10	10	9
Sport, cultuur en recreatie	242	188	206	194
Basisvoorzieningen	35	28	25	32
Participatie	31	26	29	34
WMO	88	83	86	100
Jeugd	49	44	50	65
Opvangvoorzieningen	41	4	1	5
Volksgezondheid en milieu	51	46	44	54
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	47	42	43	51
Totaal beleidsruimte	**832**	**623**	**674**	**708**
Totaal lasten	**4.369**	**3.449**	**3.411**	**3.673**
Percentage	**19,1%**	**18,1%**	**19,8%**	**19,3%**

BMC YACHT GROUP

Voorzet voor een verdeling van de taakstelling

BMC

YACHT GROUP

Naar rato van de vrije beleidsruimte

Taakstelling naar rato van de vrije beleidsruimte

In dit overzicht is de taakstelling bepaald naar rato van de modelmatige vrije beleidsruimte. Een beleidsterrein met een grote mate van vrije beleidsruimte deelt zwaarder mee in de bezuinigingstaakstelling dan een beleidsterrein waar de vrije beleidsruimte veel geringer is.

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-ruimte	Aandeel	Taak stelling
Bestuur en organisatie	23.083	866	22.217	2.890	19.327	2.000	6,3%	600
Openbare orde en veiligheid	4.822	34	4.788	131	4.657	1.500	4,7%	500
Verkeer en vervoer	5.988	632	5.356	279	5.077	3.300	10,4%	1.000
Economie	853	37	816	45	771	600	1,9%	200
Onderwijs	6.098	2.376	3.722	1.077	2.645	400	1,3%	100
Sport, Cultuur en recreatie	11.724	520	11.204	1.421	9.783	8.700	27,5%	2.700
Basisvoorzieningen	10.326	25	10.301	591	9.710	1.500	4,7%	500
Participatie	26.700	0	26.700	11.464	15.236	1.500	4,7%	500
WMO	15.878	0	15.878	1.635	14.243	4.700	14,9%	1.500
Jeugd	19.576	0	19.576	0	19.576	2.700	8,5%	900
Volksgezondheid en milieubeheer	5.639	81	5.558	804	4.754	2.400	7,6%	800
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	4.730	29	4.701	1.250	3.451	2.300	7,3%	700
Totaal clusters	**135.417**	**4.600**	**130.817**	**21.587**	**109.230**			
Algemene Middelen	30.061			143.881				
Totaal	**165.478**			**165.468**		**31.600**		**10.000**

BMC
YACHT GROUP

Naar rato van de benchmark

Taakstelling naar rato van de vrije beleidsruimte

In deze tabel hebben we de taakstelling bepaald op basis van de benchmark. Het is een modelmatige berekening. We brengen de netto-lasten op het niveau van het gemiddelde van de referentiegroep. Een eventueel restant wordt verdeeld naar rato van de vrije beleidsruimte.

Deze benadering is ingegeven door de redenering dat alle netto-uitgaven die boven het gemiddelde van de referentiegroep uitkomen een volledige beleidsvrijheid kennen. Dat is dus een andere benadering dan de benadering in de vorige paragraaf. Daar gingen we impliciet uit van de veronderstelling dat hogere uitgaven een relatief even grote vrije beleidsruimte kennen.

In dat geval zijn er een paar programma's die er budget bij krijgen: het programma verkeer en vervoer en het programma sport, cultuur en recreatie. Die programma's krijgen in dit model een negatieve taakstelling. Dat leidt ertoe dat uiteindelijk de volledige taakstelling in deze benadering bij het sociaal domein terechtkomt.

	Referentie groep	Zevenaar	Verschil	Verschil	Restant taakstelling	Totaal taakstelling
	(per inw.)	(per inw.)	(per inw.)	(x € 1.000)		
Bestuur en Organisatie	446	447	1	45	93	100
Openbare orde en veiligheid	106	104	-2	-106	78	0
Verkeer en vervoer	178	127	-51	-2.302	156	-2.100
Economie	15	18	3	130	31	200
Onderwijs	110	111	1	50	16	100
Sport, cultuur en recreatie	266	229	-38	-1.689	421	-1.300
Basisvoorzieningen	171	216	45	2.028	78	2.100
Participatie	288	338	50	2.272	78	2.300
WMO	260	302	42	1.912	234	2.100
Jeugd	336	435	98	4.431	140	4.600
Opvangvoorzieningen	4	14	10	430	125	600
Volksgezondheid en milieu	92	107	16	707	109	800
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	67	77	10	450	0	500
Totaal	**2.340**	**2.525**	**186**	**8.357**	**1.558**	**10.000**

BMC
YACHT GROUP

Op basis van het VNG-Advies

Taakstelling op basis van het VNG

In dit overzicht hebben we een taakstelling van € 10 modelmatig doorgerekend aan de hand van het advies van de VNG, waarbij we de eigen taken (sport, cultuur, recreatie en economie) volledig hebben ontzien. Dat betekent dat de bezuinigingstaakstelling volledig op de medebewindstaken komt te liggen. Afgezien van een aantal taakvelden die we tot de algemene middelen rekenen, betreffen de meeste taakvelden in meer of mindere mate medebewindstaken. De volledig eigen (autonome) taken hebben betrekking op de taakvelden sport, cultuur, recreatie en economie.

Deze rechtlijnige doorvertaling van het VNG-advies heeft tot gevolg dat ongeveer de helft van de taakstelling bij het sociaal domein komt te liggen (Basisvoorzieningen, Participatie, Wmo en Jeugd: € 4,6 miljoen van de benodigde € 10 miljoen). In feite worden alle overige taakstellingen met ongeveer 50% verzwaard. Dat is niet verwonderlijk, omdat de beleidsterreinen waar een grote vrije beleidsruimte geldt, niet meedoen in de taakstelling.

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-ruimte	Aandeel	VNG
Bestuur en organisatie	23.083	866	22.217	2.890	19.327	2.000	9,0%	900
Openbare orde en veiligheid	4.822	34	4.788	131	4.657	1.500	6,7%	700
Verkeer en vervoer	5.988	632	5.356	279	5.077	3.300	14,8%	1.400
Economie	853	37	816	45	771	600	0,0%	0
Onderwijs	6.098	2.376	3.722	1.077	2.645	400	1,8%	200
Sport, Cultuur en recreatie	11.724	520	11.204	1.421	9.783	8.700	0,0%	0
Basisvoorzieningen	10.326	25	10.301	591	9.710	1.500	6,7%	700
Participatie	26.700	0	26.700	11.464	15.236	1.500	6,7%	700
WMO	15.878	0	15.878	1.635	14.243	4.700	21,1%	2.100
Jeugd	19.576	0	19.576	0	19.576	2.700	12,1%	1.200
Volksgezondheid en milieubeheer	5.639	81	5.558	804	4.754	2.400	10,8%	1.100
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	4.730	29	4.701	1.250	3.451	2.300	10,3%	1.000
Totaal clusters	**135.417**	**4.600**	**130.817**	**21.587**	**109.230**			
Algemene Middelen	30.061			143.881				
Totaal	**165.478**			**165.468**		**31.600**		**10.000**

BMC
YACHT GROUP

Overzicht van de varianten

In deze tabel zijn de varianten naast elkaar gezet, om een beeld te krijgen van de verschillende effecten ervan. Daar is nog een vierde variant aan toegevoegd: naar rato van de omvang van de netto (gecorrigeerde) uitgaven. Dat geeft het volgende beeld.

			Taakstelling op basis van			
Bedragen x € 1.000	**Netto uitgaven**	**Beleids-ruimte**	**Beleids ruimte**	**Bench mark**	**VNG**	**Netto uitgaven**
Bestuur en organisatie	19.327	2.000	**600**	**1.600**	**900**	**1.800**
Openbare orde en veiligheid	4.657	1.500	**500**	**400**	**700**	**400**
Verkeer en vervoer	5.077	3.300	**1.000**	**400**	**1.400**	**500**
Economie	771	600	**200**	**100**	**0**	**100**
Onderwijs	2.645	400	**100**	**400**	**200**	**200**
Sport, Cultuur en recreatie	9.783	8.700	**2.700**	**800**	**0**	**900**
Basisvoorzieningen	9.710	1.500	**500**	**700**	**700**	**900**
Participatie	15.236	1.500	**500**	**1.200**	**700**	**1.400**
WMO	14.243	4.700	**1.500**	**1.600**	**2.100**	**1.300**
Jeugd	19.576	2.700	**900**	**2.100**	**1.200**	**1.800**
Volksgezondheid en milieubeheer	4.754	2.400	**800**	**400**	**1.100**	**400**
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	3.451	2.300	**700**	**300**	**1.000**	**300**
Totaal clusters	**109.230**					
Totaal		**31.600**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**

BMC
YACHT GROUP

Verdiepende cijfers
IV3 Benchmark

BMC

YACHT GROUP

Financiën - algemeen

BMC

YACHT GROUP

Financiën - algemeen

Financiële ratio's

De solvabiliteitsratio (de verhouding tussen het eigen vermogen en het vreemd vermogen ligt in Zevenaar onder het landelijk gemiddelde. De De afhankelijkheidsquote (de mate waarin de gemeente afhankelijk is van rijksuitkeringen) ligt in Zevenaar lager dan bij het gemiddelde van de referentiegroep. De inkomsten uit de grondexploitatie zijn hier mede de oorzaak van.

De boekwaarde van de grondexploitatie, uitgedrukt in een percentage van de inkomsten (voorraadquote) ligt in Zevenaar hoger dan in de referentiegemeenten.

De hoge voorraadquote en de een solvabiliteitsratio die onder het gemiddelde ligt zorgt er mede voor dat de netto schuldquote (netto schuld uitgedrukt in een percentage van de jaarlijkse inkomsten) uitkomt boven het gemiddelde van de referentiegroep.

Ratio's demografie

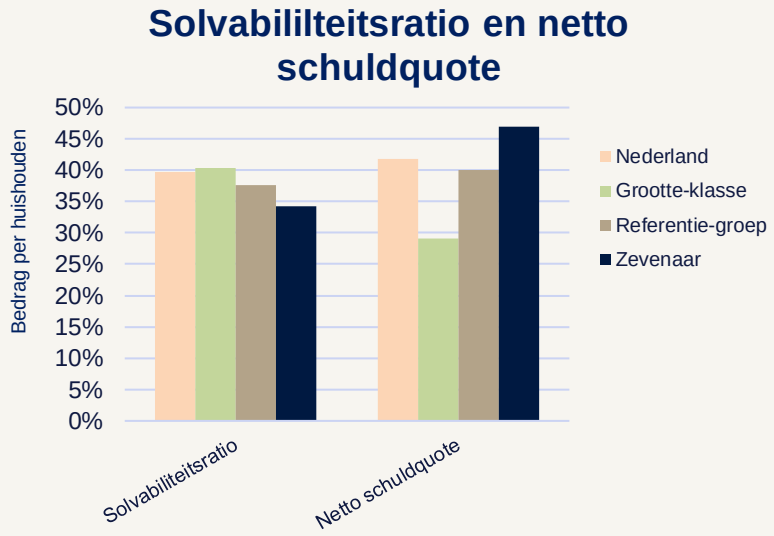
De groene druk (het aantal jongeren t/m 19 jaar, uitgedrukt in een percentage van de bevolking tussen 20 en 65 jaar) ligt in Zevenaar lager ten opzichte van het gemiddelde van de referentiegroep, terwijl de grijze druk wat hoger ligt.

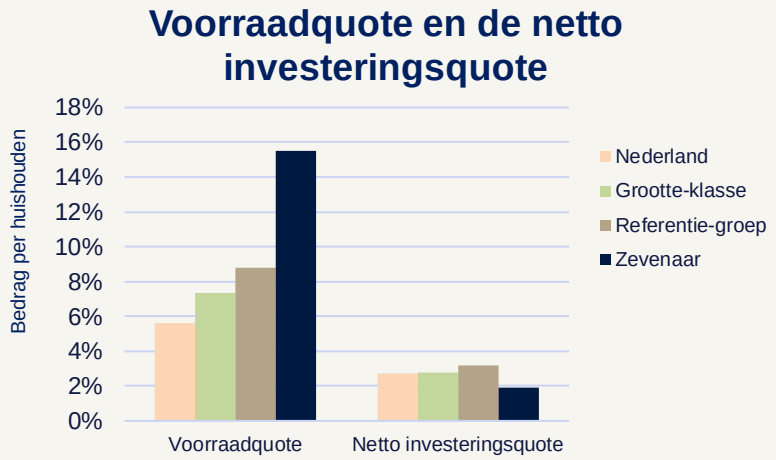
Ratio's woonlasten

De woonlasten liggen in Zevenaar in lijn met die van de referentiegroep. De OZB-opbrengst van de niet-woningen ligt hoger dan in de referentiegroep. De aftrekpost in de algemene uitkering die gebaseerd is op de gemiddelde waarde ligt in lijn met de referentiegroep. Dat duidt erop dat het tarief in Zevenaar hoger ligt dan in de referentiegroep.

BMC
YACHT GROUP

Financiële ratio’s

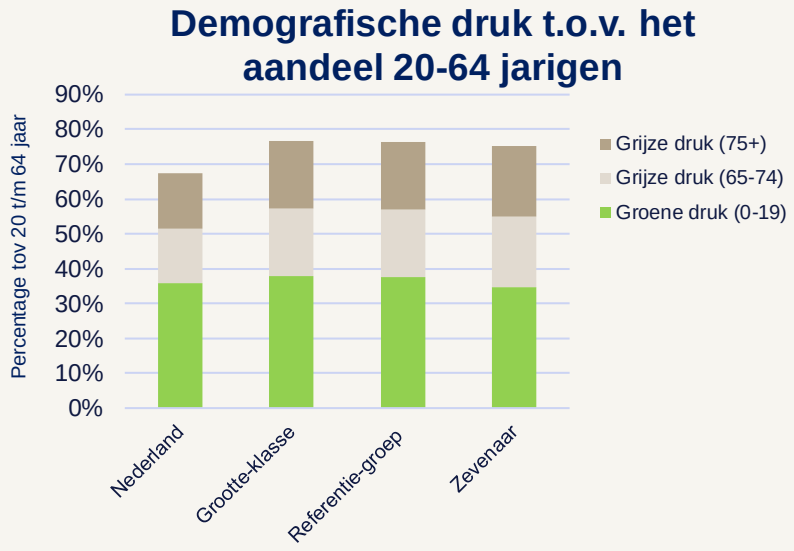

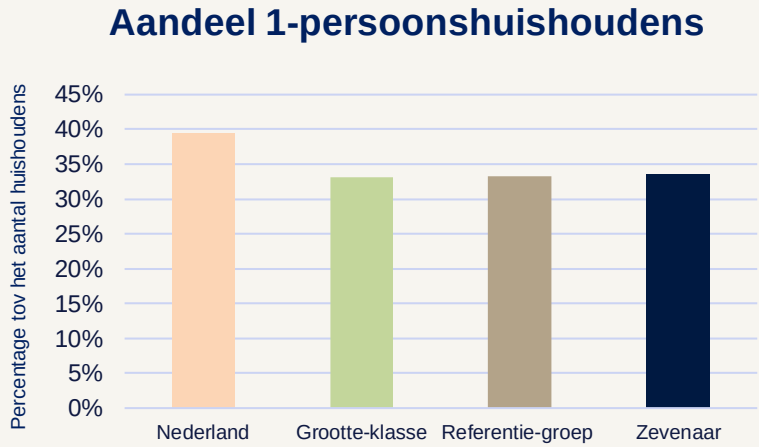

Omschrijving	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
Solvabiliteitsratio	**39,7%**	**40,4%**	**37,6%**	**34,3%**
Netto schuldquote	**41,7%**	**29,1%**	**40,0%**	**46,9%**
Voorraadquote	**5,6%**	**7,3%**	**8,8%**	**15,5%**
Afhankelijkheidsratio	**68,5%**	**69,1%**	**70,9%**	**62,1%**
Netto investeringsquote	**2,7%**	**2,8%**	**3,2%**	**1,9%**

BMC
YACHT GROUP

Ratio’s Demografie

Omschrijving	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
Demografische druk	**70,3%**	**79,5%**	**79,3%**	**79,6%**
Groene druk (tov 20 t/m 64 jaar)	**35,9%**	**38,0%**	**37,7%**	**34,8%**
Grijze druk (tov 20 t/m 64 jaar)	**34,4%**	**41,5%**	**41,6%**	**44,8%**
w.v. Grijze druk (65-74)	**18,7%**	**22,3%**	**22,3%**	**24,6%**
w.v. Grijze druk (75+)	**15,7%**	**19,3%**	**19,3%**	**20,2%**
Aandeel 1-persoonshuishoudens	**39,5%**	**33,1%**	**33,3%**	**33,5%**

BMC
YACHT GROUP

Woonlasten

BMC

YACHT GROUP

Woonlasten

OZB

Wanneer we de Begroting 2024-gegevens vergelijken, zien we op hoofdlijnen dat de belastingopbrengsten van Zevenaar op het niveau liggen van de referentiegroep. De OZB-opbrengst ligt beduidend hoger dan die van de referentiegroep.

Parkeerbelasting

De opbrengst voor de parkeerbelasting is in Zevenaar hoger dan in de referentiegemeenten.

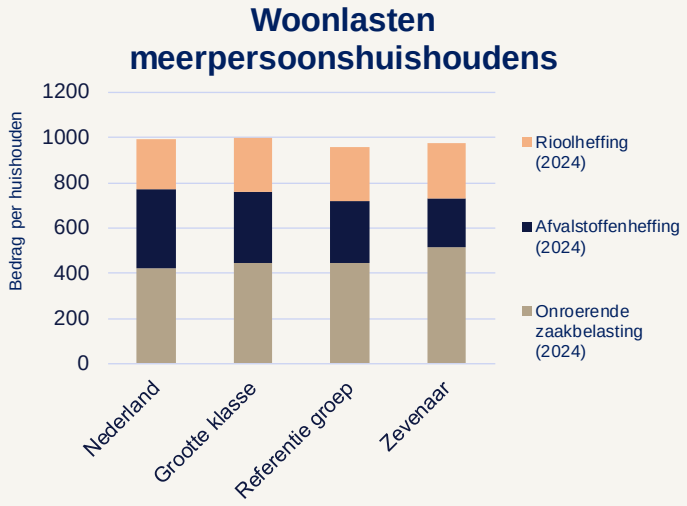
Afvalstoffenheffing

In de statistieken, zoals die door het COELO worden gehanteerd, ligt de afvalstoffenheffing per huishouden in Zevenaar beduidend lager dan het gemiddelde in de referentiegroep. Dat kan worden veroorzaakt door Diftar en de uitgangspunten die in de COELO vergelijking zijn gekozen.

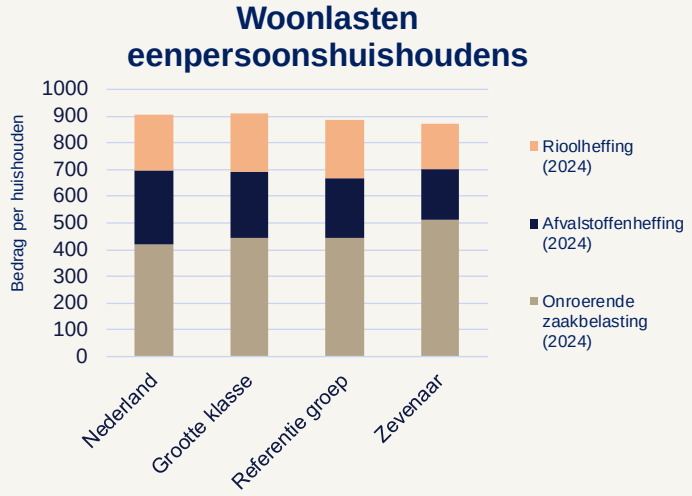
BMC
YACHT GROUP

Ratio’s: Woonlasten

Omschrijving	Nederland	Grootte klasse	Referentie groep	Zevenaar
Woonlasten meerpersoonshuishouden (2024)	994	999	957	975
Onroerende zaakbelasting (2024)	420	443	444	513
Afvalstoffenheffing (2024)	351	319	277	219
Rioolheffing (2024)	223	237	236	243
Onbenutte belastingscapaciteit	0,2%	0,8%	0,6%	-2,3%

Omschrijving	Nederland	Grootte klasse	Referentie groep	Zevenaar
Woonlasten eenpersoonshuishouden (2024)	906	912	888	871
Onroerende zaakbelasting (2024)	420	443	445	512
Afvalstoffenheffing (2024)	275	251	222	190
Rioolheffing (2024)	211	217	222	169

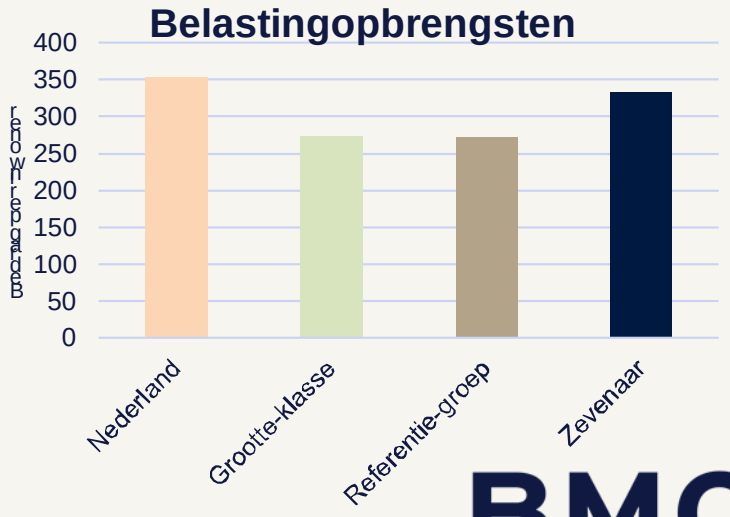

BMC
YACHT GROUP

Benchmark op basis van de begroting 2024

Omschrijving	Nederland	Grootte-	Referentie-	Zevenaar
0.61 OZB woningen	149	155	154	**175**
0.62 OZB niet-woningen	146	104	108	**131**
0.63 Parkeerbelasting	55	12	8	**28**
0.64 Belastingen overig	3	1	2	**-1**
Totaal	**354**	**273**	**271**	**333**

BMC
YACHT GROUP

Veiligheid

BMC
YACHT GROUP

Veiligheid

Ratio’s: Openbare orde en veiligheid

De gepresenteerde ratio’s liggen in lijn met die van de referentiegroep.

Benchmark

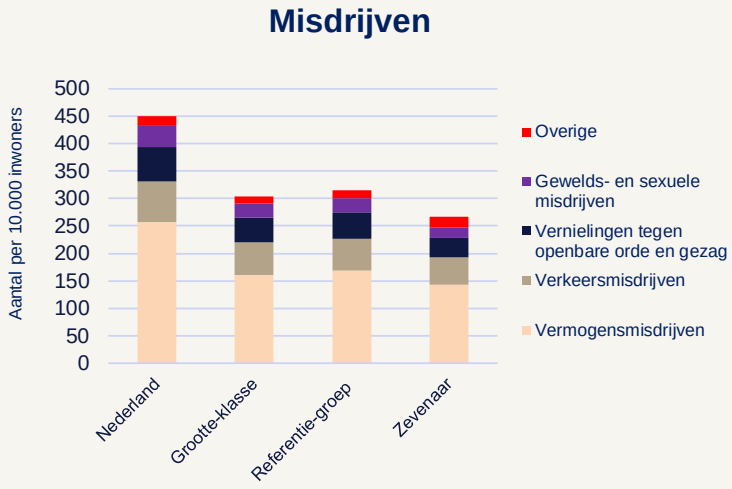
In de benchmark scoort Zevenaar rond het gemiddelde van de referentiegroep. Dit wordt mede veroorzaakt door het feit dat veel beleid is vastgelegd in wet- en regelgeving en bovendien ook regionaal is vormgegeven.

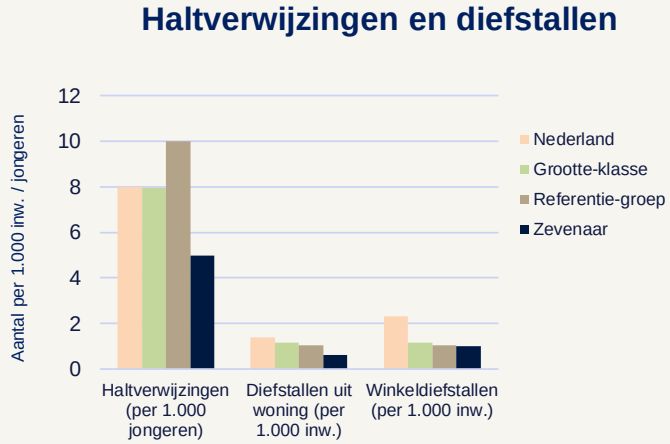
BMC
YACHT GROUP

Ratio's: Openbare orde en veiligheid

Aantal per jaar per 10.000 inwoners	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
Misdrijven	**450**	**304**	**316**	**266**
Vermogensmisdrijven	**257**	**161**	**169**	**142**
Verkeersmisdrijven	**74**	**59**	**57**	**50**
Vernielingen tegen openbare orde en gezag	**62**	**45**	**49**	**36**
Gewelds- en sexuele misdrijven	**39**	**26**	**27**	**19**
Overige	**19**	**13**	**15**	**19**

Omschrijving	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
Haltverwijzingen (per 1.000 jongeren)	**8,0**	**8,0**	**10,0**	**5,0**
Diefstallen uit woning (per 1.000 inw.)	**1,4**	**1,2**	**1,1**	**0,6**
Winkeldiefstallen (per 1.000 inw.)	**2,3**	**1,2**	**1,0**	**1,0**

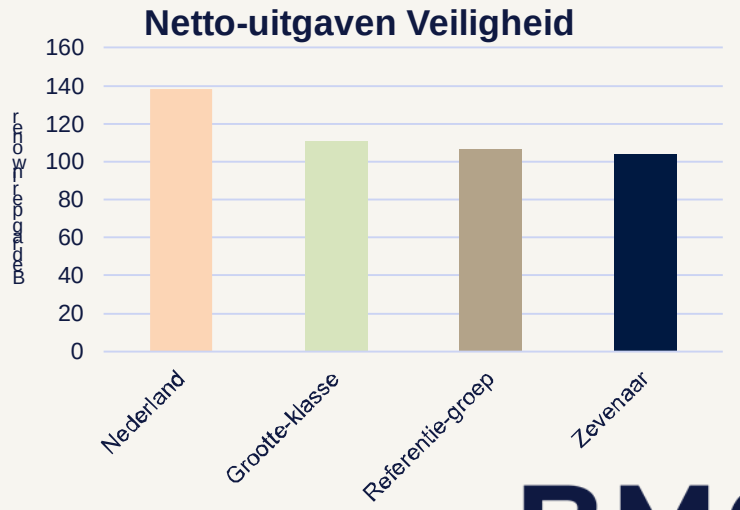

BMC
YACHT GROUP

Benchmark op basis van de begroting 2024

Programma 1	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-84	-77	-72	**-75**
1.2 Openbare orde en veiligheid	-54	-34	-35	**-29**
Totaal	**-138**	**-111**	**-106**	**-104**

BMC
YACHT GROUP

Verkeer en vervoer

BMC
YACHT GROUP

Verkeer en vervoer

Lagere netto uitgaven voor onderhoud wegen
De netto-uitgaven per inwoner voor Verkeer en vervoer is € 126 ten opzichte van € 150 in de referentiegemeenten, Zevenaar geeft hier gemiddeld minder uit dat de referentiegemeenten.

Maar ook een lagere score bij de algemene uitkering
Bij de maatstaven voor de algemene uitkering scoort Hoorn ook lager op de oppervlaktemaatstaven. (oppervlakte bebouwing woonkernen)

Kosten parkeren
In vergelijking met de referentiegroep maakt Zevenaar meer kosten voor parkeren. Daar staan de extra opbrengsten voor parkeerbelasting tegenover (onderdeel belastingen). Daar zien we een hogere opbrengst ten opzichte van de referentiegroep.

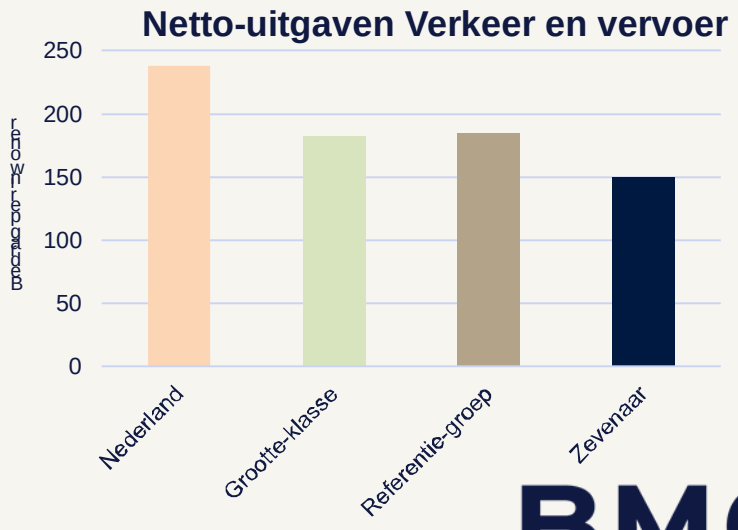
BMC
YACHT GROUP

Benchmark op basis van de begroting 2024

Programma 2	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
2.1 Verkeer en vervoer	-206	-168	-150	**-126**
2.2 Parkeren	-17	-7	-7	**-23**
2.3 Recreatieve havens	-1	-1	0	**0**
2.4 Economische havens en waterwegen	-7	-4	-3	**0**
2.5 Openbaar vervoer	-7	-3	-24	**0**
Totaal	**-238**	**-182**	**-185**	**-150**

.

Economie

BMC

YACHT GROUP

Economie

Ratio’s werk en inkomen

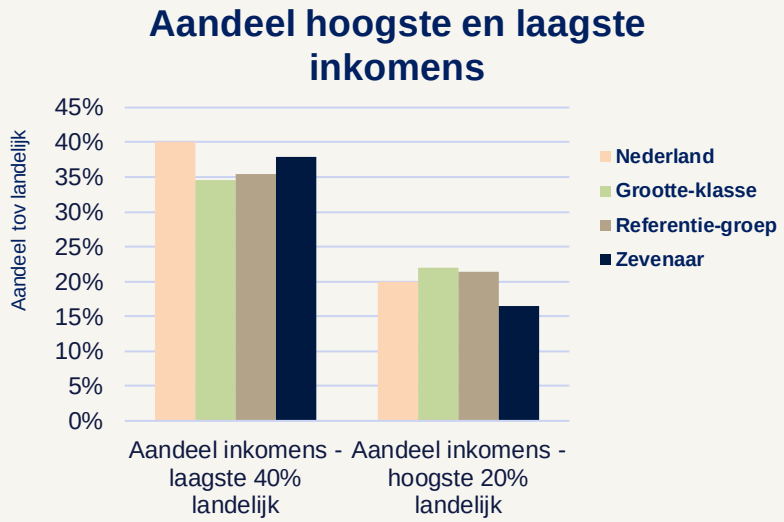
In Zevenaar is het aantal banen per 1.000 inwoners net iets lager dan de referentiegemeenten. Zowel de laagste als de hoogste inkomens zijn in Zevenaar ondervertegenwoordigd, ten opzichte van het landelijke beeld. De referentiegroep kent verhoudingsgewijs meer huishoudens met een hoger inkomen en minder huishoudens met een laag inkomen.

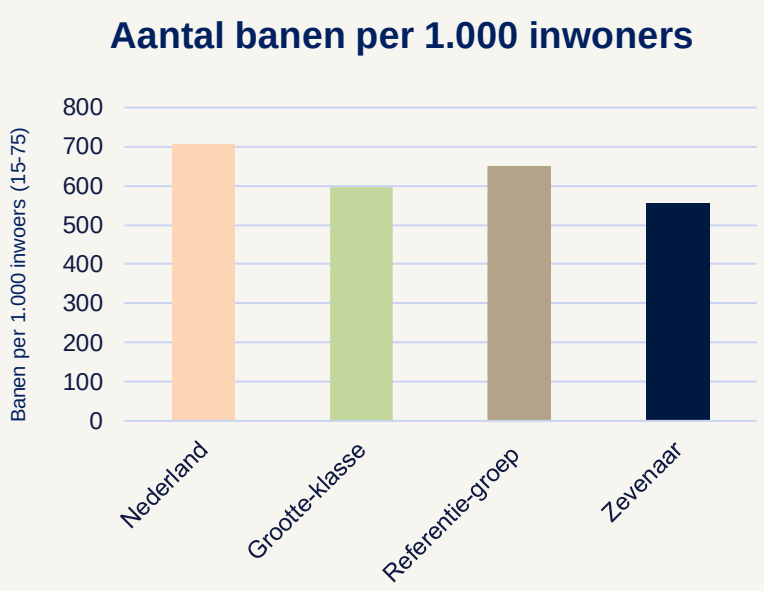
Economische ontwikkeling

De financiële benchmark levert geen verschillen op.

BMC
YACHT GROUP

Ratio’s Werk en inkomen

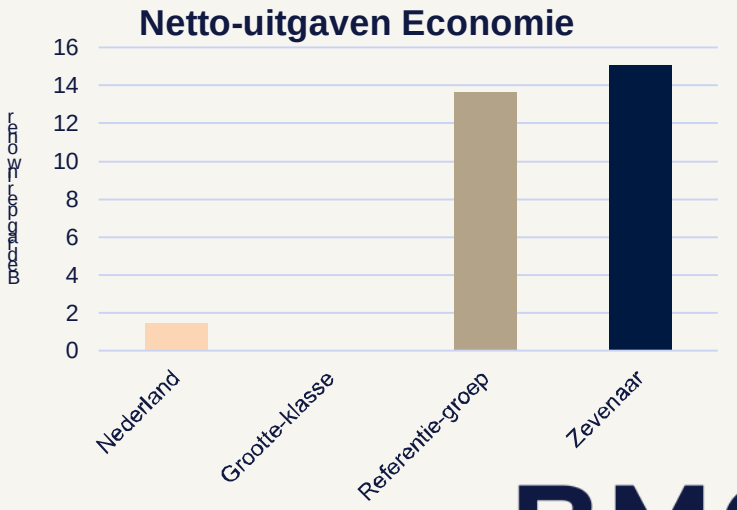
Omschrijving	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
Aandeel inkomens - laagste 40% landelijk	**40,1%**	**34,6%**	**35,4%**	**37,9%**
Aandeel inkomens - hoogste 20% landelijk	**20,0%**	**22,0%**	**21,4%**	**16,5%**
Netto arbeidsparticipatie	**72,2%**	**72,7%**	**73,1%**	**71,0%**
Aantal banen per 1.000 inwoners (15-74)	**704**	**597**	**651**	**556**
Functiemenging (0= volledig wonen / 100 = volledig werken)	**53,8**	**49,5**	**51,4**	**47,5**

BMC
YACHT GROUP

Benchmark op basis van de begroting 2024

Programma 3	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
3.1 Economische ontwikkeling	-19	-12	-13	**-15**
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	**0**
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-4	-3	-2	**-3**
3.4 Economische promotie (lasten)	-14	-11	-9	**-7**
3.4 Economische promotie (baten)	35	26	11	**10**
Saldo	**21**	**15**	**2**	**3**
Totaal	**-1**	**0**	**-14**	**-15**

BMC
YACHT GROUP

Onderwijs

BMC

YACHT GROUP

Onderwijs

Onderwijs

Op totaalniveau liggen de kosten voor onderwijs op het niveau van de referentiegroep. De kosten voor onderwijshuisvesting liggen iets hoger dan het gemiddelde van de referentiegroep.

Maar wel een lagere score bij de algemene uitkering

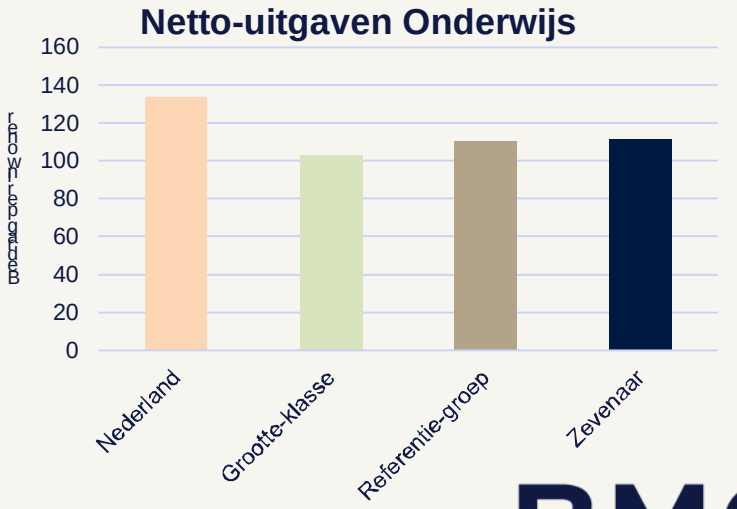
Bij de maatstaven voor de algemene uitkering scoort Zevenaar lager op de maatstaf leerlingen voortgezet onderwijs en ook lager op de maatstaf jongeren.

BMC
YACHT GROUP

Benchmark op basis van de begroting 2024

Pogramma 4	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
4.1 Openbaar basisonderwijs	-3	-4	-2	**0**
4.2 Onderwijshuisvesting	-77	-58	-64	**-76**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-53	-41	-44	**-35**
Totaal	**-133**	**-103**	**-110**	**-111**

Sport, cultuur en recreatie

BMC

YACHT GROUP

Sport, Cultuur en recreatie

Lagere nettolasten bij Sport en Cultuur

Zevenaar kent lagere netto lasten bij sport en cultuur dan het gemiddelde van de referentiegroep. Dat geldt voor alle onderdelen.

Openbaar groen op het gemiddelde

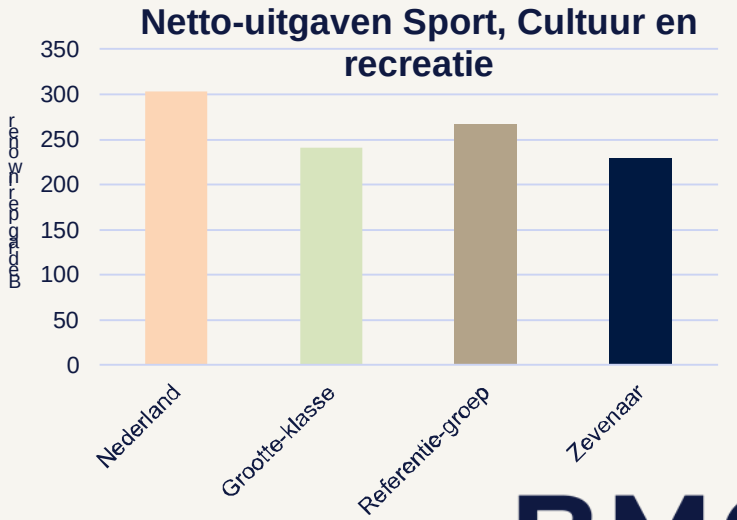
De uitgaven voor openbaar groen liggen op het gemiddelde van de referentiegroep.

BMC
YACHT GROUP

Benchmark op basis van de begroting 2024

Programma 5	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
5.1 Sportbeleid en activering	-19	-14	-15	**-10**
5.2 Sportaccommodaties	-58	-57	-62	**-55**
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproduct..	-63	-26	-34	**-24**
5.4 Musea	-20	-7	-10	**-6**
5.5 Cultureel erfgoed	-7	-6	-7	**-5**
5.6 Media	-27	-22	-23	**-15**
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recr..	-110	-109	-115	**-114**
Totaal	**-304**	**-241**	**-266**	**-229**

Sociaal domein

BMC

YACHT GROUP

Sociaal domein

Ratio’s Werk en inkomen
In de benchmark zien we dat in Zevenaar het aantal bijstandsgerechtigden hoger ligt dan in het gemiddelde van de referentiegroep. Dat zien we ook terug in de maatstaf bijstandsontvangers van de algemene uitkering.

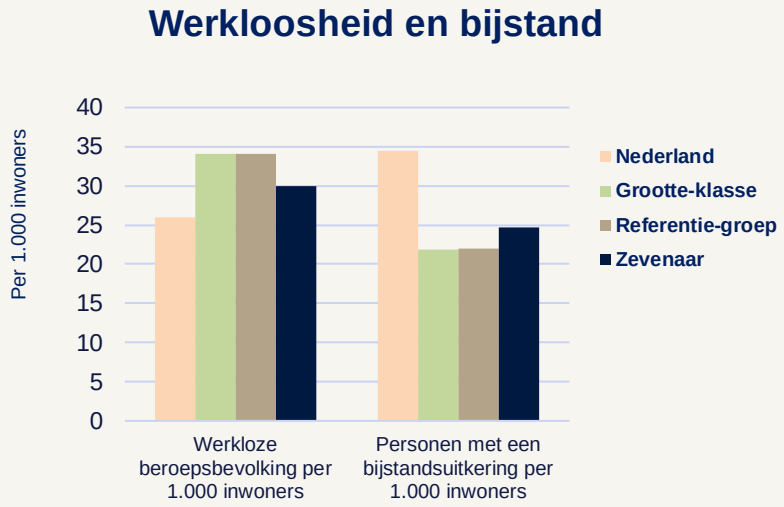
WMO
Het aantal huishoudens met een WMO voorziening ligt hoger dan in het gemiddelde van de referentiegroep. Voor een deel kan dit worden verklaard door het feit dat de grijze druk (het aantal mensen van 65 jaar en ouder uitgedrukt in een percentage van het aantal mensen in de leeftijd van 20 t/m 64 jaar) in Zevenaar hoger ligt dan in het gemiddelde van de referentiegroep.

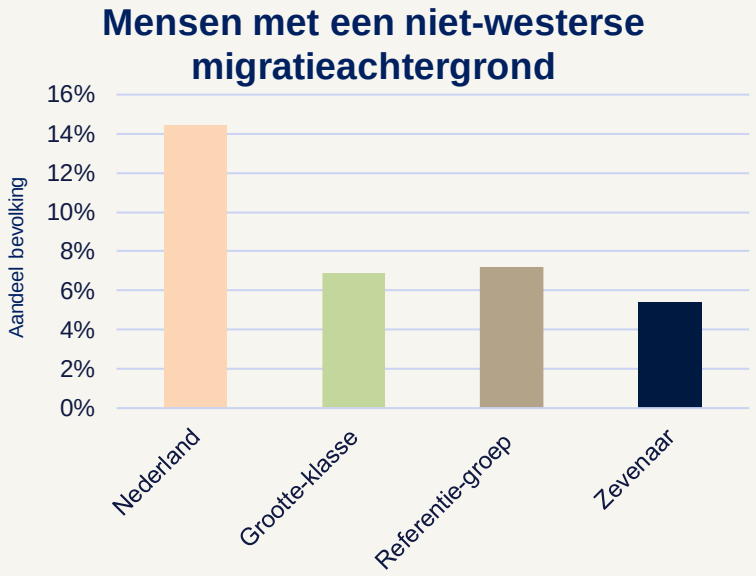
Jeugd
Het percentage jongeren met jeugdhulp ligt in Zevenaar hoger dan het gemiddelde van de referentiegemeenten. Het aantal huishoudens met een voorziening ogv de Jeugdwet ligt in lijn met die van de referentiegroep. Maar omdat de groene druk in Zevenaar lager is, geeft ook deze indicator een zelfde beeld.

Inkomensvoorzieningen
Het tekort op de inkomensvoorzieningen is weliswaar groter dan dat van de referentiegroep. Maar dit ligt in lijn met de hogere score op de maatstaf bijstandsontvangers in de algemene uitkering.

Jeugdzorg met verblijf
In vergelijking met de referentiegemeenten heeft Zevenaar veel jongeren in een jeugdzorgtraject met verblijf. Dat is een dure voorziening. Dat zien we ook terug in de hogere kosten voor Jeugdzorg met verblijf in vergelijking met de referentiegroep.

Ratio’s Werk en inkomen

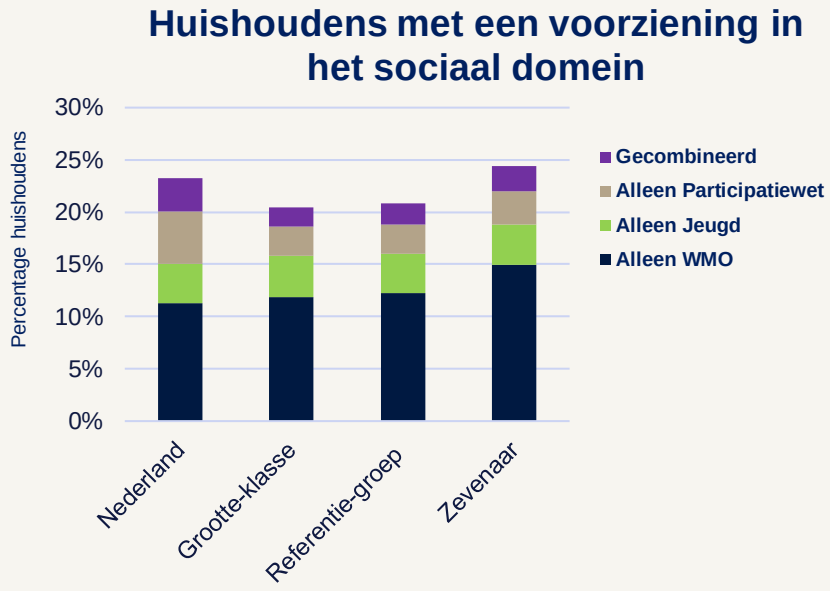

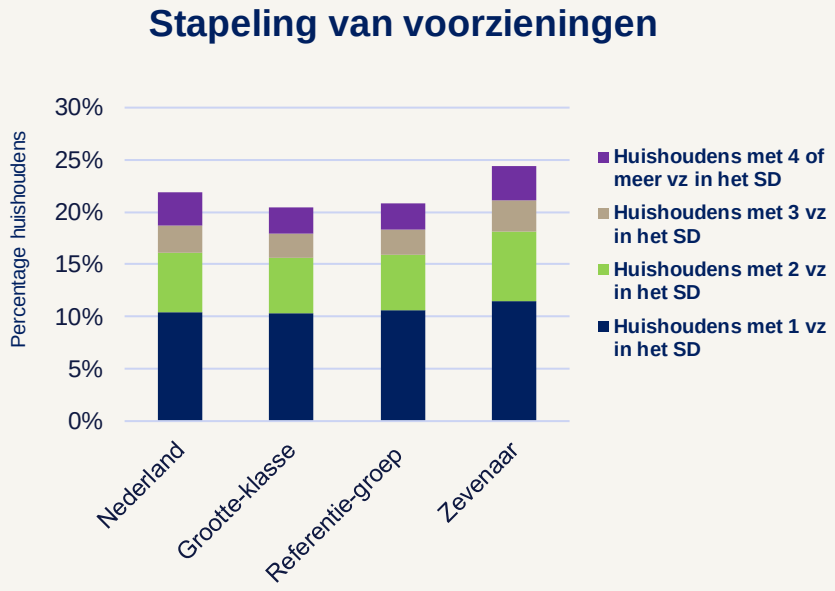

Omschrijving	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
Eenouder huishoudens	**7,4%**	**6,6%**	**7,0%**	**7,1%**
Werkloze beroepsbevolking per 1.000 inwoners	**26,0**	**34,0**	**34,1**	**30,0**
Mensen met een niet-westerse migratieachtergrond	**14,4%**	**6,9%**	**7,2%**	**5,4%**
Personen met een bijstandsuitkering per 1.000 inwoners	**34,5**	**21,8**	**22,0**	**24,7**

BMC
YACHT GROUP

Ratio’s Sociaal Domein

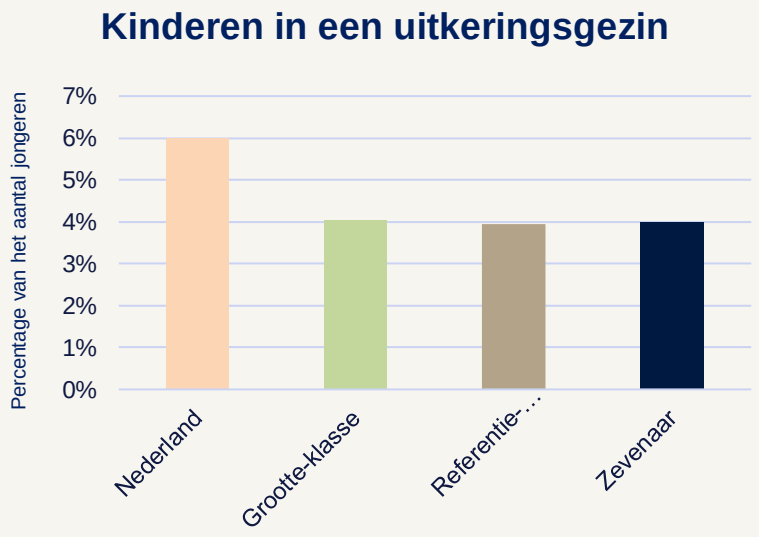

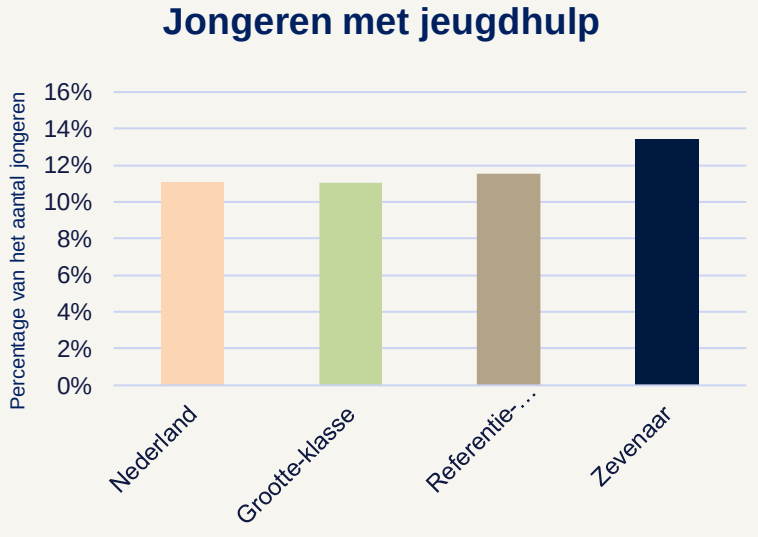

Omschrijving	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
Huishoudens met een vz in het SD	**23,2%**	**20,4%**	**20,8%**	**24,4%**
Alleen Jeugd	**3,7%**	**3,9%**	**3,8%**	**3,9%**
Alleen Participatiewet	**5,1%**	**2,8%**	**2,7%**	**3,2%**
Alleen WMO	**11,3%**	**11,9%**	**12,2%**	**14,9%**
Gecombineerd	**3,1%**	**1,9%**	**2,0%**	**2,4%**

BMC
YACHT GROUP

Ratio’s Sociaal Domein

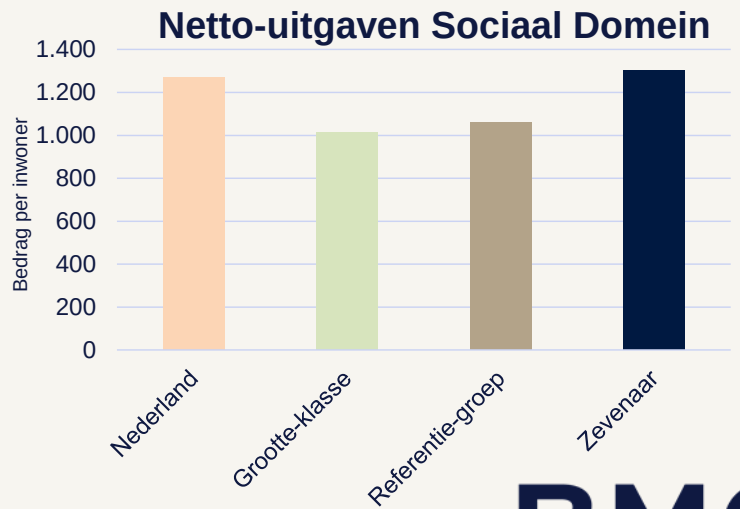
Omschrijving	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
Kinderen in een uitkeringsgezin	**6,0%**	**4,0%**	**3,9%**	**4,0%**
Jongeren met jeugdhulp	**11,1%**	**11,1%**	**11,5%**	**13,4%**
waarvan: zonder verblijf	**10,1%**	**10,1%**	**10,6%**	**11,9%**
waarvan: met verblijf	**1,0%**	**1,0%**	**0,9%**	**1,5%**
Jongeren met Jeugdbescherming	**1,0%**	**1,0%**	**0,9%**	**1,3%**

BMC
YACHT GROUP

Benchmark op basis van de begroting 2024

Sociaal Domein	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
Basisvoorzieningen	-240	-196	-171	**-216**
Participatie	-309	-257	-288	**-338**
WMO	-394	-263	-264	**-316**
Jeugd	-326	-297	-336	**-435**
Totaal Sociaal Domein	**-1.269**	**-1.013**	**-1.059**	**-1.305**

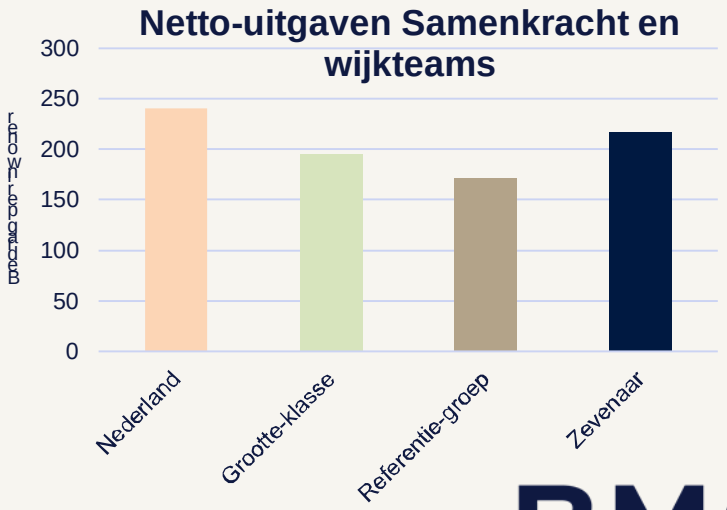

BMC
YACHT GROUP

Benchmark op basis van de begroting 2024

Sociaal Domein / Basisvoorzieningen	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-136	-112	-123	**-102**
6.2 Wijkteams	-104	-84	-48	**-114**
Totaal	**-240**	**-196**	**-171**	**-216**

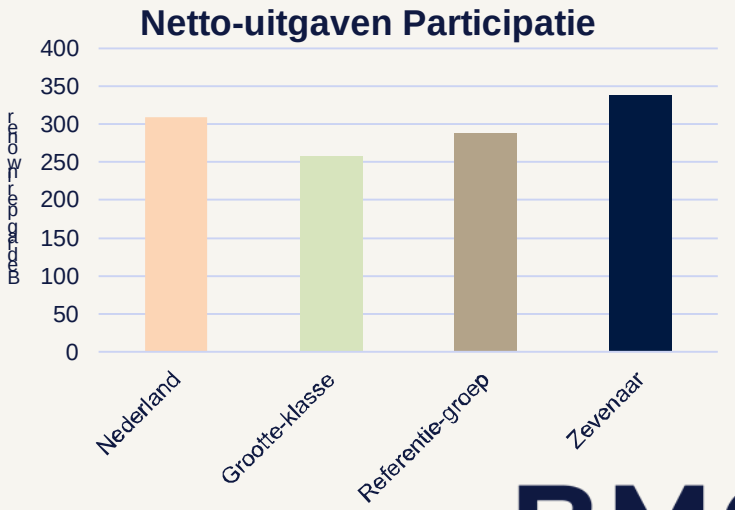
BMC
YACHT GROUP

Benchmark op basis van de begroting 2024

Sociaal Domein / Participatie	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
6.3 Inkomensregelingen (lasten)	-511	-345	-374	**-400**
6.3 Inkomensregelingen (baten)	380	246	254	**254**
6.3 Inkomensregelingen (saldo)	**-131**	**-99**	**-120**	**-146**
6.4 Begeleide participatie	**-118**	**-121**	**-136**	**-120**
6.5 Arbeidsparticipatie	**-61**	**-38**	**-32**	**-73**
Totaal Participatie	**-309**	**-257**	**-288**	**-338**

.

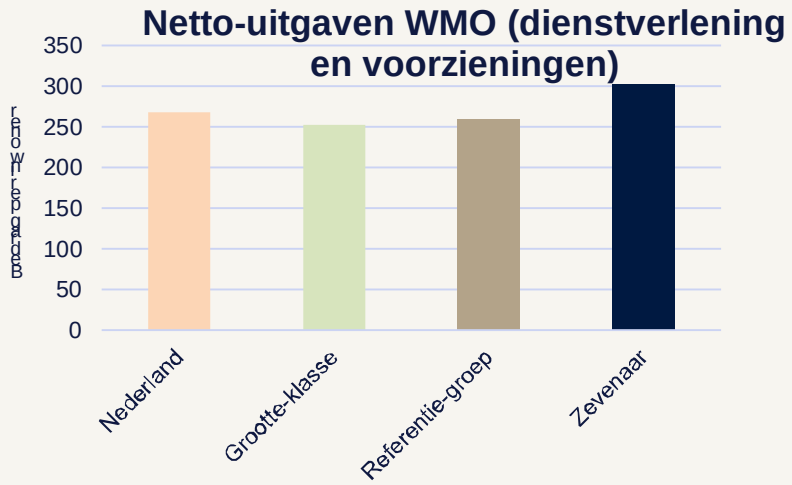

BMC
YACHT GROUP

Benchmark op basis van de begroting 2024

Sociaal Domein / WMO dienstverlening en voorzieningen	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	-52	-53	-43	**-42**
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-1	-1	0	**0**
6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)	-94	-101	-98	**-152**
6.71b Begeleiding (WMO)	-86	-68	-88	**-107**
6.71c Dagbesteding (WMO)	-18	-21	-14	**-1**
6.71d Overige maatwerkarrangementen ..	-17	-8	-16	**0**
Totaal WMO Dienstverlening en voorzieningen	**-268**	**-252**	**-260**	**-302**

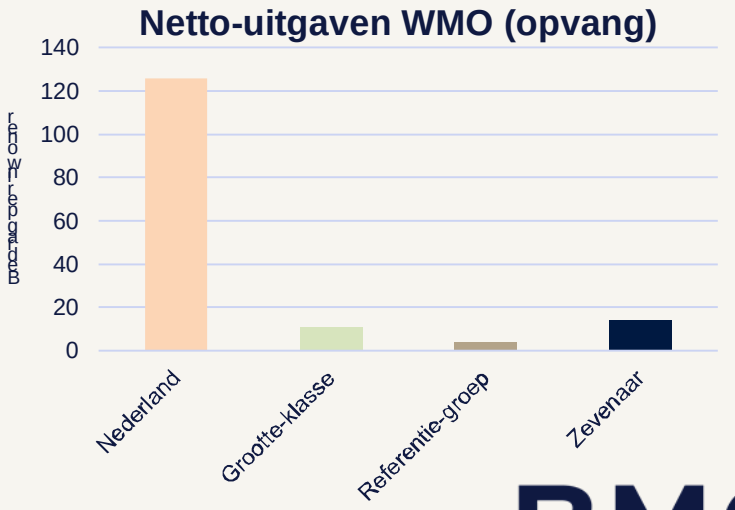

BMC
YACHT GROUP

Benchmark op basis van de begroting 2024

Sociaal Domein / WMO opvang	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	-0,0503589	0	**0**
6.81a Beschermd wonen (WMO)	-79	-7	-3	**-5**
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang	-47	-4	-1	**-9**
Totaal WMO - Opvang	**-126**	**-11**	**-4**	**-14**

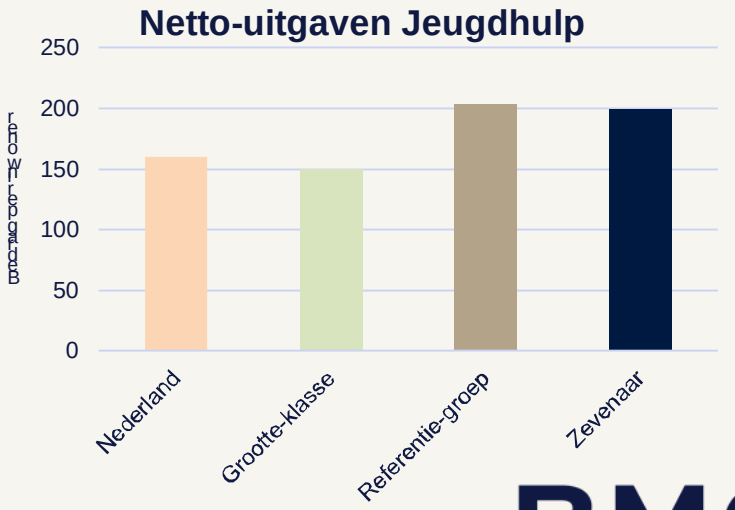

Benchmark op basis van de begroting 2024

Sociaal Domein / Jeugdhulp	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-1	-3	-1	**0**
6.72a Jeugdhulp begeleiding	-55	-53	-60	**-71**
6.72b Jeugdhulp behandeling	-55	-46	-78	**-91**
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	-17	-20	-13	**-22**
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	-33	-27	-51	**-15**
Totaal Jeugdhulp	**-160**	**-150**	**-203**	**-199**

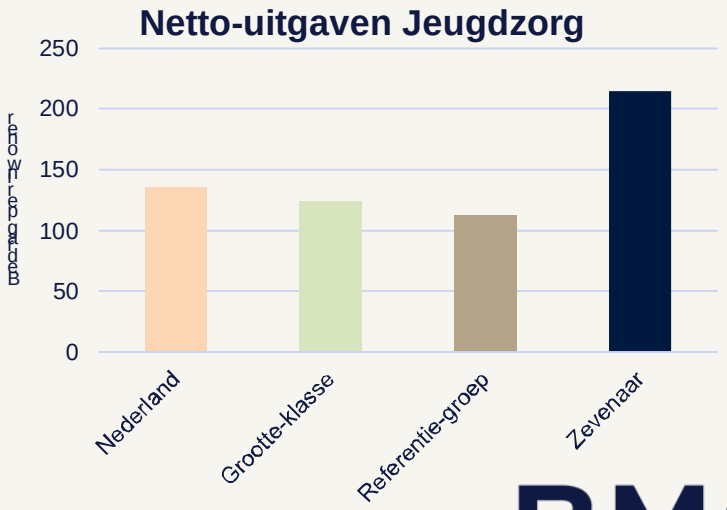

BMC
YACHT GROUP

Benchmark op basis van de begroting 2024

Sociaal Domein / Jeugdzorg	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
6.73a Pleegzorg	-14	-14	-8	**-18**
6.73b Gezinsgericht	-19	-13	-11	**-45**
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	-34	-33	-33	**-64**
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder ..	-44	-38	-37	**-64**
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-	-19	-20	-16	**-22**
6.74c Gesloten plaatsing	-6	-6	-8	**-2**
Jeugdzorg	**-136**	**-123**	**-112**	**-214**

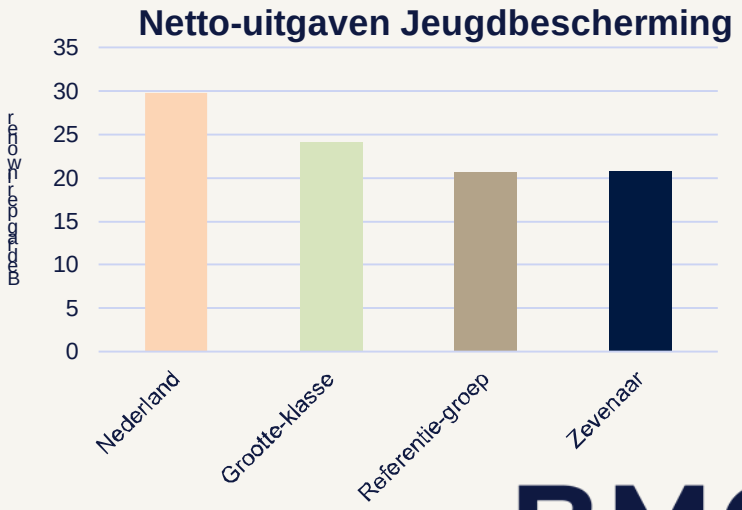

BMC
YACHT GROUP

Benchmark op basis van de begroting 2024

Sociaal Domein / Jeugdbescherming & Jeugdreclassering	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	-1	0	**0**
6.82a Jeugdbescherming	-25	-20	-18	**-17**
6.82b Jeugdreclassering	-4	-3	-2	**-4**
Jeugdbescherming / Jeugdreclassering	**-30**	**-24**	**-21**	**-21**

BMC
YACHT GROUP

Volksgezondheid en duurzaamheid

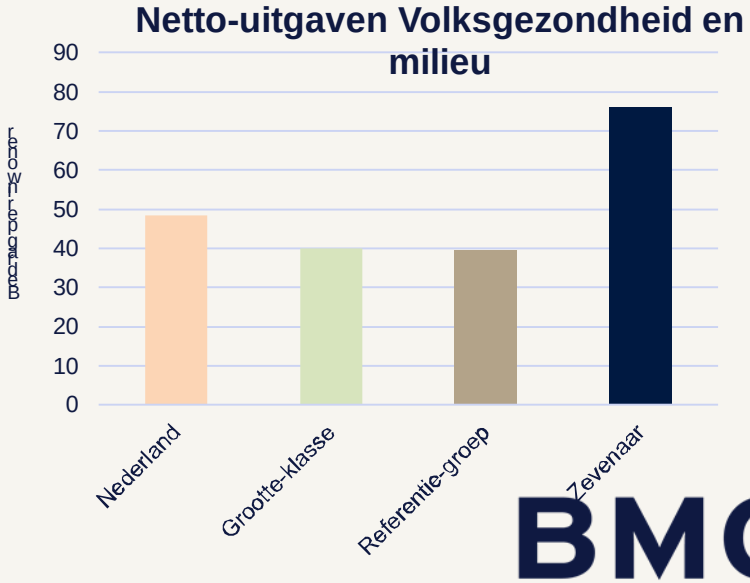
BMC

YACHT GROUP

Benchmark op basis van de begroting 2024

Volksgezondheid en milieu	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
7.1 Volksgezondheid (Saldo)	-51	-50	-49	**-49**
7.2 Riolering lasten	-91	-91	-87	**-93**
7.2 Riolering baten	116	120	117	**114**
Saldo	**25**	**29**	**30**	**21**
7.3 Afval lasten	-131	-118	-108	**-97**
7.3 Afval baten	163	146	133	**112**
Saldo	**32**	**27**	**25**	**14**
7.5 Begraven lasten	-10	-11	-7	**-7**
7.5 Begraven baten	9	9	4	**3**
Saldo	**-1**	**-2**	**-3**	**-4**
7.4 Mileubeheer (saldo)	-53	-45	-43	**-59**
Totaal	-48	-40	-39	**-76**

Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

BMC

YACHT GROUP

Ruimtelijke ordening en wonen

Ratio’s Omgevingsvergunning

Voor de omgevingsvergunning kijken we naar de waardeklasse van een bouwwerk. Vergeleken met de referentiegemeenten ligt het gemiddelde tarief voor de omgevingsvergunning lager dan bij het gemiddelde van de referentiegemeenten. Dat zien we ook terug bij de baten bij Wonen en Bouwen.

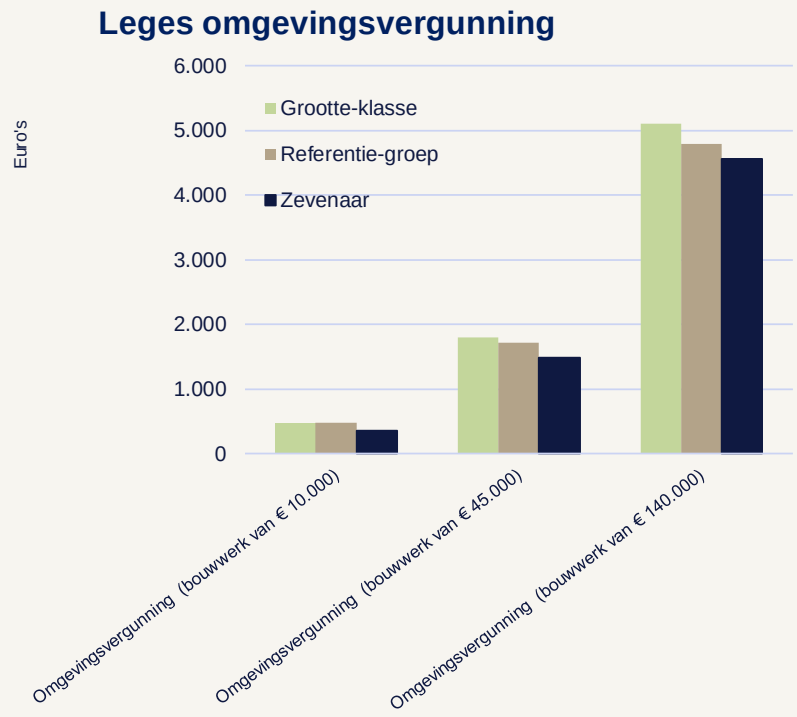
Ruimtelijke ordening

De omvang van de grondexploitaties ligt in Zevenaar hoger dan bij het gemiddelde van de referentiegroep. Hetzelfde beeld zagen we terug bij de afhankelijkheidsratio en de voorraadquote.

BMC
YACHT GROUP

Ratio’s Omgevingsvergunning

Omschrijving	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
Omgevingsvergunning (bouwwerk van € 10.000)	**NNB**	**478**	**471**	**358**
Omgevingsvergunning (bouwwerk van € 45.000)	**NNB**	**1.793**	**1.714**	**1.477**
Omgevingsvergunning (bouwwerk van € 140.000)	**NNB**	**5.109**	**4.795**	**4.560**

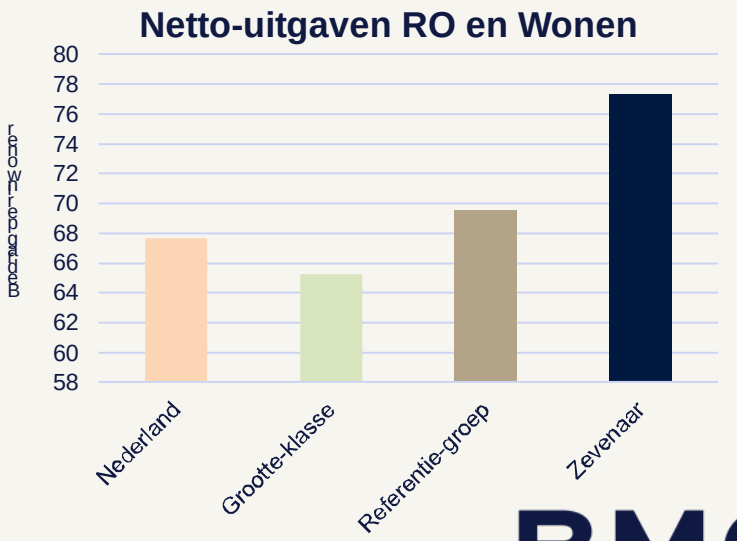

BMC
YACHT GROUP

Benchmark op basis van de begroting 2024

Programma 8	Nederland	Grootte-klasse	Referentie-groep	Zevenaar
8.1 Ruimtelijke ordening (saldo)	-35	-35	-37	**-32**
8.2 Grondexploitatie (lasten)	-176	-111	-35	**-113**
8.2 Grondexploitatie (baten)	187	114	33	**113**
Saldo	**11**	**3**	**-2**	**0**
8.3 Wonen en bouwen (lasten)	-100	-82	-60	**-66**
8.3 Wonen en bouwen (baten)	56	49	30	**21**
Saldo	**-44**	**-33**	**-30**	**-45**
Totaal	**-68**	**-65**	**-70**	**-77**

BMC
YACHT GROUP

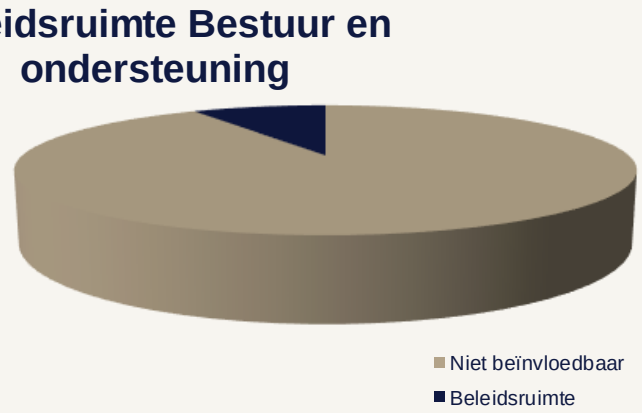
Verdiepende cijfers beleidsruimte

BMC

YACHT GROUP

Beleidsruimte Bestuur en ondersteuning

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
0.1 Bestuur	2.234	0	2.234	0	2.234	10%	200
0.2 Burgerzaken	1.400	0	1.400	879	521	10%	100
0.4 Overhead	19.405	866	18.539	1.995	16.544	10%	1.700
0.8 Overige baten en lasten	44	0	44	16	28	10%	0
Bestuur en organisatie	**23.083**	**866**	**22.217**	**2.890**	**19.327**		**2.000**

Relevante wetgeving

- Gemeentewet
- Rechtspositiebesluit
- Wet Basisregistratie personen
- Besluit Paspoortgelden

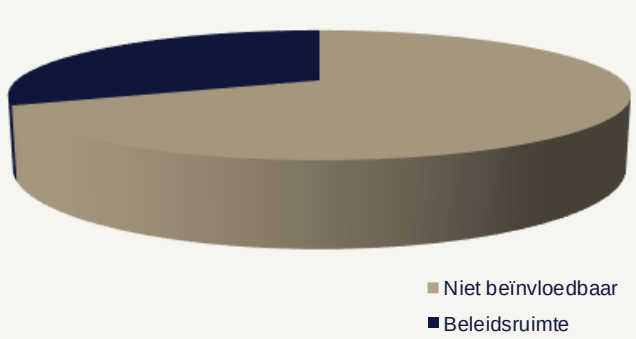
Beleidsvrijheid

- Verplichte taak
- Enige mate van vrijheid ten aanzien van intensiteit

BMC YACHT GROUP

Beleidsruimte Veiligheid

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.469	34	3.435	71	3.364	33%	1.100
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.353	0	1.353	60	1.293	33%	400
Openbare orde en veiligheid	**4.822**	**34**	**4.788**	**131**	**4.657**		**1.500**

Relevante wetgeving

- Gemeentewet
- Wet op de Veiligheidsregio's
- Drank en Horecawet
- Wet Openbare Manifestaties
- Wet Bibob
- Wet bijzondere opnemingen

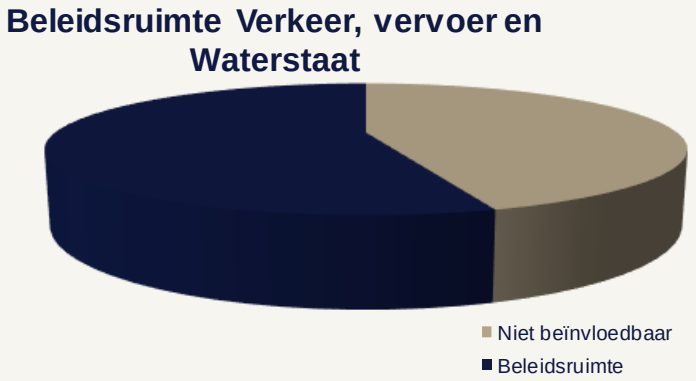
Beleidsvrijheid

- Verplichte taak / beperkte beleidsvrijheid
- Enige mate van vrijheid ten aanzien van intensiteit met name bij toezicht en handhaving
- Veel keuzes worden in regionaal verband gemaakt

BMC YACHT GROUP

Beleidsruimte Verkeer en vervoer

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
2.1 Verkeer en vervoer	5.972	632	5.340	279	5.061	66%	3.300
2.3 Recreatieve havens	0	0	0	0	0	66%	0
2.4 Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	66%	0
2.5 Openbaar vervoer	16	0	16	0	16	66%	0
Verkeer en vervoer	**5.988**	**632**	**5.356**	**279**	**5.077**		**3.300**

Relevante wetgeving

- Onderhoudsplicht ogv Wegenwet
- CROW-normen voor wegonderhoud
- Omgevingswet

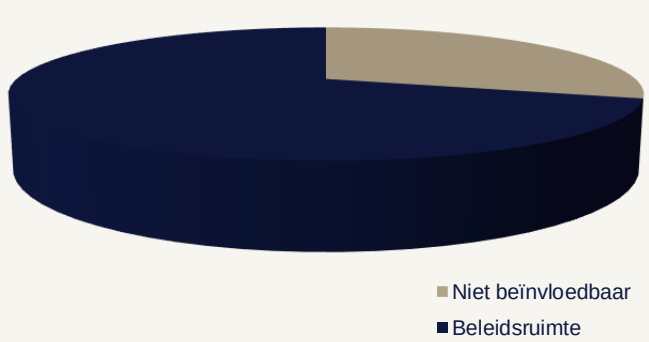
Beleidsvrijheid

- Voornamelijk wettelijke taken, maar biedt wel ruimte voor eigen beleidskeuzes

BMC YACHT GROUP

Beleidsruimte Economie

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
3.1 Economische ontwikkeling	687	34	653	0	653	80%	500
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	166	3	163	45	118	80%	100
Economie	**853**	**37**	**816**	**45**	**771**		**600**

Relevante wetgeving

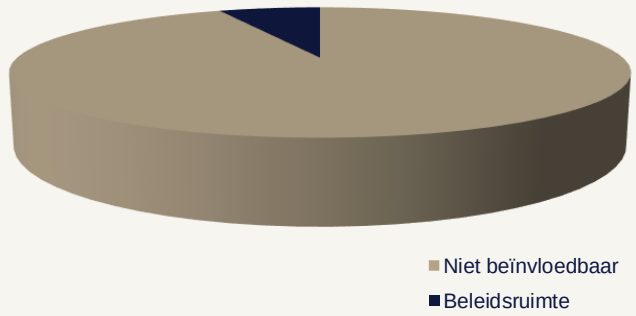
Beleidsvrijheid

BMC YACHT GROUP

Beleidsruimte Onderwijs

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
4.1 Openbaar basisonderwijs	10	0	10	0	10	15%	0
4.2 Onderwijshuisvesting	3.448	2.363	1.085	14	1071	15%	200
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.640	13	2.627	1.063	1.564	15%	200
Onderwijs	**6.098**	**2.376**	**3.722**	**1.077**	**2.645**		**400**

Beleidsruimte Onderwijs

Relevante wetgeving

- Huisvestingsverordening
- Wet onderwijsachterstandenbeleid
- Leerlichtwet

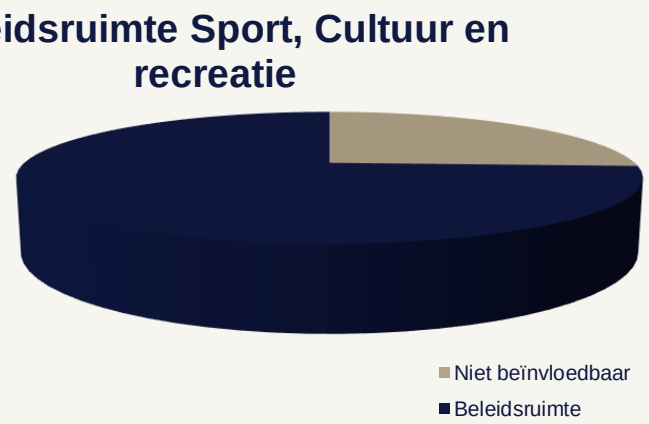
Beleidsvrijheid

- Verplichte taak
- Enige mate van vrijheid ten aanzien van intensiteit

BMC
YACHT GROUP

Beleidsruimte Sport, Cultuur en recreatie

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
5.1 Sportbeleid en activering	431	0	431	0	431	90%	400
5.2 Sportaccommodaties	3.697	339	3.358	1.198	2.160	90%	1.900
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproduct..	1.228	111	1.117	161	956	90%	900
5.4 Musea	290	0	290	17	273	90%	200
5.5 Cultureel erfgoed	248	6	242	24	218	66%	100
5.6 Media	684	0	684	0	684	90%	600
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recr..	5.146	64	5.082	21	5.061	90%	4.600
Sport, Cultuur en recreatie	**11.724**	**520**	**11.204**	**1.421**	**9.783**		**8.700**

Relevante wetgeving

- Archiefwet
- Mediawet
- Wsob
- Flora en faunawet
- Wet natuurbescherming

Beleidsvrijheid

- Voornamelijk eigen taken

BMC YACHT GROUP

Beleidsruimte Basisvoorzieningen

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	5.176	25	5.151	589	4.562	15%	700
6.2 Wijkteams	5.150	0	5.150	2	5148	15%	800
Basisvoorzieningen	**10.326**	**25**	**10.301**	**591**	**9.710**		**1.500**

Relevante wetgeving

- Wet Maatschappelijke ondersteuning
- Wet Kinderopvang
- Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk

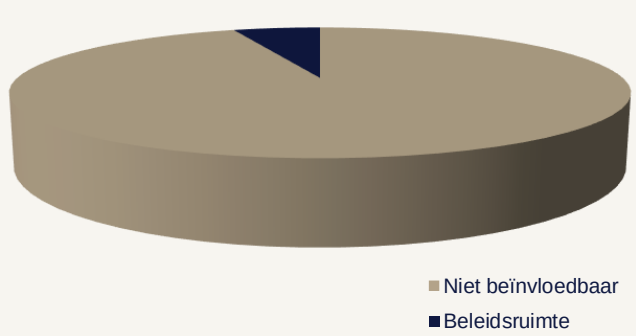
Beleidsvrijheid

- Verplichte taak / beperkte beleidsvrijheid
- Enige mate van vrijheid ten aanzien van intensiteit

BMC YACHT GROUP

Beleidsruimte Participatie

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
6.3 Inkomensregelingen	18.039	0	18.039	11.464	6.575	10%	700
6.4 Begeleide participatie	5.394	0	5.394	0	5394	10%	500
6.5 Arbeidsparticipatie	3.267	0	3.267	0	3.267	10%	300
Participatie	**26.700**	**0**	**26.700**	**11.464**	**15.236**		**1.500**

Beleidsvrijheid

- Doelvoorschriften, normen zijn in wetgeving vastgelegd
- Uitvoering wettelijke taken
- Enige beleidsvrijheid ten aanzien van vorm en intensiteit
- Armoedebeleid, kwijtschelding, schuldhulpverlening

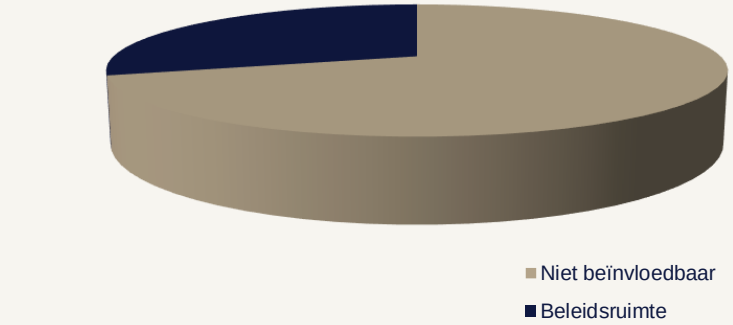
Relevante wetgeving

- Participatiewet
- WSW
- Wet inburgering

BMC
YACHT GROUP

Beleidsruimte WMO / Opvangvoorzieningen

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	2.346	0	2.346	435	1.911	33%	600
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	33%	0
6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)	6.833	0	6.833	0	6.833	33%	2.300
6.71b Begeleiding (WMO)	4.828	0	4.828	0	4.828	33%	1.600
6.71c Dagbesteding (WMO)	42	0	42	0	42	33%	0
6.71d Overige maatwerkarrangementen ..	10	0	10	0	10	33%	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	33%	0
6.81a Beschermd wonen (WMO)	1.424	0	1.424	1.200	224	33%	100
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang	395	0	395	0	395	33%	100
WMO	**15.878**	**0**	**15.878**	**1.635**	**14.243**		**4.700**

Relevante wetgeving

- Wet Maatschappelijke ondersteuning

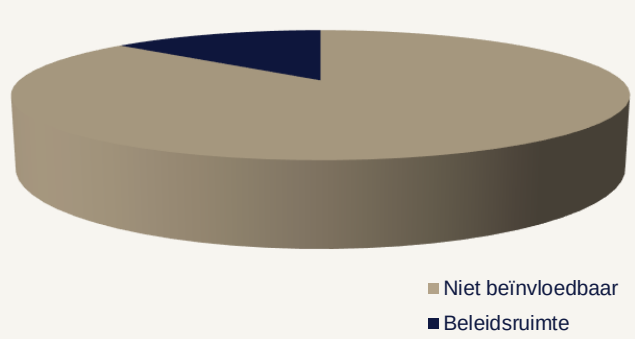
Beleidsvrijheid

- Verplichte taak / beperkte beleidsvrijheid
- Enige mate van vrijheid ten aanzien van intensiteit

BMC YACHT GROUP

Beleidsruimte Jeugd

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	15%	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	3.216	0	3.216	0	3216	15%	500
6.72b Jeugdhulp behandeling	4.094	0	4.094	0	4.094	15%	600
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	988	0	988	0	988	15%	100
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	683	0	683	0	683	15%	100
6.73a Pleegzorg	810	0	810	0	810	15%	100
6.73b Gezinsgericht	2.047	0	2.047	0	2.047	15%	300
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	2.869	0	2.869	0	2869	15%	400
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder ..	2.868	0	2.868	0	2.868	15%	400
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	981	0	981	0	981	15%	100
6.74c Gesloten plaatsing	85	0	85	0	85	15%	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	15%	0
6.82a Jeugdbescherming	750	0	750	0	750	15%	100
6.82b Jeugdreclassering	185	0	185	0	185	15%	0
							0
Jeugd	**19.576**	**0**	**19.576**	**0**	**19.576**		**2.700**

Relevante wetgeving

- Jeugdwet
- Uitvoering rechterlijke uitspraken

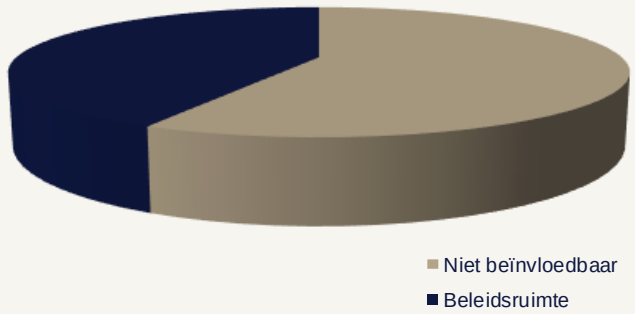
Beleidsvrijheid

- Verplichte taak
- Enige mate van vrijheid ten aanzien van intensiteit

BMC YACHT GROUP

Beleidsruimte Volksgezondheid en duurzaamheid

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
7.1 Volksgezondheid	2.190	0	2.190	0	2.190	33%	700
7.4 Milieubeheer	3.449	81	3.368	804	2.564	66%	1.700
Volksgezondheid en milieubeheer	**5.639**	**81**	**5.558**	**804**	**4.754**		**2.400**

Relevante wetgeving

- Wet publieke gezondheid
- Besluit Publieke Gezondheid
- Handreiking Gezondheid en welzijn van kinderen statushouders

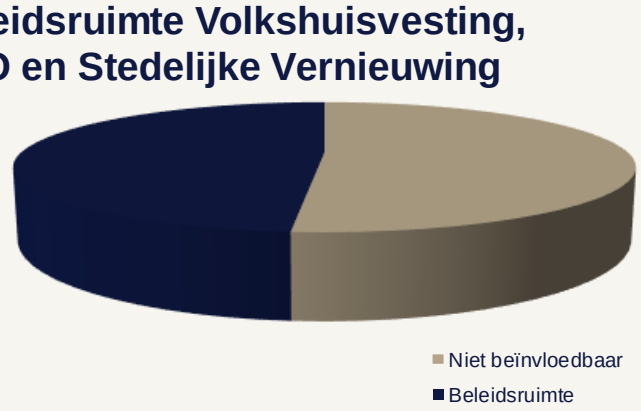
Beleidsvrijheid

- Verplichte taak / beperkte beleidsvrijheid
- Medebewind
- Enige mate van vrijheid ten aanzien van intensiteit met name bij toezicht en handhaving
- Veel uitvoeringstaken belegd bij de GGD

BMC
YACHT GROUP

Beleidsruimte Volkshuisvesting, RO en Stedelijke Vernieuwing

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven	Beleids-vrijheid	Beleids-ruimte
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.762	17	1.745	299	1.446	66%	1.000
8.3 Wonen en bouwen	2.968	12	2.956	951	2.005	66%	1.300
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	**4.730**	**29**	**4.701**	**1.250**	**3.451**		**2.300**

Relevante wetgeving

Beleidsvrijheid

BMC YACHT GROUP

Algemene middelen

Bedragen x € 1.000	Bruto uitgaven	Kapitaal-lasten	Na correctie	Baten	Netto uitgaven
0.10 Mutaties reserves	2.393	0	2.393	5.423	-3.030
0.11 Resultaat van de rekening van bat..	-379	0	-379	12	-391
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	2.231	533	1.698	816	882
0.5 Treasury	540	-1.852	2.392	896	1.496
0.61 OZB woningen	960	0	960	8.826	-7.866
0.62 OZB niet-woningen	30	0	30	5.948	-5.918
0.63 Parkeerbelasting	0	0	0	1.277	-1.277
0.64 Belastingen overig	262	0	262	223	39
0.7 Algemene uitkeringen en overige ui..	0	0	0	95.940	-95.940
0.9 Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0
2.2 Parkeren	1.032	403	629	1	628
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	8.685	-142	8.827	8.685	142
3.4 Economische promotie	321	1	320	448	-128
7.2 Riolering	4.172	1.034	3.138	5.115	-1.977
7.3 Afval	4.389	190	4.199	5.036	-837
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	323	31	292	135	157
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijvente..	5.102	530	4.572	5.100	-528
Algemene Middelen	**30.061**	**728**	**29.333**	**143.881**	**-114.548**

Het gaat hierbij om de begrotingsonderdelen waarbij de batenkant een grote rol speelt. Dit zijn onderdelen die zich niet lenen voor een modelmatige analyse, maar kunnen op onderdelen wel degelijk extra middelen opleveren. Dit vraagt echter om een eigen afweging.

BMC
YACHT GROUP

Verantwoording

BMC

YACHT GROUP

Gebruikte data

CBS – IV3 informatie 2024 – Tweede plaatsing
VNG - Financiële posities gemeenten
CBS - Huishoudelijk afval
CBS Bevolkingsstatistiek
CBS - Bevolking naar leeftijd en geslacht
CBS - Huishoudensstatistiek
Politie
SWOV - Verkeersongevallen
CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research
CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research
CBS - Arbeidsdeelname
CBS - Bevolkingstatistiek naar migratieachtergrond
CBS - Gebruik voorzieningen sociaal domein; aantal voorzieningen
Stichting Halt
CBS - Geregistreerde criminaliteit
CBS - Geregistreerde diefstallen
DUO/Ingrado
Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM

BMC
YACHT GROUP

BMC

Databankweg 26D
3821 AL Amersfoort

P.O. box 490
3800 AL Amersfoort

(033) [redacted]
info@bmc.nl

KvK BMC Advies 32078667
IBAN NL[redacted]
BTW NL[redacted]

Dit document (inclusief eventuele bijlagen) is opgesteld door BMC en de (auteurs)rechten met betrekking tot de inhoud en het format van dit document berusten bij BMC. Dit document is uitsluitend bedoeld voor gebruik door de opdrachtgever en mag niet worden gepubliceerd of aan anderen ter beschikking worden gesteld zonder uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van BMC.

Kijk voor meer info op onze website: bmc.nl

BMC
YACHT GROUP